

LÆNGE LEVE SUNDET

STRATEGISK-FYSISK UDVIKLINGS-
PLAN FOR NATUR- OG OUTDOOR-
OMRÅDERNE VED SALLINGSUND

LÆNGE LEVE SUNDET

Destination Limfjorden

1. udgave, 1. oplag 2024

Forsidefoto: Destination Limfjorden

Layout: NIRAS

Fotos og illustrationer kan ikke benyttes uden
tilladelse fra Destination Limfjorden

PROJEKTGRUPPEN

MORS

SKIVEKOMMUNE

Destination
Limfjorden

RÅDGIVER

NIRAS

DET FÆLLES
TREDJE

Længe Leve Sundet er udarbejdet af NIRAS.

Det Fælles Tredje har bidraget til interessant-
inddragelse i fase 1 og fase 2.

Dansk Kyst- og Naturturisme

Skeelslundvej 99, 1

9440 Aabybro

www.kystognaturturisme.dk

DANSK
KYST & NATUR
TURISME

INDHOLD

FORORD	4
OMRÅDET I DAG	6
INDLEDNING	8
LÆSEVEJLEDNING.....	9
 SAMMENFATNING	10
SÅDAN ER PLANEN BLEVET TIL	12
PROJEKTOMRÅDET	14
 GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING	16
ANVENDELSESZONER PÅ LAND	18
ANVENDELSESZONER PÅ VAND	20
LANDSKABSOMRÅDE 1: SALLINGSUND BY- OG HAVNELANDSKAB.....	22
LANDSKABSOMRÅDE 2: NORDVESTSALLING SØLANDSKAB.....	24
LANDSKABSOMRÅDE 3: SYDVESTSALLING SØ- OG DALLANDSKAB.....	26
LANDSKABSOMRÅDE 4: SYDØSTMORS KYST- OG FRITIDSLANDSKAB	28
 VISION, MÅL OG STRATEGI	30
VISION, STRATEGI OG MÅLSÆTNINGER.....	32
PRIORITEREDE MÅLGRUPPER.....	33
UDVIKLINGSPRINCIPPER.....	34
STRATEGISKE INDSATSER	36
 INDSATS 1: FRA VAND IND OVER LAND	38
EN ATTRAKTIV MARITIM INFRASTRUKTUR.....	40
RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING	42

TILTAG 1.1 MARITIME GATEWAYS.....	44
TILTAG 1.2 STØTTEPUNKTER FOR MARITIM INFRASTRUKTUR	52
TILTAG 1.3 KYSTNÆR OVERNATNING	58

INDSATS 2: SIGNATURRUTER OG CERTIFICERING	68
INVESTERING I DEN REKREATIVE INFRASTRUKTUR.....	70
RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING	72
TILTAG 2.1 CERTIFICERING AF KYSTRUTEN MORS.....	74
TILTAG 2.2 SIGNATURRUTER MED VAND SOM OPLEVELSESELEMENT	80
TILTAG 2.3 DANMARKS NATURSTIER OG CYKELKNUDEPUNKTER.....	88

INDSATS 3: KULTURARVEN SOM ATTRAKTION	92
DEN FYSISKE KULTURARV SOM EN DEL AF NATUROPLEVELSEN	94
RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING	96
TILTAG 3.1 SALLINGSUNDBROEN SOM FORBINDELSLEDE	98
TILTAG 3.2 KNUDEPUNKTER MED FYSISK KULTURARV.....	102

INDSATS 4: SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF SUNDET	108
TILTAG 4.1 ORGANISERING.....	112
TILTAG 4.2 WAYFINDING.....	114

FRA PLAN TIL REALISERING	116
TRINVIS REALISERING	118
ORGANISERING	120
RÆKKEFØLGEPLAN.....	122

FORORD

I skæringspunktet mellem vision og virkelighed står vi ved begyndelsen af en rejse mod fremtiden for Sallingsund og kommunerne Morsø og Skive. Den strategisk-fysiske udviklingsplan, som ligger foran os, er et levende dokument, der ikke blot skitserer en række mål, men også baner vejen for et tættere samarbejde, bæredygtig vækst og respektfuld sameksistens med vores unikke naturområder.

Det er med stolthed og en dyb følelse af ansvar, at vi præsenterer denne plan, som er kulminationen på måneders intensiv dialog, analyse og samarbejde mellem kommunerne Morsø, Skive, Destination

Limfjorden, og de mange interessenter, der bidrager til livet i og omkring Sallingsund. Denne plan er vores fælles svar på de udfordringer og muligheder, som fremtiden bringer, og et vidnesbyrd om vores fælles engagement i en visionær og holdbar udvikling af vores område.

Vores mål har været at skabe en plan, der ikke kun adresserer de umiddelbare behov for fysisk planlægning og udvikling, men som også ser ind i fremtiden med en integreret tilgang til økonomisk vækst, miljøbeskyttelse og social inklusion. En tilgang hvor blikket også er rettet mod et større samarbejde, koordinering og syner-

gi på tværs af Sallingsund omkring de udviklingstiltag, der sker i de to kommuner. Særligt gælder det de to fyrtårnsprojekter Glyngøre Maritime Center og OPHAV på havnene i Glyngøre og Nykøbing, som ønsker at arbejde sammen om at skabe attraktive outdoor og gastronomiske oplevelser for lokale såvel som for besøgene.

Vi vil med stor nysgerrighed følge med i udmøntningen af Den Grønne Trepark og de muligheder aftalen rummer for, at naturområder kan genoprettes eller ny skov kan plantes, også indenfor Sallingsund. Ligeledes vil vi følge udviklingsmulighederne for mere kyst- og naturturisme i

Regeringens Landdistriktsudspil meget tæt, idet der også her er potentialer for udviklingen af Sallingsund.

Lad os sammen forme fremtiden for Sallingsund - en fremtid, der bygger på bæredygtighed, fællesskab og respekt for det unikke landskab, der er vores fælles sted.

Rasmus Friis Sørensen

Direktør
Destination Limfjorden

Hans Ejner Bertelsen

Borgmester
Morsø Kommune

Peder Chr. Kirkegaard

Borgmester
Skive Kommune

OMRÅDET I DAG

FAKTA FOR OMRÅDET

75 KM²
AREAL PÅ VAND

127 KM²
AREAL PÅ LAND

72 KM
KYSTSTRÆKNING

110 KM²
AREAL INDEN FOR
KYSTNÆRHEDSZONEN

1350 M
SALLINGSUNDBROEN

150 KM
KYSTRUTEN MORS

3
HAVNE

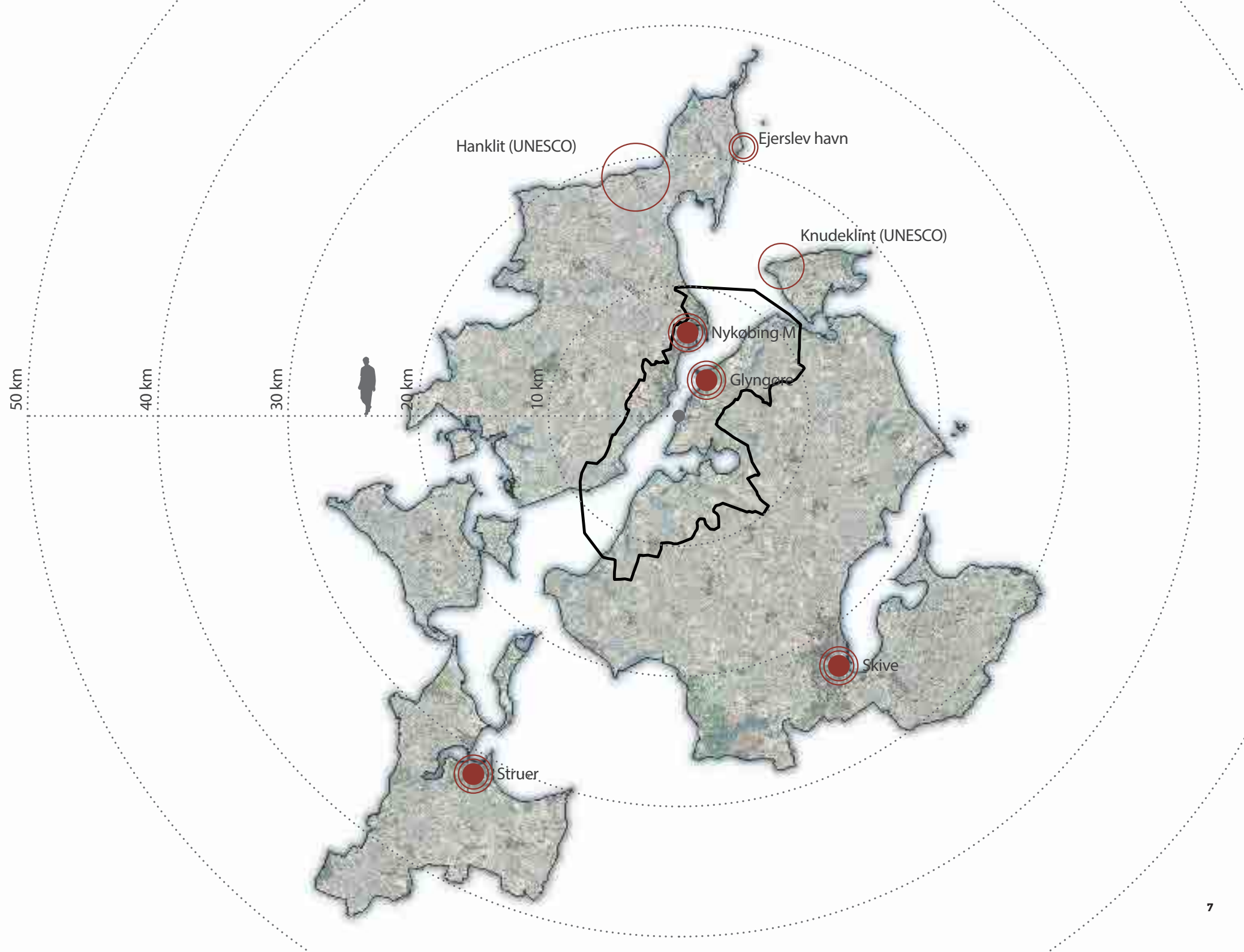
230
FORTIDSMINDER

1,9 MIA. KR
TURISMEFORBRUG I
DESTINATION LIMFJORDEN

1,1 MIO. KR
ANTAL OVERNATNINGER I
DESTINATION LIMFJORDEN

Sallingsundbroen forbinder de to landområder

Foto: Destination Limfjorden

INDLEDNING

Sallingsund er det smalle stræde centralt i den vestlige del af Limfjorden mellem Mors og Salling. Mange sejlere krydser gennem Sallingsund på deres vej op gennem Limfjordens vande. Området er generelt præget af nærheden til vandet - fjord, bredninger, vige og små øer.

Sallingsundbroen binder de to landområder, Mors og Salling, sammen og er på den måde både flakskehals og livsnerve. På vandet er sundet dét, der binder sammen, på land har man brug for broen.

Limfjorden tiltrækker hvert år mange besøgende fra både vand- og landsiden, og mange initiativer er i gang for at indfri områdets potentialer for både turister og lokalsamfund.

EN FÆLLES PLAN SKAL IMØDEKOMME ET VOKSENDE MARKED

Med forventningen om et stigende antal besøgende bliver der behov for at passe på natur, landskab og lokalbefolkning. Det er noget af det, som den strategisk-fysiske udviklingsplan skal sætte rammerne for gennem planlægning for en rekreativ infrastruktur, hvor maritime gateways og ankomstpunkter placeres på strategiske og robuste steder, mens andre arealer kan friholdes til rekreative oplevelser eller mere natur.

I den strategisk-fysiske udviklingsplan beskrives fire indsatsområder, som til sammen viser, hvordan investeringer i den samlede rekreative infrastruktur kan løfte områdets attraktionskraft markant:

1. Fra vand ind over land
2. Signaturruter og certificering
3. Kulturarven som attraktion
4. Samarbejder på tværs af sundet

Ambitionen er, at planen kan danne grundlag for fremtidige fondsansøgninger til udvikling af turismeinfrastruktur ved Sallingsund.

NYE SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF SALLINGSUND

Længe Leve Sundet skal realiseres i et tæt samarbejde mellem destination, kommuner, civilsamfund og private aktører. De to havne i Nykøbing og Glyngøre er udpeget som nye maritime gateways i den strategisk-fysiske udviklingsplan med en forankring i de kommende oplevelsescentre; OPHAV og Glyngøre Maritime Center.

De to attraktioner skal på sigt supplere hinanden og udgøre et samlet maritimt hotspot i Sallingsund, hvilket kræver samarbejde og sammenhæng både fysisk, strategisk og relationelt.

LÆNGE LEVE LANDSKABET

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er udarbejdet efter metoden LÆNGE LEVE LANDSKABET (DKNT, 2022). Metoden anviser, hvordan planlægning i natur- og outdoorområder kan ske i balance med hensynet til natur og landskab.

LÆNGE LEVE SUNDET er således udarbejdet på baggrund af en kortlægning af landskabet og dets sårbarheder, infrastrukturelle forhold, rammebetingelser og interessentanalse samt vigtige bidrag fra lokale aktører, som har været involveret i udviklingen af visioner og målsætninger.

LÆSEVEJLEDNING

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er opbygget i fem hoveddele:

1. Sådan er planen blevet til

Kapitlet introducerer metoden bag udviklingsplanen og processen for udarbejdelse af planen.

2. Grundlag for planlægning

Kapitlet gennemgår fire landskabsområder og anvendelseszoner i projektorrådet. Heri fremgår de anbefalinger, der ligger til grund for planlægning af fysiske indsatser.

3. Vision, mål og strategi

Kapitlet introducerer visionen for en fælles udvikling ved og på tværs af Sallingsund med prioriterede målgrupper. Desuden introduceres fem udviklingsprincipper og de strategiske indsatser.

4. Fire strategiske indsatser

De efterfølgende kapitler præsenterer fire strategiske indsatser med konkrete tiltag og anbefalinger til planlægning.

5. Fra plan til realisering

Det sidste kapitel viser et forslag til en trinvis realisering af planens indsatser på kort, mellem og lang sigt. Kapitlet beskriver også organiseringen af det videre arbejde med realisering.

SAMMENFATNING

Udviklingsprincipper

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er udarbejdet efter fem principper, som til sammen skal sikre en balance mellem natur- og landskabshensyn og samtidig styrke attraktionskraften af Sallingsund som outdoordestination.

Princip #1
Gateways og ankomstpunkter

En ny maritim infrastruktur skal øge udbuddet af kommercielle og foreningsbårne aktiviteter på vand, formidle viden om østers og skaldyr og danne ramme for aktiviteter på havnene

Princip #2
Oplevelsesrig infrastruktur og bæredygtig mobilitet

En ny plan for sammenhængende rekreativ infrastruktur skal med nytænkende greb styrke oplevelsesværdierne både på land og på vand.

Princip #3
Stedsspecifikke faciliteter til oplevelser og overnatning

Kulturarven skal træde synligt frem og prioriteres som et centralt element i oplevelsen af Sallingsunds landskaber. Den kystnære overnatningskapacitet skal styrkes i havnene og på udvalgte steder langs kysten.

Princip #4
Naturforbedring

Naturgenopretningsprojekter skal tilbyde rekreative oplevelser med formidling af natur- og klimaindsatser

Princip #5
Code of conduct

God adfærd i naturen skal understøttes af "Code of conduct", wayfinding og samarbejde med lodsejere. Et nyt samarbejde initieres mellem OPHAV og Glyngøre Maritime Center om bl.a. udbud af aktiviteter.

FRA VAND IND OVER LAND

Sallingsund skal opleves fra vandsiden. Herfra skal stærke knudepunkter forbinde de maritime oplevelser med land-baserede oplevelser og fortællinger om egnens særlige kvaliteter.

- MARITIME GATEWAYS
- MARITIME STØTTEPUNKTER
- KYSTNÆR OVERNATNING

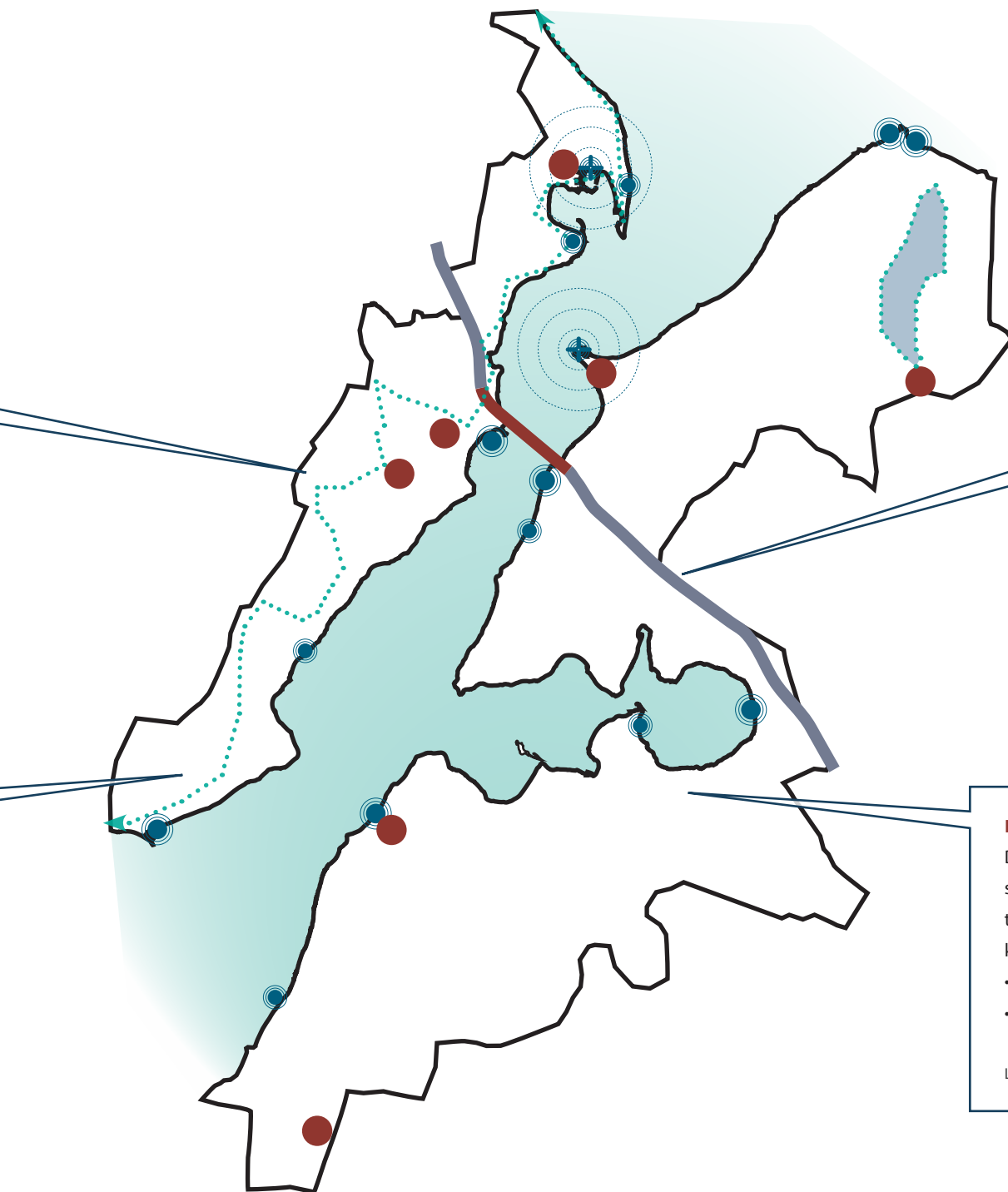
Læs mere s. 40

SIGNATURRUTER OG CERTIFICERING

Signaturruter og certificerede vandreruter skal løfte kvaliteten af den rekreative infrastruktur og appellere til bl.a. tyske turister og besøgende til UNESCO kulturarv.

- CERTIFICERING AF KYSTRUTEN MORS
- SIGNATURRUTER MED VAND SOM OPLEVELSES-ELEMENT
- DANMARKS NATURSTIER OG REKREATIVE CYKEL-NETVÆRK

Læs mere s. 68

SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF SUNDET

Gennem nye samarbejder på tværs af sundet skal de kommercielle oplevelser så som gastronomi og vandaktiviteter styrkes og koncentrerer ved to maritime gateways i Glyngøre og Nykøbing Mors.

- ORGANISERING
- WAYFINDING

Læs mere s. 108

KULTURARVEN SOM ATTRAKTION

De lokale fortællinger skal fremhæves gennem den fysiske kulturarv og give området en stærkere identitet, kvalitet og relevans for flere målgrupper - også uden for den klassiske turismesæson.

- SALLINGSUNDBROEN SOM FORBINDELSLEDET
- KNUDEPUNKTER MED FYSISK KULTURARV

Læs mere s. 92

SÅDAN ER PLANEN BLEVET TIL

Længe Leve Sallingsund er udarbejdet efter metoden 'Længe leve landskabet' (DKNT, 2022). Metoden giver et bud på, hvordan planlægning i natur- og outdoorområder kan ske i balance med hensynet til natur og landskab.

Gennem tre faser er der foretaget en tværfaglig kortlægning og analyse af landskabet og dets karakter, sårbarheder og potentialer samt rammevilkår, infrastruktur og områdets brugere og interessenter.

Analysen har været udgangspunkt for formulering af vision, strategi og målsætninger samt den efterfølgende planlægning fra strategisk perspektiv til konkrete detailplaner.

Der har undervejs været afholdt en række 1:1 interviews med primære interessenter (turismeaktører, lodsejere, foreninger myndigheder mv.) samt to workshops afholdt i henholdsvis Glyngøre og Nykøbing Mors med en bred kreds af aktører og interessenter.

Deltagerne har bidraget til processen med vigtige pejlemærker for vision og strategi samt forslag til konkrete indsatser, der kan løfte den samlede attraktionskraft i Sallingsund.

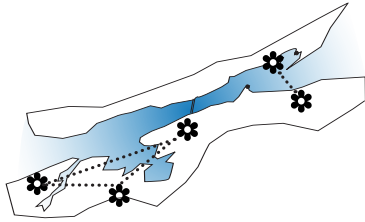
Mange lokale aktører og foreninger har været samlet til to workshops.

Deltagernes medbragte genstande, som viser, hvad de forbinder med Sallingsund.

1. KORTLÆGNING & STRATEGISK ANALYSE

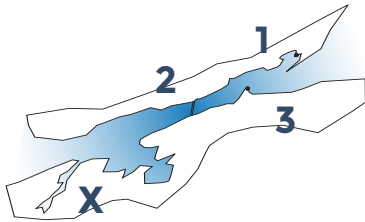
Interessentanalyse

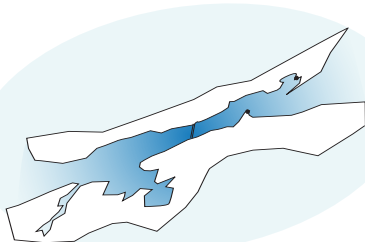
Infrastruktur

Landskabskarakter

Rammevilkår

Projektafgrænsning med anvendelseszoner

- 1: Særlig beskyttelseszone
- 2: Naturzone
- 3: Rekreativ landskabszone
- 4: Åben land zone
- 5: Centerzone
- 6: Potentialezone

- A: Særlig beskyttelseszone
- B: Maritim friluftslivszone
- C: Rekreative havneaktiviteter
- D: Maritim industrizone
- E: Potentialezone

2. VISION, STRATEGI & MÅLSÆTNINGER

Princip #1
Gateways og ankomstpunkter

Princip #2
Oplevelsesrig infrastruktur og bæredygtig mobilitet og

Princip #3
Stedsspecifikke faciliteter til oplevelser og overnatning

Princip #4
Naturforbedring

Princip #5
Code of Conduct

Hovedgreb med vision og målsætninger for landskabsområder

3. PLANLÆGNING

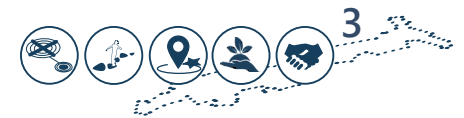
Stor skala

Strategisk planlægning (hele området)

Mellem skala

Indsatser og retningslinjer (landskabsområder)

Lille skala

Skitseforslag (konkrete lokationer)

PROJEKTOMRÅDET

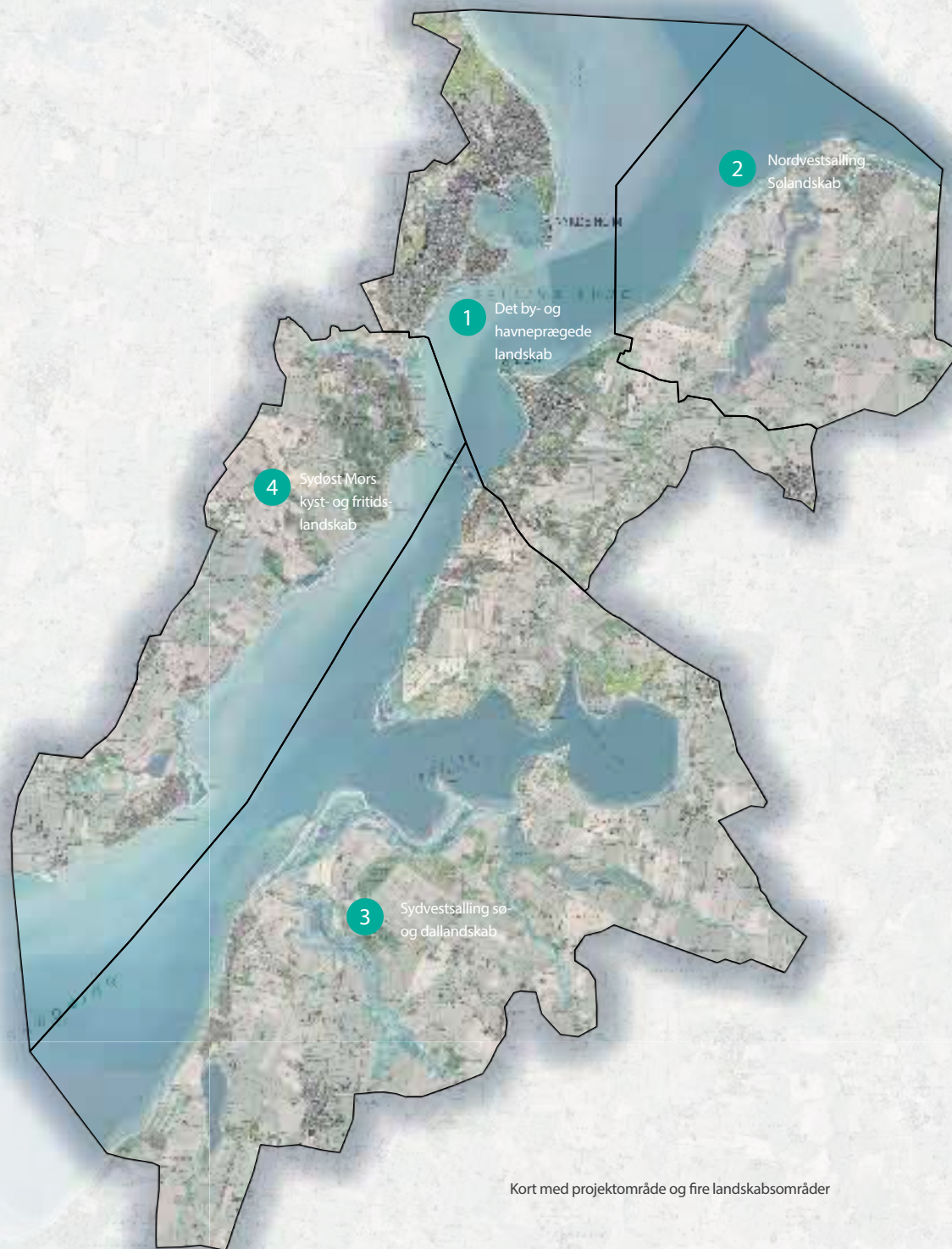
Udviklingsplanen tager afsæt i landskabet ved Sallingsund. Det er et varieret terræn med en række forskellige kvaliteter.

Projektområdet indeholder fire landskabsområder, der alle har relation til Sallingsund. Projektområdet er udtryk for et samlet område, der indeholder potentialer for natur- og outdoor-turisme under hensyntagen til hvert områdes særlige karakteristika, oplevelsesværdier og sårbarheder.

De fire landskabsområder er forskellige i karakter, og dermed er der også stor forskel på, hvilke aktiviteter de indbyder til, samt hvilke potentialer de har i forhold til en fremtidig udvikling.

Hvert landskabsområde har en overordnet, samlende fortælling, der kan bruges som afsæt for at styrke Sallingsund som destination for outdoor-turisme.

Kvaliteterne er generelt relateret til Limfjorden som den samlende fortælling samt områdets geologiske værdier og den fysiske kulturarv, som flere steder træder tydeligt frem.

Kort med projektområde og fire landskabsområder

**LANDSKABSOMRÅDE 1:
DET BY- OG HAVNEPRÆGEDE LAND-
SKAB**

Området strækker sig på tværs af sundet og omfatter de to havnebyer, Nykøbing Mors og Glyngøre samt bagvedliggende landskaber og forbindelsesveje. De to havne udgør centrale knudepunkter for fiskeri og rekreative vandaktiviteter, som i de kommende år udbygges med nye formidlings- og aktivitetscentre.

Områdets kerneaktører er OPHAV, Glyngøre Maritime Center (GMC) og Skaldyrscentret, som på hver sin måde vil tilbyde oplevelser knyttet til vandet. Der er potentiale for at skabe bedre fysisk og relationel forbindelse mellem de to steder, så man sammen kan skabe en fælles platform for øget turisme relateret til vandaktiviteter.

**LANDSKABSOMRÅDE 2:
NORDVESTSALLING SØLANDSKAB**

Området omfatter den nordvestlige kyst ved Grynderup Sø og strækker sig over til Sallingholm, hvor området "Nøreng" har potentiale for naturgenopretning.

Landskabsområdet er især kendetegnet ved store lavbundsarealer, der har været inddæmmet og opdyrket landbrug. Grynderup Sø er genoprettet som sø og udgør en stor rekreativ og naturmæssig kvalitet i området.

En række lokale foreninger er engageret i at udvikle og drifte rekreative ruter og faciliteter i baglandet. Der er potentiale for at skabe et afsæt for outdoorturismen ved et styrket samarbejde mellem frivillige, et nyt trailcenter ved Glyngøre Maritime Center og små erhvervsaktører.

**LANDSKABSOMRÅDE 3:
SYDVESTSALLING SØ- OG DALLAND-
SKAB**

Området omfatter de kystnære arealer omkring Harre Vig og Lysen Bredning og afgrænses mod syd af Spøttrup Sø og Spøttrup Borg. Området er præget af karakteristiske dalstrukturer med store terrænforskel og rummer både landbrugsarealer samt store naturkvaliteter med brede strandengsarealer.

Spøttrup Borg er en væsentlig del af områdets kulturarv, som også tæller det tidligere teglværk, den nedlagte jernbane (banesti) og en række fortidsminder i form af bl.a. gravhøje.

Der er potentiale i at skabe bedre forbindelser i den rekreative infrastruktur fra Spøttrup op til Harre Vig.

**LANDSKABSOMRÅDE 4:
SYDØST MORS KYST- OG FRITIDSLAND-
SKAB**

Området omfatter Legind Bjerge og Højris Plantage i nord og strækker sig ned til fritidslandskabet ved Sillerslev Øre og Sillerslev Havn. Store dele af området rummer en geologisk bevaringsværdi, og naturoplevelserne er i høj grad knyttet til kystlandskabet med brede strandenge og det markante terræn, der rejser sig sig ved Legind Bjerge.

Kystruten Mors er den centrale og gennemgående vandrerute, hvortil der knytter sig flere små vandreruter. Ruten er blevet populær, og der er et potentiale for at certificere hele eller dele af strækningen

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING

ANVENDELSSESZONER PÅ LAND

Med afsæt i principper for anvendelseszoner i LÆNGE LEVE LANDSKABET er der foretaget en zonering af projektområdet.

Anvendelseszonerne har til formål at sikre en relevant og fagligt funderet tilgang til planlægning i det åbne land, som er tilpasset områdernes karakter, sårbarheder og potentialer.

Når projekter i Længe Leve Sallingsund skal udvikles og realiseres, er anvendelseszonerne en god vejledning for projektere og myndigheder for at sikre, at anvendelse og formgivning er i overensstemmelse med landskabets karakter og sårbarhed samt beskyttelseshensyn i området.

Zone 1: Særlig beskyttelseszone

Inden for projektområdet er der ingen arealer i særlig beskyttelseszone.

Zone 2: Naturzone

Zonen anvendes i områder, der forvaltes med henblik på at udvikle, bevare eller styrke økosystemer under minimal påvirkning af mennesker.

- Faciliteter bør begrænses til få faciliteter, der har til formål at formidle områdets værdier og guide besøgende til en hensigtsmæssig adfærd i området.
- Faciliteter skal indpasses i landskabet og må ikke påvirke områdets karakter og økosystemer.
- Gæstestyring bør understøttes med en god rekreativ infrastruktur og code of conduct, som guider de besøgende gennem området og giver mulighed for oplevelser af områdets kultur- og naturværdier.
- Fladefærdsel kan være tilladt. Færdsel med bil eller andre køretøjer bør undgås.

Zone 3: Rekreativ landskabszone

Zonen anvendes i områder, der har en overvejende ekstensiv drift og derved fremstår som naturprægede landskabsområder med mulighed for at besøgende kan opleve områdets natur- og kulturarvsværdier.

- Faciliteter skal indpasses i landskabet og bør placeres i forbindelse med ankomstpunkter og steder til ophold. Der kan være mulighed for at etablere faciliteter, der understøtter eller iscenesætter en oplevelse, såfremt de ikke påvirker landskabets karakter eller økosystemer negativt.
- Området bør indrettes med en sammenhængende rekreativ infrastruktur, der giver mulighed for at besøgende kan opleve området til fods, på cykel eller med hest (hvis aktuelt).
- Fladefærdsel er tilladt i området. Adgang med biler og motorkøretøjer bør begrænses.

Zone 4: Åben land zone

Zonen anvendes i mellemliggende områder, som knytter attraktive naturområder sammen. Zonen rummer potentialer for at skabe grønne korridorer, rekreative lommer og forbindelser, overnatningskapacitet mv.

- Der kan planlægges for en vifte af faciliteter, som understøtter oplevelser i naturen, f.eks. overnatningskapacitet, servicefaciliteter og sammenhængende rekreativ infrastruktur.
- Områder i åben land zone bør understøtte bæredygtig mobilitet i destinationen som helhed (f.eks. via bike stations, stoppesteder mv.). Faciliteter skal tilpasses områdets karakter og udtryk.
- Der er almindelig adgang med biler og andre køretøjer, og besøgende kan generelt færdes frit i hele området under hensyntagen til gældende regler.

Zone 5: Centerzone

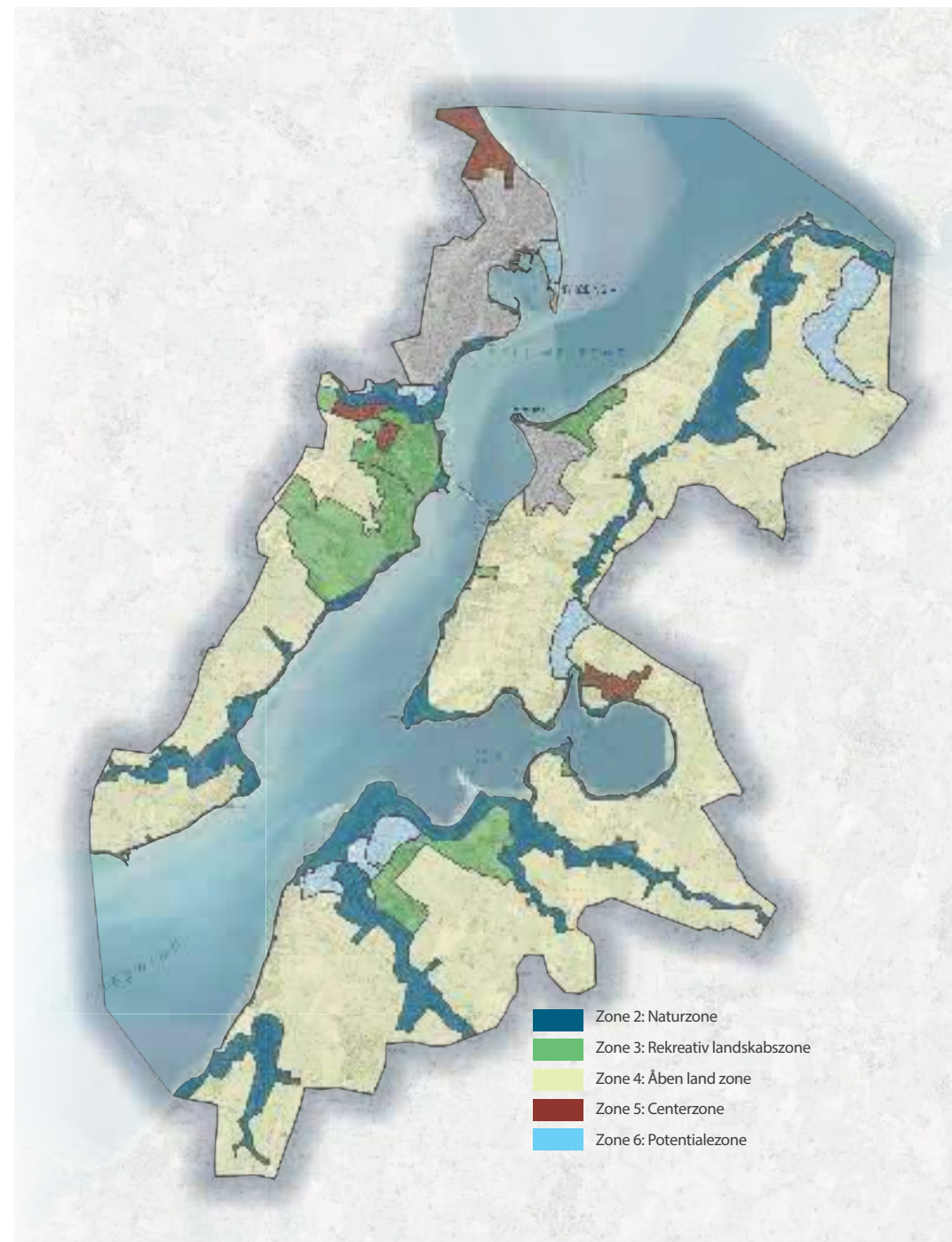
Zonen anvendes på lokationer, hvor landskabet kan rumme en koncentration af besøgstjenester og servicefaciliteter, herunder også administrative funktioner, og i tilknytning til attraktive naturområder.

- Der kan etableres mindre eller større faciliteter, der understøtter adgangen til oplevelser i naturen. Faciliteter skal indpasses i områdets karakter og udtryk, men må i denne zone gerne have karakter af landmark eller reason-to-go attraktion.
- Fra centerzonen skal der være god adgang til oplevelser i naturen med formidling af oplevelsesmuligheder og code of conduct. Det vil sige adgang til f.eks. vandreruter, cykelruter, rideruter og guidede oplevelser af forskellige karakter.
- Der er fri adgang til zonen og god mulighed for parkering.

Zone 6: Potentialezone

Zonen anvendes på steder, der har potentiale for ændret arealanvendelse. Dette gælder især steder, hvor der er natur- og klimapotentiale med rekreative interesser.

- I den strategisk-fysiske udviklingsplan kan der være fokus på at udvikle de rekreative potentialer som f.eks. ankomspunkter, stiforløb, fugleskjul og fugletårne samt andre faciliteter til oplevelser.
- Den efterfølgende planlægning vil i mange tilfælde kræve en dialog og koordinering med flere forskellige myndigheder, lodsejere og interessenter. Det vil være vigtigt at udpege en koordinerende myndighed for realisering af projektet.

ANVENDELSESZONER PÅ VAND

Med afsæt i principper for anvendelseszoner på vand i LÆNGE LEVE LANDSKABET er der foretaget en zonerings af projektområdets vandflader.

Anvendelseszonerne har til formål at sikre en relevant og fagligt funderet tilgang til planlægning af aktiviteter på vand, som er tilpasset kystlandskabet karakter, havnemiljøer og andre anvendelser.

Når projekter i Længe Leve Sallingsund skal udvikles og realiseres, er anvendelseszonerne en god vejledning til projektere og myndigheder i forhold til at sikre, at anvendelse og arkitektur er i overensstemmelse med landskabets karakter og sårbarhed.

Zone A: Særlig beskyttelseszone

Inden for projektområdet er der ingen arealer i særlig beskyttelseszone.

Zone B: Maritim friluftslivszone

Zonen anvendes i områder, som er særlig velegnede for det maritime friluftsliv som kajak, kano, SUP, surf og lystfiskeri.

- Det maritime friluftsliv kan understøttes med gode anløbspunkter og pausesteder langs kysten. Faciliteter bør så vidt muligt placeres i tilknytning til eksisterende faciliteter og adgangsveje.
- Faciliteter skal i høj grad indpasses i kystlandskabet

Zone C: Rekreativ havneaktiviteter

Zonen anvendes i lystbådehavne, friluftsbade og andre steder, som er velegnede til vandaktiviteter og -events, som kræver en høj koncentration af faciliteter, eller som støjer og fylder meget på vandfladen, f.eks. RIB-både og kabelbaner.

- Der kan etableres mindre eller større faciliteter på havneområder, der understøtter adgangen til oplevelser i og på vandet. Faciliteter skal indpasses i områdets karakter og udtryk, men må i denne zone gerne have karakter af landmark eller reason-to-go attraktion.
- I planlægningen bør der tages hensyn til aktiviteter i lokale foreninger, lystbådehavne og industrihavne.

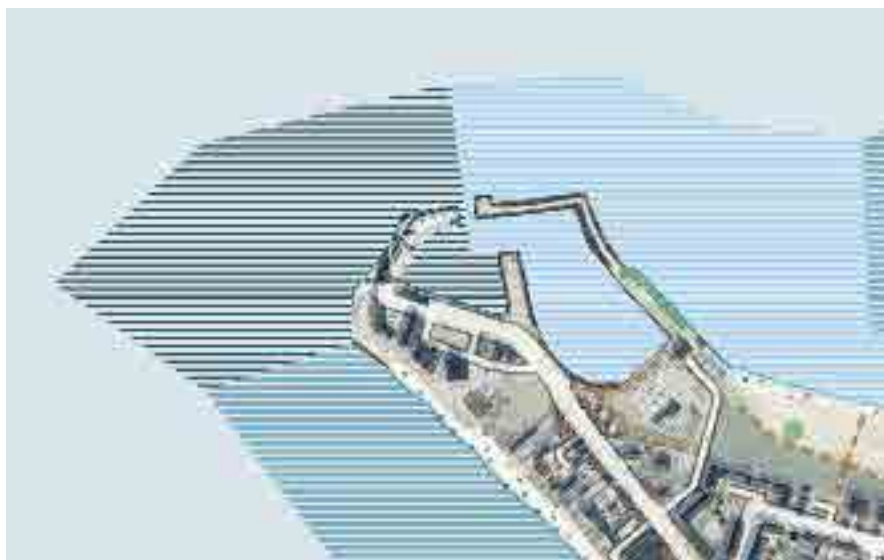
Zone D: Maritim industrizone

Zonen anvendes i industrihavne, hvor rekreative aktiviteter bør begrænses til et minimum af hensyn til sikkerhed og miljø. Det industrielle miljø kan dog have en formidlingsmæssig oplevelsesværdi som en del af den lokale kulturarv.

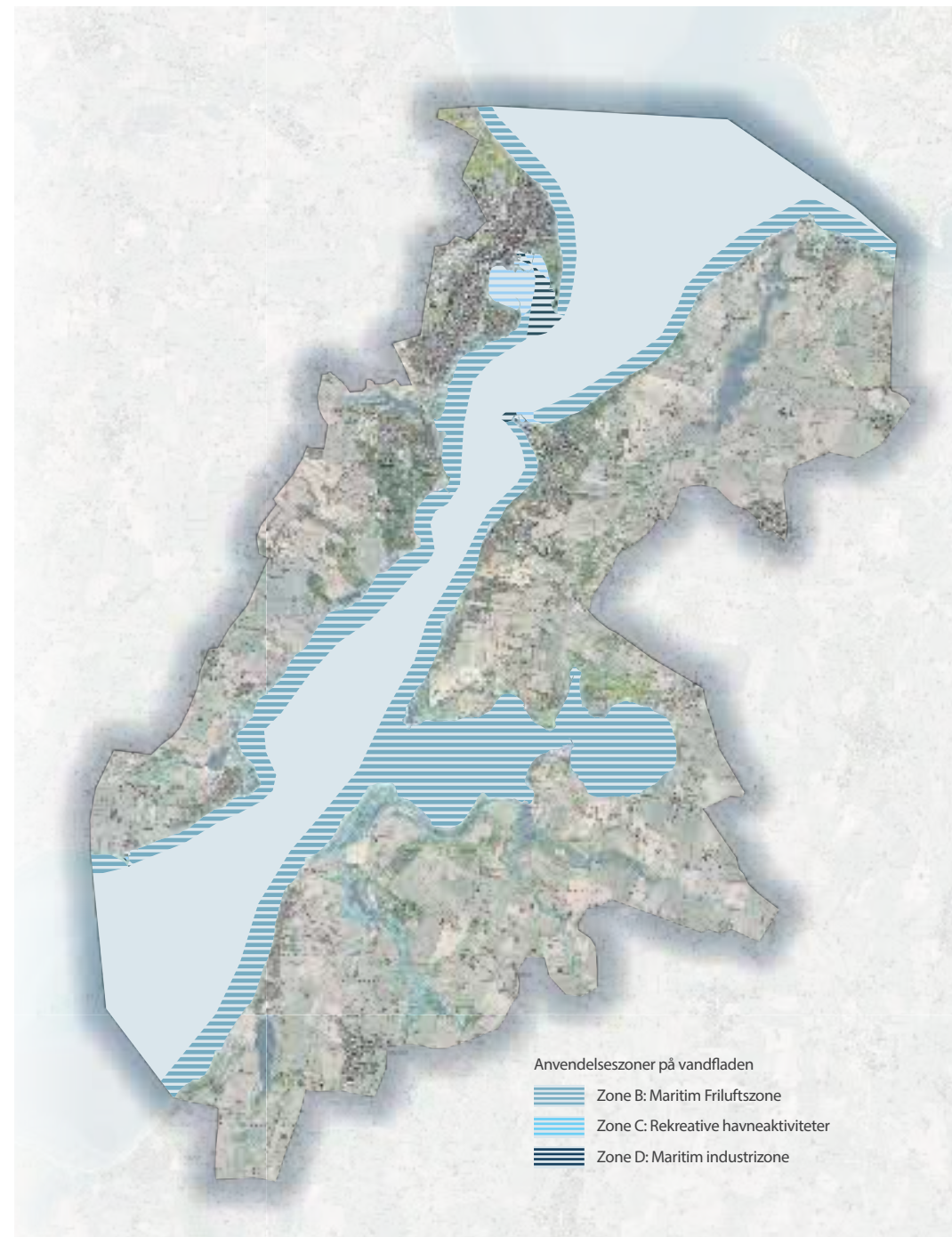
- Aktiviteter bør så vidt muligt begrænses på vandfladen i den marine industrizone. Der kan være behov for at markere en sikker rute på steder, hvor der er behov for at krydse ind- eller udsejling fra havnen.
- Formidlingsmæssige faciliteter på land kan bidrage til at styrke fortællingen om den maritime kulturarv.

Udsnit med anvendelseszoner på vand i Nykøbing Mors Havn (OBS: Lystbådehavnen markeret med røde prikker er kun tilgængelig for lystbåde og små joller.)

Udsnit med anvendelseszoner på vand i Glyngøre Havn

- Anvendelseszoner på vandfladen
- Zone B: Maritim Friluftszone
 - Zone C: Rekreative havneaktiviteter
 - Zone D: Maritim industrizone

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING SALLINGSUND BY- OG HAVNELANDSKAB

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

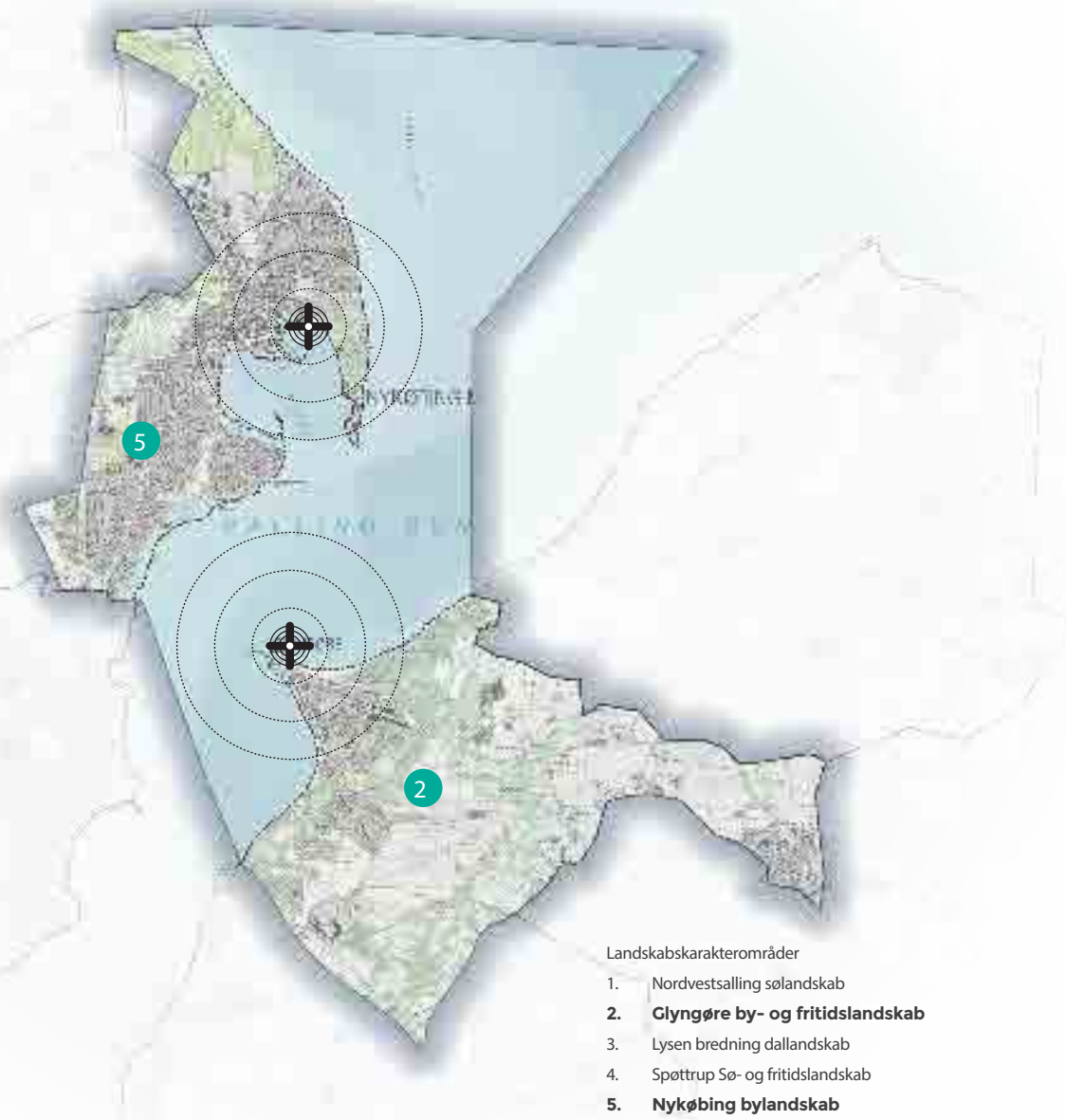
Landskabsområdet strækker sig på tværs af sundet og omfatter de to havnebyer, Nykøbing Mors og Glyngøre samt bagvedliggende landskaber og forbindelsesveje.

De to havne udgør centrale knudepunkter for fiskeri og rekreative vandaktiviteter, som i de kommende år udbygges med nye formidlings- og aktivitetscentre.

Områdets kerneaktører er OPHAV, Glyngøre Maritime Center og Skaldyrscentret,

som på hver sin måde vil tilbyde oplevelser knyttet til vandet. Sundet er oplagt som forbindelsesled mellem de to steder, der kan skabe en fælles platform for øget turisme relateret til vandaktiviteter.

I baglandet til Glyngøre findes gode rideruter, som driftes af en gruppe lokale borgere

Landskabskarakterområder

1. Nordvestsalling sølandskab
2. **Glyngøre by- og fritidslandskab**
3. Lysen bredning dallandskab
4. Spøttrup Sø- og fritidslandskab
5. **Nykøbing bylandskab**
6. Legind Bjerge skov- og hovedgårdslandskab
7. Sillerslev Øre havn- og fritidslandskab

Glyngøre by- og fritidslandskab. Landskabet omkring Glyngøre har været områdets naturlige knudepunkt for både bosætning, erhverv og turisme. Dette er afspejlet ved en kulturbetinget udnyttelse af landskabet, dels til by- og havneformål, og dels til fritidsformål i form af sommerhuse, hotel, golfbane mv. Foto: NIRAS

Nykøbing bylandskab. Den nordvestlige del af området er særligt kendetegnet ved den bymæssige bebyggelse omkring Nykøbing samt større infrastrukturanlæg i landskabet vest for byen. Området er samtidig knudepunkt for mange af områdets større aktiviteter, herunder butiks- og havneaktiviteter. Foto: NIRAS

Glyngøre by- og fritidslandskab. Foto: NIRAS

Dueholm Kloster i Nykøbing ligger i den gamle bykerne fra middelalderen og er i dag en del af Museum Mors.

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING NORDVESTSALLING SØLANDSKAB

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

Landskabsområdet omfatter den nordvestlige kyst ved Grynderup Sø og strækker sig over til Sallingholm, hvor området "Nøreng" er planlagt til naturgenopretning.

Landskabsområdet er især kendetegnet ved store lavbundsarealer, der har været inddæmmet og opdyrket landbrug. Grynderup Sø er genoprettet som sø og udgør en stor rekreativ og naturmæssig kvalitet i området.

En række lokale foreninger er engageret i at udvikle og drifte rekreative ruter og faciliteter i baglandet. Der er potentiale for at skabe et afsæt for outdoor-turismen ved et styrket samarbejde mellem frivillige, et nyt trailcenter ved Glyngøre Maritime Center og små erhvervsaktører

Landskabskarakterområder

1. **Nordvestsalling sølandskab**
2. Glyngøre by- og fritidslandskab
3. Lysen bredning dallandskab
4. Spøttrup Sø- og fritidslandskab
5. Nykøbing bylandskab
6. Legind Bjerge skov- og hovedgårdslandskab
7. Sillerslev Øre havn- og fritidslandskab

De store lavbundsarealer gør området særlig velegnet for afgræsning af dyr

Grynderup Sø er efter mange års afvanding og dyrkning blevet genoprettet som sø, men der er fortsat spor i landskabet i form af brudte grøfter, der afspejler den tidligere afvanding. Genopretningen af søen har i høj grad styrket landskabets naturkvaliteter.

Middelalderborg Østergård

Middelalderborgen Østergård ligger i den østlige del af området, og er en af de toneangivende gårde i området. Samtidig fungerer den gamle borg som kulturinstitution med turistaktiviteter

Trækfærge ved Grynderup sø

Vådområdet Grynderup Sø er forbundet med en trækfærge, der dog har sine udfordringer i det lave vand.

Sæbygårdshage med kig til Fur

Landskabets nærhed til fjorden og den lange kyststrækning har dannet grundlag for en fritidsmæssig udnyttelse af landskabet til sommerhuse, særligt i den nordlige del af området omkring Selde Vig, hvor vandet er mere roligt og beskyttet. Foto: NIRAS

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING SYDVESTSALLING SØ- OG DALLANDSKAB

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

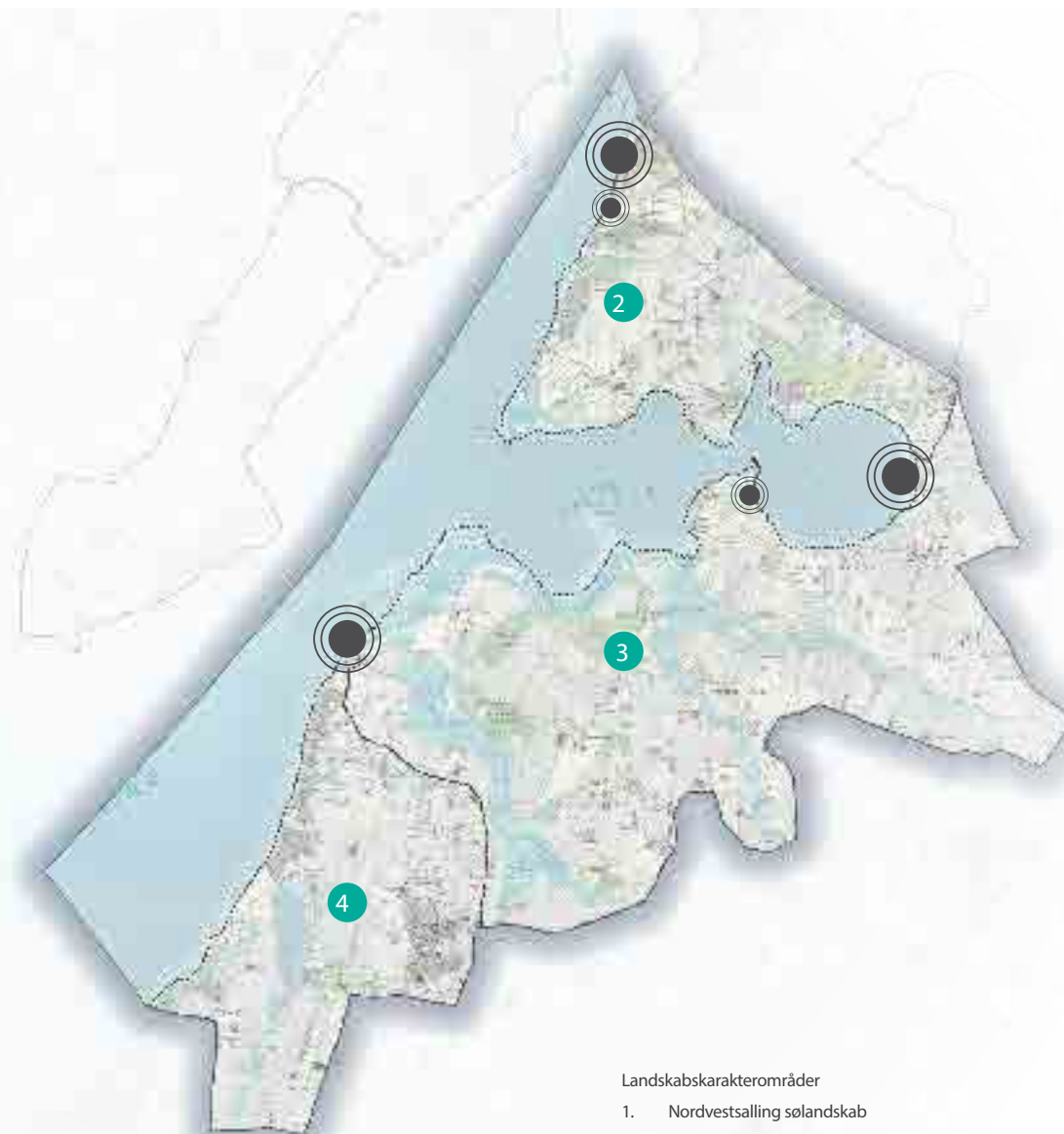
Landskabsområdet omfatter de kystnære arealer omkring Harre Vig og Lysen Bredning og afgrænses mod syd af Spøttrup Sø. Området er præget af karakteristiske dalstrukturer med store terrænforskelle og rummer både landbrugsarealer samt brede strandengsarealer.

Spøttrup Borg er en væsentlig del af områdets kulturarv, som også tæller det tidligere teglværk, den nedlagte jernbane (banesti) og en række fortidsminder i form af bl.a. gravhøje.

I Spøttrup er særligt Spøttrup Borg en vigtig aktør med bl.a. middelalderevents, og mange af egnens foreninger er samlet i netværk under Spøttrup Væksthus, som har til formål at udvikle egnen med bl.a. oplevelser, natur og naturpleje.

Harre Vig er ideel for stille vandaktiviteter som SUP, surf, kajak, lystfiskeri mv. Der er et aktivt foreningsliv i Det Grønne Forsamlingshus, som tilbyder faciliteter til brug for bl.a. vandring.

Der er potentiale i at skabe bedre forbindelser i den rekreative infrastruktur fra Spøttrup op til Harre Vig.

Landskabskarakterområder

1. Nordvestsalling sølandskab
2. Glyngøre by- og fritidslandskab
3. Lysen bredning dallandskab
4. Spøttrup Sø- og fritidslandskab
5. Nykøbing bylandskab
6. Legind Bjerge skov- og hovedgårdslandskab
7. Sillerslev Øre havn- og fritidslandskab

Kysten langs Lysen bredning er kendetegnet ved brede, våde strandenge.

Langs kysten er landskabet i højere grad kendetegnet ved store naturkvaliteter med brede, våde strandengsarealer. Særligt ved Nymølle Strand findes der flere rester af diger, der har været med til at inddæmme det lavtliggende landskab omkring Møllerup Sø, der i dag fremstår som åbent naturområde med et naturligt vandspejl.

Landskabet indeholder flere oldtidsfund, især gravhøje.

Landskabet er generelt kendetegnet ved en bevokset karakter, hvor små skove og tætte læhegn er med til at afgrænse mange små landskabsrum. Landskabet har et højt indhold af oldtidsfund, hvilket vidner om stor menneskelig aktivitet i området gennem tiden.

Skorstenen fra det tidl. teglværk ved Nymølle Strand.

Ved Nymølle Strand kan ses resterne af det gamle teglværk, der lå i området, i form af en skorsten, ligesom der er opsat en mindesten for teglværket. Området er således med til at formidle en landskabelig fortælling om, hvordan landskabets lerede jorde har været udnyttet til teglproduktion, mens den kystnære placering har været gunstig for udskibning af tegl.

Spøttrup Borg udgør en værdifuld kulturhistorisk fortælling

Spøttrup Sø er et tidligere inddæmet lavbundsareal, der i dag er genskabt til sø, men hvor der stadig findes rester af de tidligere diger og kanaler. Sammen med Spøttrup Borg og en række husmandsudstyknings syd for borgen er dette område med til at skabe særlige kulturhistoriske fortællinger, der strækker sig over flere tidsperioder, tilbage til middelalderen og frem til i dag.

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING SYDØSTMORS KYST- OG FRITIDSLANDSKAB

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

Landskabsområdet mrådet omfatter Legind Bjerge og Højris Plantage i nord og strækker sig ned til fritidslandskabet ved Sillerslev Øre og Sillerslev Havn.

Store dele af området rummer en geologisk bevaringsværdi, og naturoplevelserne er i høj grad knyttet til kystlandskabet med brede strandenge og det markante terræn, der rejser sig sig ved Legind Bjerge.

Området er godt knyttet sammen med et net af vandre- og cykelruter langs kysten. Kystruten Mors er den centrale og gennemgående vandrerute, hvortil der knytter sig flere små vandreruter. Ruten er blevet populær, og der er et potentiale for at certificere hele eller dele af strækningen.

De primære aktører og lodsejere i området er Jesperhus Feriepark, Legind Bjerge Plantningsselskab, Højris Slot og Morsø Cykelklub samt frivillige omkring Sillerslev Havn.

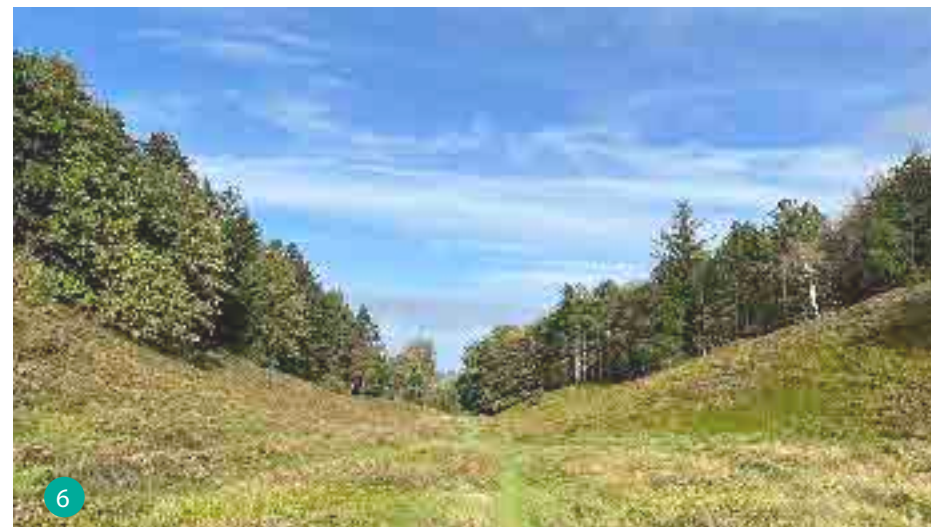
Landskabskarakterområder

1. Nordvestsalling sølandskab
2. Glyngøre by- og fritidslandskab
3. Lysen bredning dallandskab
4. Spøttrup Sø- og fritidslandskab
5. Nykøbing bylandskab
6. **Legind Bjerge skov- og hovedgårdslandskab**
7. **Sillerslev Øre havn- og fritidslandskab**

Lavt marinforland for foden af Sallingsundbroen.

Landskabet omkring Legind Bjerge er særligt kendetegnet ved det markante terræn i form af kuperede randmorænebakker og lavtliggende marinforland, erosionsdale og søer, samt den tætte bevoksning med skove og plantager. Foto: NIRAS

Kuperede randmorænebakker i Legind Bjerge

Legind Bjerge plantage er anlagt i slutningen af 1800-tallet som lystskov til fritidsaktivitet for områdets befolkning. Landskabets kulturbetingede oprindelse knytter sig således til fritidsformål, på samme vis som området i dag anvendes rekreativt. Foto: NIRAS

Hovedgårdslandskab ved Højriis Slot

Den kulturbetingede udnyttelse af landskabet knytter sig særligt til Højriis Slot og det omkringliggende hovedgårdslandskab, hvor hovedgården har udnyttet de gode, lerede jorder til dyrkning, mens skoven har været udnyttet til bl.a. jagt. Foto: NIRAS

Strandenge ved Sillerslev Øre

Store dele af området er kendetegnet ved lavbunds karakter, hvor de brede strandenge og dale tilfører landskabet store naturkvaliteter. Foto: NIRAS

Sillerslev Havn

I den sydvestlige del af området er landskabets kulturbetingede strukturer særligt knyttet til en fritidsmæssig udnyttelse af landskabet med sommerhuse og lystbådehavn, der i høj grad relaterer sig til kysten. Foto: NIRAS

VISION, MÅL OG STRATEGI

VISION, STRATEGI OG MÅLSÆTNINGER

Visionen sætter retningen for en langsigtet forandring frem mod 2035 med fokus på Sallingsund som det, der binder Mors og Salling sammen.

Vandet i Sallingsund er helt centralt for den lokale forståelse af egnens identitet og som udgangspunkt for attraktive oplevelser på, ved og i vandet. Det er derfor naturligt, at se vandet som udgangspunkt for vision og strategi.

I visionen træder også natur og kultur frem som elementer, der skal indtænkes som en væsentlig del af oplevelserne ved Sallingsund.

Visionen skal også ses som en samlende platform for samarbejder mellem lokale foreninger, lodsejere, private erhverv og offentlige aktører.

"ALLE SKAL HAVE MULIGHED FOR AT OPLEVE SALLINGSUNDS SÆRLIGE VAND, NATUR OG KULTUR

Det vil vi opnå ved at:

- Udvikle den rekreative infrastruktur for outdooroplevelser fra vand ind over land.
- Udvikle et markant oplevelsesudbud på vandet gennem nye samarbejder mellem aktører i Nykøbing Mors og Glyngøre.
- Udvikle signaturruter på land og gøre højvand til en del af oplevelsen.
- Prioritere udvikling af steder med kulturhistorisk værdi (kulturarven som attraktion).
- Styrke de sammenhængende landskabsoplevelser og udvikle den rekreative infrastruktur gennem frivillige lodsejraftaler.
- Udvikle faciliteter, der er til gavn for både lokalsamfund og turister.
- Friholde lokale åndehuller og fremme naturtilstanden, hvor muligt.

PRIORITEREDE MÅLGRUPPER

Klassiske
outdoorturister

De klassiske outdoorturister, der søger den primitive oplevelse med så tæt kontakt til naturen og så få faciliteter som muligt.

Ser naturen som udfordring

Overnatningsformer: Telt, træhytte og shelter

Klassiske
outdoorturister
med komfort-
behov

Outdoorturister, som sætter pris på fleksibilitet og natur, men også har behov for bad, toilet, mad og en god seng at sove i.

Ser naturen som aktivitetsrum

Overnatningsformer: Campervan, træhytte

Æstetikere

Turister, der efterspørger naturens skønhed og ro iscenesat i ekstraordinære rammer med et vist niveau af den komfort, de kender fra hjemmet eller hotellet.

Ser naturen som afslapning

Overnatningsformer: Glamping, trætophytte, træhytte

Dansk Kyst- og Naturturisme har i 2023 fået udarbejdet en kvalitativ analyse af målgrupper for naturnær overnatning. Analysen definerer fire arketyper, som nuancerer de forskellige målgruppers præferencer og adfærd. De fire målgrupper illustrerer forskellige værdier, præferencer og barrierer knyttet til den naturnære overnatning. Aktører og interessenter ved Sallingsund har vurderet, ovenstående målgrupper bør prioriteres i denne planlægning.

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Udviklingsprincipper fra metoden LÆNGE LEVE LANDSKABET har dannet udgangspunkt for formulering af udviklingsprincipper for Sallingsund.

Udviklingsprincipperne skal medvirke til en udvikling, hvor der er balance mellem naturbeskyttelse og naturbenyttelse

Gennem de fem udviklingsprincipper udfoldes planens vision og målsætninger på tværs af landskabsområder og er retningsgivende for den strategiske og fysiske planlægning.

GATEWAYS OG ANKOMSTPUNKTER

Maritime gateways ved OPHAV og Glyngøre Maritime Center tilbyder et markant udbud af kommercielle og foreningsbaserede oplevelser på vand, og formidler viden om skaldyr og Limfjorden.

Ankomstpunkter og anløbspunkter skaber tilgængelighed til Sallingsunds natur og kultur til vands og til lands, og skaber koblinger mellem oplevelser på land og på vand.

OPLEVELSESRIG INFRASTRUKTUR OG BÆREDYGTIG MOBILITET

Et maritimt netværk med anløbspunkter og pausesteder for det blå friluftsliv giver mulighed for både korte og længere ruter på vandet.

Med **mobile kajakbokse** på centrale steder bliver der mulighed for at leje en god kajak enten alene eller sammen med en professionel instruktør eller guide.

Fra havne og anløbspunkter synliggøres og etableres **stiforbindelser til oplevelser på land**.

Bike stations ved centrale anløbspunkter giver mulighed for at komme videre ind i landet og på den måde kombinere oplevelsen på vand med oplevelser på land.

På begge sider af fjorden prioriteres udvikling af **signaturvandreruter**, der viser state-of-the-art inden for klimatilpasning, hvor tilgængelighed på steder med periodisk oversvømmelse integreres som en del af vandoplevelsen.

Dele af Kystruten Mors udvikles til at kunne opnå en **europæisk certificering** som vandrerute med tilknytning til den kommende UNESCO udpegnings.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER TIL OPLEVELSER OG OVERNATNING

Nye faciliteter udvikles med afsæt i den fysiske **kulturarv**, der karakteriserer stedet, og iscenesætter således fortællinger om tidligere tiders slotte, borge, teglværk, fiskerierhverv samt forhistoriske fund, gravhøje og mytologiske historier.

Den kystnære overnatningskapacitet udvides med overnatningsformer, der målretter sig det klassiske outdoorsegment og outdoorsegmenter med komfortbehov, særligt prioriteres autocampere, husbåde og shelters.

På udvalgte steder understøttes udvikling af **særegne overnatningsformer** (f.eks. trætophytter, flydende shelters mv.) og oplevelsesfaciliteter, der henvender sig æstetikersegmentet.

NATURFORBEDRING

Naturgenopretningsprojektet Nøreng skal sammen med Grynderup Sø tilbyde en særlig ramme om **rekreative oplevelser med naturen som primær kvalitet**, herunder fugle- og dyrelivet i og ved sø og vådområder.

I hele området formidles geologi, natur og klimaforandring gennem **formidlingsstationer** og aktiviteter, som sætter fokus på aktuelle problemstillinger som f.eks. havmiljø, stigende grundvand, ekstremt vejr og biodiversitet.

CODE OF CONDUCT

Arbejdet med rekreative ruter skal understøttes af et koncept for **code of conduct og wayfinding**, som bidrager til at fremme den ønskede adfærd i området og mindske konflikter mellem brugergrupper og eventuelle gener hos lodsejere.

Gennem arbejdet med certificering og signaturruter skal der være særligt fokus på **samarbejdet med lodsejere** om frivillige aftaler og eventuel tinglysning af stier.

Gennem arbejdet med "Længe Leve Sallingsund" skabes et organisatorisk grundlag for **et nyt samarbejde på tværs af Sallingsund**, særligt mellem OPHAV og GMC.

Foto: Dansk Kyst- og Naturturisme

STRATEGISKE INDSATSER

INDSATS 1: FRA VAND IND OVER LAND

Vandet er omdrejningspunktet i visionen for udvikling af Sallingsund. Den maritime infrastruktur og forbindelserne mellem oplevelser på vand og på land er derfor centrale i strategien.

I denne indsats er der fokus på:

1. At koncentrere udbuddet af kommercielle og foreningsbaserede oplevelser i to maritime gateways; OP-HAV og Glyngøre Maritime Center.
2. At styrke den maritime infrastruktur med støttepunkter, der forbinder til oplevelser på land.
3. At styrke den kystnære overnatningskapacitet med en variation af overnatningsformer.

INDSATS 2: SIGNATURRUTER OG CERTIFICERING

Kvaliteten af de lokale vandreruter skal fremhæves og styrkes ved at arbejde med certificeringsordninger og vand som en signatur i oplevelserne.

I denne indsats er der fokus på:

1. At certificere dele af Kystruten Mors og knytte relevante ruter op på det nationale netværk Danmarks Naturstier
2. At udvikle signaturruter i forbindelse med naturgenopretningsprojekter og på steder, hvor vand som følge af klimaforandringer er en udfordring.
3. At knytte lokale vandre- og cykelruter op på nationale tiltag.

INDSATS 3: KULTURARVEN SOM ATTRAKTION

Den lokale kulturarv er flere steder tydelig og kan bidrage til at styrke oplevelsen af Sallingsund - også uden for højsæsonen.

I denne indsats er der fokus på:

1. At skabe forbindelser til den fysiske kulturarv i den rekreative infrastruktur
2. At prioritere udvikling af knudepunkter på steder, hvor den fysiske kulturarv kan give stedet særlig karakter og bidrage med lokale fortællinger.

INDSATS 4: SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF SUNDET

Længe Leve Sallingsund skal være afsæt for nye partnerskaber mellem aktører på begge sider af sundet og på tværs af foreningsliv, erhvervsliv og offentlige aktører.

I denne indsats er der fokus på:

1. At initiere nye samarbejder, som på sigt kan være selvkørende
2. At arbejde med wayfinding, som binder de området sammen med et ensartet udtryk og visuel identitet på begge sider af sundet

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Princip #1
Gateways og ankomstpunkter

Princip #2
Oplevelsesrig infrastruktur og
bæredygtig mobilitet

Princip #3
Stedsspecifikke faciliteter til
oplevelser og overnatning

Princip #4
Naturforbedring

Princip #5
Code of Conduct

INDSATSER

1

Fra vand ind over land

Sallingsund skal opleves fra vandsiden. Herfra skal stærke knudepunkter forbinde de maritime oplevelser med landbaserede oplevelser og fortællinger om egnens særlige kvaliteter.

2

Signaturruter og certificering

Signaturruter og certificerede vandreruter skal løfte kvaliteten af den rekreative infrastruktur og appellere til bl.a. tyske turister og besøgende til UNESCO kulturarv.

3

Kulturarven som attraktion

De lokale fortællinger skal fremhæves gennem den fysiske kulturarv og give området en stærkere identitet, kvalitet og relevans for flere målgrupper - også uden for den klassiske turismesæson.

4

Samarbejder på tværs af sundet

Gennem nye samarbejder på tværs af sundet skal de kommercielle oplevelser så som gastronomi og vandaktiviteter styrkes og koncentrereres ved to maritime gateways i Glyngøre og Nykøbing Mors.

TILTAG

- 1.1 Maritime gateways
- 1.2 Støttepunkter for maritim infrastruktur
- 1.3 Kystnær overnatning

- 2.1 Certificering af Kysttruten Mors
- 2.2 Signaturruter
- 2.3 Danmarks Naturstier og Cykelknodepunkter

- 3.1 Sallingsundbroen som forbindelsesled
- 3.2 Knudepunkter med fysisk kulturarv

- 4.1 Organisering af aktiviteter
- 4.2 Wayfinding

MÅLSÆTNINGER

Sallingsund skal tiltrække flere turister, særligt inden for de klassiske outdoor-segmenter og æstetikkerne

Dele af Kysttruten Mors skal opnå en europæisk certificering som kvalitetsvandrerrute

OPHAV og Glyngøre Maritime Center skal tiltrække nødvendige fondsmidler til realisering af faciliteter til nye samarbejde på tværs af foreninger og private turismeaktører

Udviklingsplanen skal initiere, at nye turistaktører kommer til og tilbyder nye, kvalitetsfyldte oplevelser og overnatningsformer til turisterne

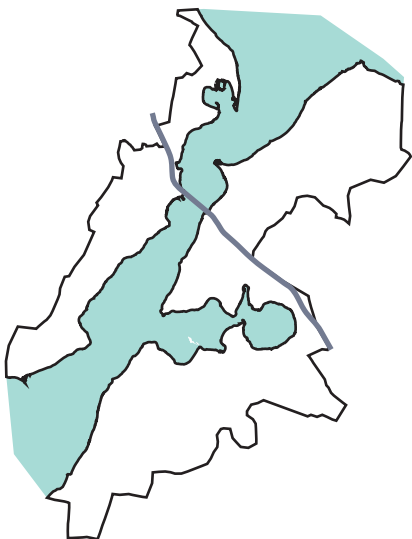
Destinationen skal markere sig som klimabevidst og vise gode eksempler på bæredygtigt skaldyrskfiskeri og løsninger på klimatilpasning med rekreative oplevelser

INDSATS 1: FRA VAND IND OVER LAND

EN ATTRAKTIV MARITIM INFRASTRUKTUR

Sallingsund ligger midt i Limfjorden og skal i højere grad end i dag opfattes som et sted, man især besøger eller oplever fra vandsiden.

Fra vand skal stærke knudepunkter forbinde de maritime oplevelser med landbaserede oplevelser og fortællinger om egnens særlige kvaliteter.

TILTAG 1.1 MARITIME GATEWAYS

To maritime gateways; OPHAV og Glyngøre Maritime Center, udgør et stærkt center med et markant oplevelsesudbud på Sallingsund.

Gennem stærke samarbejder på tværs af sundet skal de kommercielle oplevelser så som gastronomi og vandaktiviteter styrkes og koncentrerer ved de to maritime gateways i Glyngøre og Nykøbing Mors.

TILTAG 1.2 STØTTEPUNKTER FOR MARITIM INFRASTRUKTUR

Hele Sallingsund bindes sammen med ankomst- og anløbspunkter, som giver adgang til vandet og binder oplevelser på fjorden sammen med oplevelser i baglandet.

Den maritime infrastruktur udvikles med anløbssteder for kajak og mulighed for opsætning af mobile kajakbokse som en form for "bicykler på vand"

Fra havne og anløbssteder skabes forbindelser til oplevelser på land. Ved anløbspunkter og pausesteder etableres gode og relevante faciliteter, som indpasser sig i kystlandskabet

TILTAG 1.3 KYSTNÆR OVERNATNING

Nye kommercielle overnatningsprodukter som flydende shelters, husbåde og kystnære autocamperpladser skal styrke det samlede overnatningsprodukt og tiltrække nye målgrupper.

Sallingsund rummer oplevelser på vand og på land

Foto: Dansk Kyst- og Naturturisme

RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING

Indsatsområdet "Fra Vand ind over Land" indeholder tiltag på vand og i de kystnære landskaber.

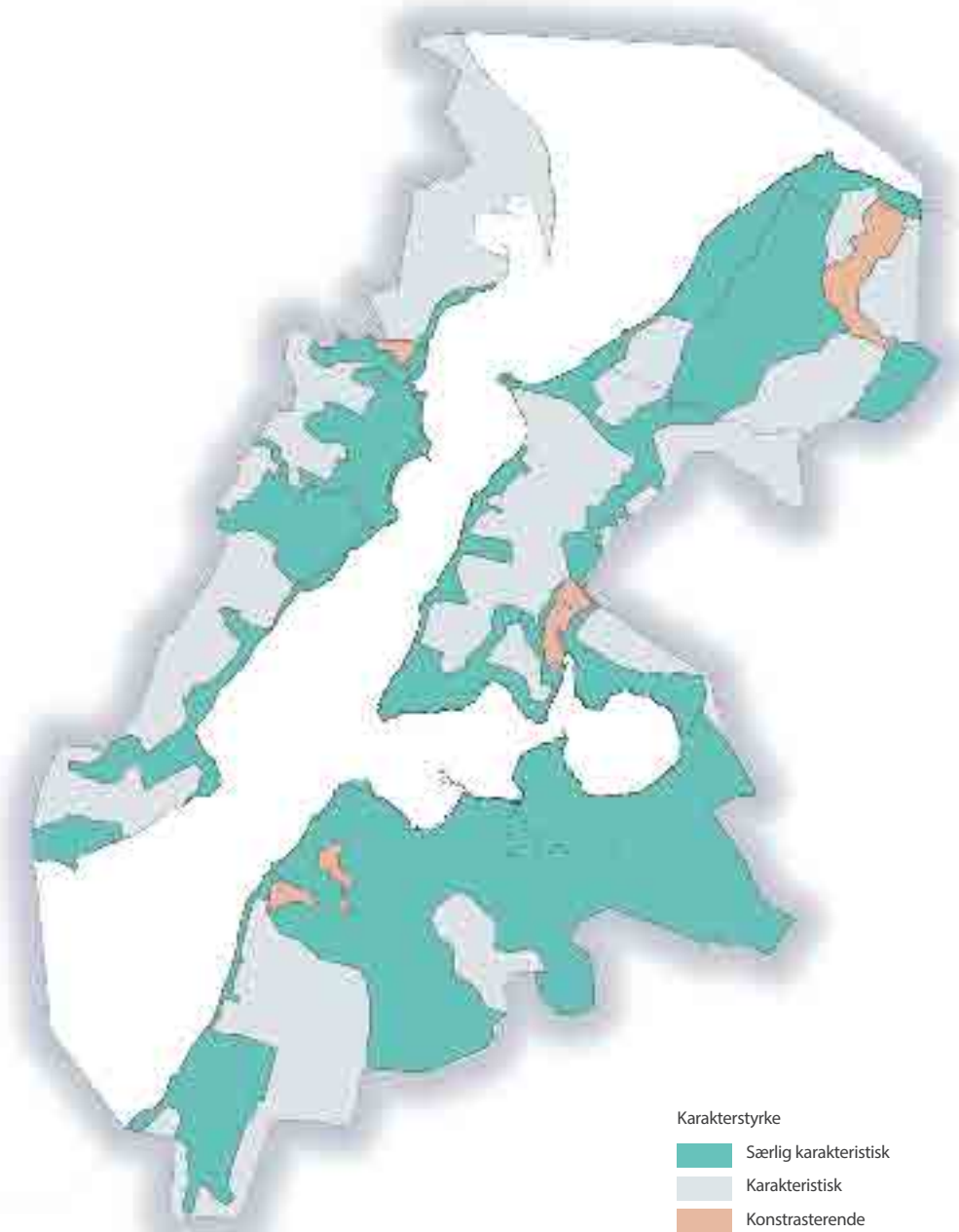
Store dele af kystlandskabet er vurderet særligt karakteristisk og/eller med særlige stedbundne eller visuelle oplevelsesværdier.

Disse områder vurderes generelt ikke egnet til etablering af større fysiske anlæg eller en samling af mange faciliteter.

Derimod vurderes det muligt at indpasse enkelte faciliteter, der kan fungere som støttepunkter til oplevelser, attraktioner og aktiviteter.

Samtidig er det vigtigt at nye tiltag indpasses i en skala og visuelt udtryk, der understøtter landskabets karakter og særlige oplevelsesværdier.

Der skal desuden være opmærksomhed på, at den korte afstand på tværs af Saltingsund betyder, at ændringer potentielt også kan ses fra modstående kyst.

LANDSKABSOMRÅDE 1: DET BY- OG HAVNEPRÆGEDE LAND- SKAB

Det byprægede landskab på tværs af Sallingsund rummer potentiale for gateway-funktioner på de to havne, herunder med etablering af nye rekreative faciliteter og kommercielle overnatningsformer.

Der er potentiale for at koble de to havne op på nærliggende bymidter og centrale vandre- og cykelruter.

Landskabsområdet vurderes generelt at være robust over for ændringer og nye tiltag.

LANDSKABSOMRÅDE 2: NORDVESTSALLING SØLANDSKAB

De kystnære områder i landskabsområde 2 er sårbare over for ændringer, der forringer udsigterne på tværs af sundet.

Anløbspunkter ved Sæbygårdshage kan styrkes med få rekreative faciliteter, der indpasser sig i kystlandskabet.

LANDSKABSOMRÅDE 3: SYDVESTSALLING SØ- OG DALLAND- SKAB

De kystnære arealer omkring Harre Vig og Lysen Bredning er især kendetegnet ved brede strandensarealer og rekreative fritidsaktiviteter ved sommerhusområderne. Strandenge bør friholdes for faciliteter.

Ved Nymølle Strand, Knud Strand, Vedum Strand og i Harre Vig er der potentiale for at styrke ankomst- og anløbspunkter med oplevelses- og overnatningsfaciliteter, der placeres i tilknytning til eksisterende støttefaciliteter.

LANDSKABSOMRÅDE 4: SYDØST MORS KYST- OG FRITIDSLAND- SKAB

Store dele af området rummer en geologisk bevaringsværdi, og naturoplevelserne er i høj grad knyttet til kystlandskabet med brede strandenge og det markante terræn, der rejser sig ved Legind Bjerget.

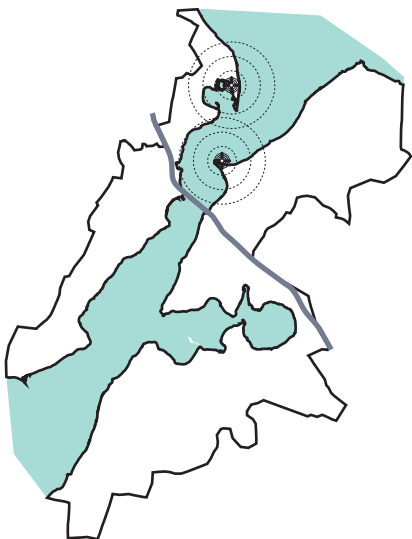
Der er potentiale for at styrke eksisterende knudepunkter ved Plagen og Sillerslev Havn med oplevelses- og overnatningsfaciliteter, der placeres i tilknytning til eksisterende støttefaciliteter.

TILTAG 1.1

MARITIME GATEWAYS

På hver side af Sallingsund skal maritime gateways danne centrum for oplevelser på, ved og i vandet.

I dette kapitel beskrives de to gateways væsentligste funktioner og anbefalinger til planlægning med afsæt i anvendelseszoner og landskabskarakteren i Landskabsområde 1.

GATEWAY OPHAV

Morsø Kommune planlægger et nyt søsports- og oplevelsescenter på Nykøbing Mors Havn, kaldet OPHAV. I OPHAV skal lokale og besøgende kunne opleve og komme tæt Limfjorden med fortællinger om skaldyr og østers og ikke mindst virkemidler for at styrke deres levesteder og et sundere havmiljø.

Nykøbing Mors Havn skal med det nye søsports- og oplevelsescenter, OPHAV, udvikle sig som gateway for maritime oplevelser, hvor en række kommercielle aktører sammen skaber et bredt udbud af oplevelsestilbud, overnatningstilbud og gastronomisk udbud.

Gateway OPHAV vil i særlig grad henvende sig til målgrupperne Klassiske outdoorturister med komfortbehov og Æstetikerne.

GATEWAY GLYNGØRE MARITIME CENTER

Glyngøre Havn skal med det kommende Glyngøre Maritime Center udvikle sig som gateway for maritime oplevelser drevet af en foreningsbaseret tilgang, hvor også kommercielle aktører inviteres ind i nye samarbejder.

Glyngøre Maritime Center udfolder sig om den eksisterende lystbådshavn og en ny mole, som vil give nye oplevelsesmuligheder for lokale friluftsföreninger og besøgende turister, ligesom GMC vil kunne danne ramme om større events.

Gateway Glyngøre Maritime Center vil i særlig grad henvende sig til målgrupperne Klassiske outdoorturister med komfortbehov og Æstetikerne.

Glyngøre Havn. Foto: NIRAS

Nykøbing Mors Havn. Foto: NIRAS

Hvad er gateways?

Ved en gateway er der bl.a. servicefaciliteter, parkeringsmuligheder og information om området. Ved at placere gateways strategisk i et område er det muligt at fordele de besøgende ud i naturen fra egnede lokationer.

Ankomst ved gateways skaber god tilgængelighed til den rekreative infrastruktur og sikrer, at ankomster i bil eller bus koncentrerer på egnede steder, hvorfra brugerne bevæger sig videre til fods, på cykel eller til vands og kan opleve landskabet uforstyrret af biler.

Gateways kan rumme en koncentration af servicefaciliteter, der imødekommer gæsternes behov for parkering, toiletter, vand og affaldshåndtering.

Gateways giver mulighed for at formidle kommercielle services så som guidede ture, cykeludlejning, forplejning og bagageopbevaring og andre kommercielle aktiviteter

Gateways giver mulighed for at formidle områdets oplevelsesmuligheder og principper for code of conduct, som understøtter den ønskede adfærd i området.

Gateways kan rumme foreningsfaciliteter, der støtter op om det lokale friliv og giver mulighed for alternative driftsmodeller i samspil med kommercielle aktører, der kommer både lokale og turister til gode.

Ankomstpunkter og anløbspunkter sikrer tilgængelighed og støttefaciliteter omkring hele fjorden.

Kombinationen af gateways, ankomstpunkter og anløbspunkter giver mulighed for at opleve fjorden i loops eller etaper og danner grundlag for nye kommercielle produkter

PLANLÆGNING INDEN FOR ANVENDELSESZONER

Havnearealer er udlagt som centerzone (zone 5), der indikerer, at området er robust til at kunne rumme en koncentration af faciliteter, hvorfra der skabes forbindelser ud til andre landskabsområder.

Anvendelseszoner på vandfladerne i havnene indikerer, om området primært anvendes til rekreative havneaktiviteter (zone c) så som lystbådehavn, kabelbaner, havnebade mv, eller som industrihavn (zone d) med trafik til og fra havnen.

Fra havnene er der desuden zoner for maritimt friluftsliv (zone b), der indikerer, at her skal tages hensyn til kajakker, SUP-boards mv.

Anvendelseszoner på land

- Zone 2: Naturzone
- Zone 3: Rekreativ landskabszone
- Zone 4: Åben land zone
- Zone 5: Centerzone
- Zone 6: Potentialezone

Anvendelseszoner på vandfladen

- Zone B: Maritim Friluftsliv
- Zone C: Rekreative havneaktiviteter
- Zone D: Maritim industrizone

PLANLÆGNING FOR OPHAV

Arealet omkring det kommende oplevelsescenter, OPHAV, er udlagt til rekreative havneaktiviteter. Der skal være en særlig opmærksomhed på, at der længere inde i havnen er en erhvervshavn, hvorfra der er en trafik med større skibe.

- Aktiviteter på vandfladen bør holdes inden for zone c.
- Der bør være tydelig information til gæster på vandet om, hvor det er fordelagtigt at krydse sejltreenden, når man bevæger sig rundt om havnen i f.eks. kajak.
- Fra OPHAV bør der være fokus på at skabe forbindelse til det øvrige havnemiljø, bymidten; Østre Anlæg og Ørødde, hvor der på sigt kan udvikles nye rekreative aktiviteter.

PLANLÆGNING FOR GLYNGØRE MARITIME CENTER

Glyngøre Maritime Center etableres omkring og øst for den eksisterende lystbådehavn. Projektområdet er markeret som areal til rekreative havneaktiviteter (zone c). Vest for lystbådehavnen findes erhvervshavn, hvorfra der er en trafik med større skibe.

- Aktiviteter på vandfladen bør holdes inden for zone c.
- Fra GMC bør der være fokus på at skabe forbindelse til det øvrige havnemiljø og de rekreative oplevelser nord for havnen.
- Der bør være tydelig information til gæster på vandet om, hvor det er fordelagtigt at krydse sejltrengen, når man bevæger sig rundt om havnen i f.eks. kajak.

STYRKED E FORBINDELSER

Fra OPHAV og Glyngøre Maritime Center bør der arbejdes på at koble de to gateways op på de nærliggende bymidter og centrale vandre- og cykelruter:

- Kyststien Mors
- Salling Natursti (banestien) mod Durup og Grynderup Sø
- Ny forbindelse langs stranden fra Glyngøre havn mod Sallingsundbroen og Pinenhus, hvor ruten kan koble sig på vandreruten Pinen-Harrevig - evt. som del af en ansøgning til Danmarks Naturstier.

GATEWAY OPHAV

Nykøbing Mors brander sig som Danmarks Skaldyrshovedstad, og det er netop her i havnen som nabo til Dansk Skaldyrcenter, at OPHAV skal formidle livet under, over og ved Limfjorden.

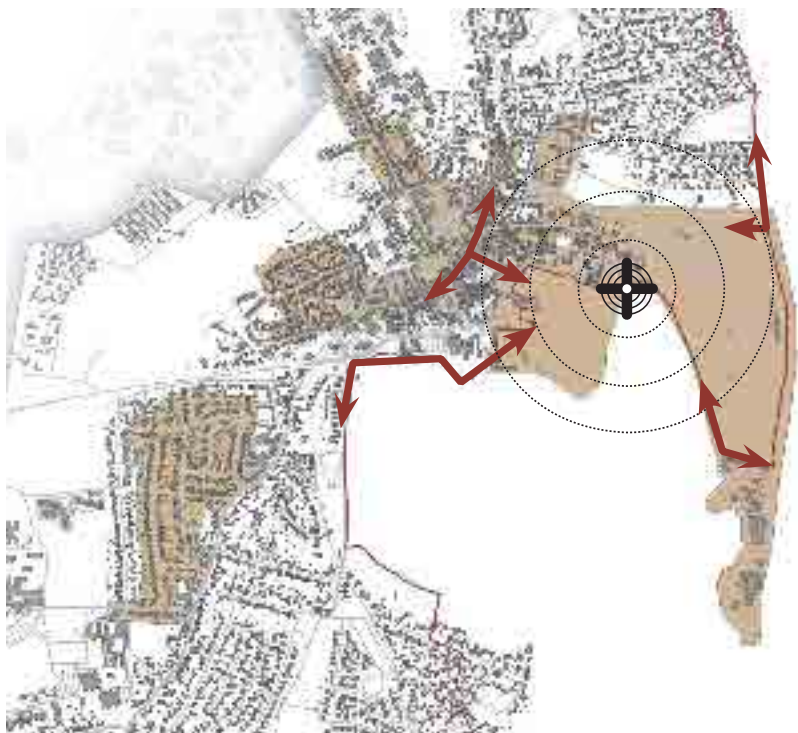
Det vil både komme til udtryk i form af læringsaktiviteter for skoler og institutioner samt kommercielle formidlings- og vandaktiviteter og gastronomiske tilbud på havnen.

I udviklingsplanen for Nykøbing Mors Havn er arealet på Ydre Nordhavn reserveret til OPHAV, som her får funktion af gateway med nye adgange til vand og forbindelser ind på land til Ørødde, Østre Anlæg og bymidten.

På lystbådehavnen er der planlagt nye husbåde med ferieudlejning, og på Øen er der reserveret et areal for fremtidige feriehus.

Gateway OPHAV knytter sig op på Kystruten Mors og har således forbindelse både mod Ejerslev Havn og Sillerslev Havn.

OPHAV er stadig under udvikling, og det endelige projekt kan derfor afvige fra denne beskrivelse og illustration.

Visualisering af nyt oplevelsescenter (NORRØN arkitekter)

Skaldyr skal være en stor del af oplevelsen af at besøge Gateway OPHAV. Foto: Colin Seymour, Jr

Husbåde skal tiltrække nye målgrupper til Nykøbing Mors. Foto: Holland in Well, NOVASOL

GATEWAY GLYNGØRE MARITIME CENTER

Glyngøre Maritime Center udfolder sig om den eksisterende lystbådshavn og en ny mole, som vil give nye oplevelsesmuligheder for lokale friluftsforeninger og besøgende turister, ligesom GMC vil kunne danne ramme om større events.

Projektet er udviklet og forankret hos en række lokale foreninger, som i samarbejde med Skive Kommune arbejder på at realisere planen om at udvikle Glyngøre til et maritimt center for friluftsliv.

Den nye mole på 250 meter får fem nye knudepunkter med adgang til vandet i varierende dybder fra 0-8 meter: Fjordhuset, Klippebadet, Badepunktet, Fjordhaverne og Endepunktet.

Udvidelsen har også potentiale for ny overnatningskapacitet så som husbåde eller flydende shelters. Desuden er der flere spisesteder havnen med bl.a. Danish Oyster Bar og Limfjordens Hus, der præsenterer østers og skaldyr i verdensklasse.

Fra havnen knytter Gateway Glyngøre Maritime Center sig på Salling Natursti mod Durup og Grynderup Sø, mens der mod syd er potentiale for en ny stiforbindelse via stranden til Sallingsundbroen, hvor stien kan knytte sig på den eksisterende vandrerrute mod Harre Vig.

Kajakboksene med kajakudlejning skal gøre det lettere for lokale og turister at komme ud på vandet.
Foto: Kajakbox, Tine Raisbæk

Gastronomi skal tiltrække nye målgrupper til Glyngøre. Foto: Destination Limfjorden

protektionskåle skivningskåle
Gangene i skivningskåle

Lukket is af lys skivningskåle

Skivningskåle

Fysisk
fysisk

Krydderier

Grønt område og
spillemåle

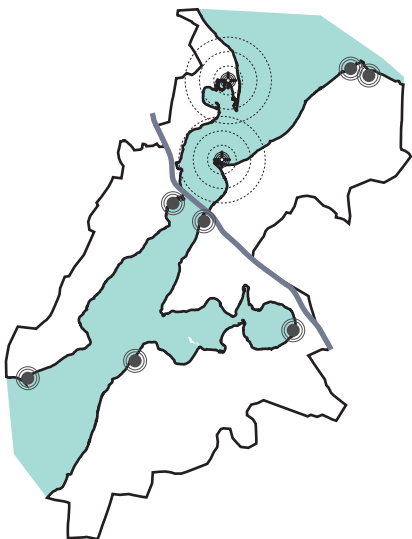
Lukket is af
skivningskåle

Kajakbåde

Adsskivningskåle

TILTAG 1.2 STØTTEPUNKTER FOR MARITIM INFRASTRUKTUR

Sallingsund skal kunne opleves fra vandsiden med mulighed for at skabe forbindelser ind til oplevelser på land. Foruden de to maritime gateways etableres anløbspunkter langs hele Sallingsund, hvor der er mulighed for at anløbe med kajaker og mindre både.

Den maritime infrastruktur bygges op af tre niveauer af støttepunkter:

- Gateways (se tiltag 1.1)
- Anløbspunkter
- Pausepunkter

Anløbspunkter foreslås placeret på steder, hvor der allerede i dag er adgang til vandet. Eksisterende faciliteter kan anvendes eller udbygges til at fungere som knudepunkt for det maritime friluftsliv.

Fra anløbspunkter er der stier videre til nærliggende natur- eller kulturoplevelser samt evt. bike stations, der gør det muligt at leje en cykel og komme et længere stræk ind i landet.

Foruden anløbspunkter er der pausepunkter, som giver mulighed for ophold undervejs på turen. Fra pausepunkter er der ikke tiltænkt forbindelser videre på land, men gerne et shelter til hvil eller overnatning.

På side 54 ses en oversigt over anbefalede faciliteter ved henholdsvis gateways, anløbspunkter og pausepunkter.

Tabellen er tænkt som inspiration og skal altid tilpasses konteksten på det konkrete sted.

ANLØBSPUNKTER

Sæbygårdshage (øst + vest)

Sæbygårdshage er et oplagt sted at begynde en tur rundt i Sallingsund. Afhængig af vindforhold kan det være mere hensigtsmæssigt at sætte kajaker fra øst eller vest. Fra Sæbygårdshage er der 8 km sejlads til Glyngøre havn. Hvis man ankommer til Sæbygårdshage fra vandsiden, er der gode vandrerruter til den nærliggende Grynderup Sø.

Pinen (v. Pinenhus)

Neden for Hotel Pinenhus er der mulighed for at sætte eller anløbe med kajak. Her er der gode opholdsfaciliteter og mulighed for at komme videre ind på land og f.eks. opleve de mange gravhøje i området.

Harre Vig

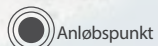
I bunden af Harre Vig er der gode parkeringsmuligheder, som gør det oplagt at bruge vigen til SUP eller sætte en kajak eller lille båd herfra. Dog er vanddybden meget lav, hvilket kan gøre det lidt udfordrende at komme helt ud på vandet. Fra bunden af Harre Vig er der 11 km til Pinen (mod nord) og 10 km til Nymølle Strand (mod syd).

Nymølle strand (teglværket)

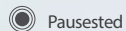
Det tidligere teglværk ved Nymølle Strand er kommunalt ejet grund ned til stranden med gode rekreative faciliteter. Her er der mulighed for at sætte små både og kajaker. Skorstenen fra teglværket er bevaret og udgør en kulturhistorisk markør i området. Fra Nymølle Strand er der 10 km

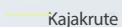
Gateways

Anløbspunkt

Pausested

Kajakrute

- Zone B: Maritim Friluftszone
- Zone C: Rekreative havneaktiviteter
- Zone D: Maritim industrizone

til bunden af Harre Vig (mod nord) eller 4 km til et pausested ved Vedum Strand.

Sillerslev Havn

Fra Sillerslev Havn er der god adgang til vandet for både af alle størrelser. Havnen rummer en bred vifte af servicefaciliteter, og her er også en shelterplads for dem, der ønsker at overnatte. Der er 11 km fra Sillerslev Havn til anløbspunktet ved Plagen. Kystruten Mors forløber lige forbi Sillerslev Havn og giver således mulighed for at opleve det sydlige Mors til fods.

Plagen

Ved Sallingsund Færgetro og Sallingsund Camping er der gode faciliteter for isætning og anløb af kajakker. Herfra kan man fortsætte op i Legind Bjerge og opleve de stejle skrænter og markante istidsterræn. Der er 11 km fra Plagen til Sillerslev Havn (mod syd) og 6 km til Nykøbing Mors havn (mod nord).

PAUSESTEDER

Brønshøj Shelter

Brønshøj Shelter ligger ved kysten på et kommunalt areal. Her er shelter- og teltplads, og området er kun tilgængeligt fra kysten. Det er derfor et oplagt og eksklusivt pausested for kajakbrugere. Pladsen er primitiv uden vand og toilet.

Harre Vig shelterplads

Shelterpladsen i Harre Vig ejes af Naturstyrelsen. Her er der muldtoilet, bålsted og adgang til vandruter. Det er et roligt sted med gode læforhold og oplagt som pausested fra vandsiden.

Vedum strand

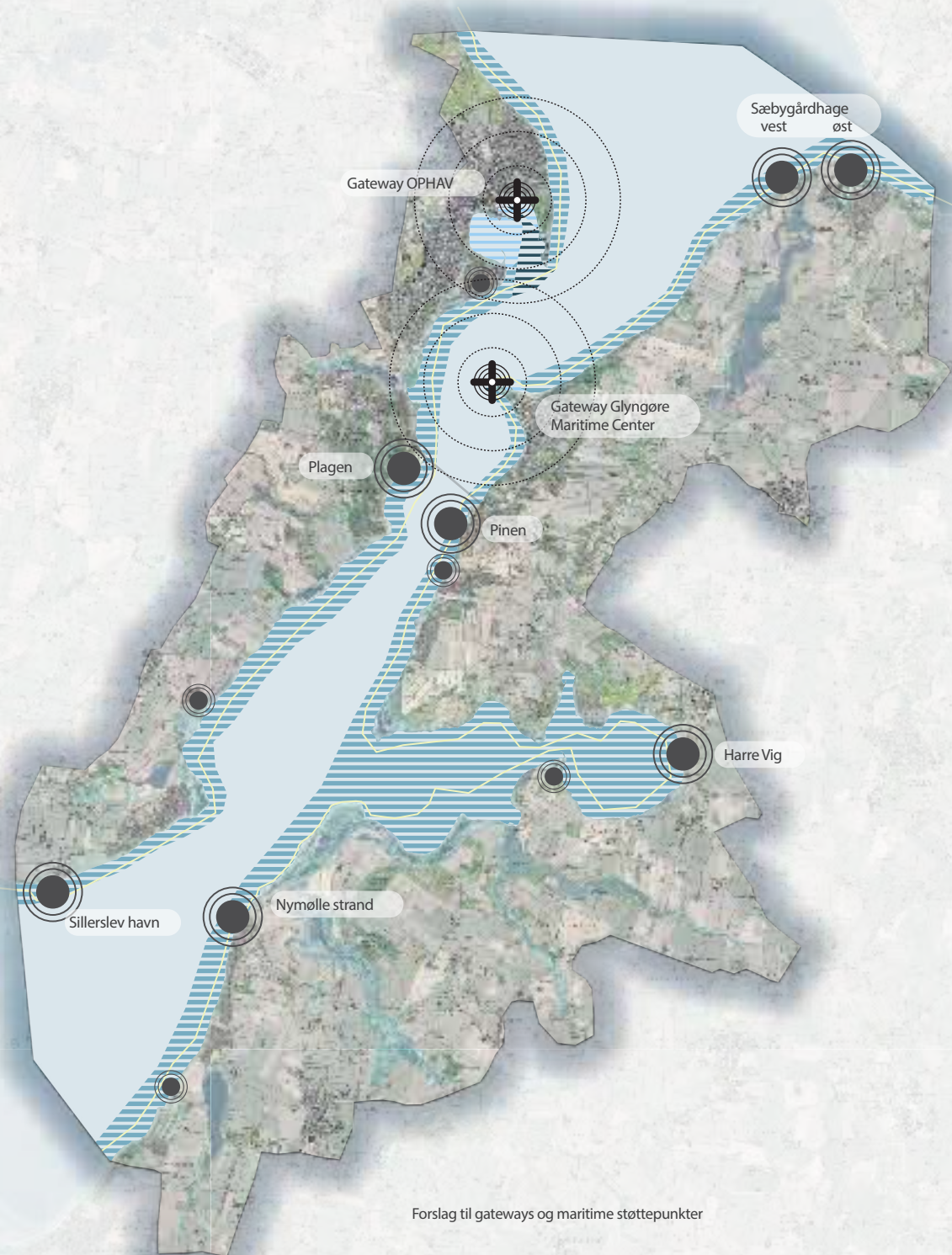
Vedum strand er tilgængelig fra vandsiden, og her er et primitivt shelter i ly for vinden. Stedet er oplagt som pausested eller overnatning for kajakker på tur. Der er også mulighed for at opleve vandruter om Spøttrup Sø.

Arbækmølle

Ca. 2 km nord for Sillerslev Øre ligger en lille shelterplads, som er bedst tilgængelig fra vandsiden. Arealet er privatejet og ligger på Kystruten Mors.

Refsammer shelter

Syd for indsejlingen til Nykøbing Mors havn ligger Refsammer Shelterplads, der ejes af den nærliggende beboerforening. Kystruten Mors fører ind til lystbådehavnen og de aktivitetsmuligheder, der findes her.

FORSLAG TIL FACILITETER VED GATEWAYS, ANLØBSPUNKTER OG PAUSESTEDER

	FACILITETER	ANBEFALING TIL PLANLÆGNING
PAUSESTED Et primitivt opholdssted, der kan anløbes med kajak eller små både	 Affaldshåndtering Vandpost Toilet / Muldtoilet Borde/bænke Shelter Infotavle	Anvendelseszone 2: Naturzone (kyst/strand) • Etablér kun få nødvendige faciliteter (kræver dispensation) • Høj grad af indpasning i landskabet • Information om god adfærd og ruter på vand
ANLØBSPUNKT Et kystnært udgangspunkt for oplevelser på vand og på land med god adgang og tilgængelighed samt flere faciliteter end pausesteder. Et anløbspunkt skal give mulighed for at komme videre til andre oplevelser inde i landet.	Som pausested, og derudover kan følgende være relevant: Parkering Anløb Toilet Kajakboks Faciliteter til vask af grej Madpakkehus/grillplads Bikestation Bagageboks	Anvendelseszone 2: Naturzone (kyst/strand) • Faciliteter placeres så vidt muligt i tilknytning til eksisterende faciliteter og på steder uden beskyttede naturtyper eller alternativt på lokationer med overdrev eller hede (kræver dispensation) • Høj grad af indpasning i landskabet • Information om god adfærd og ruter på vand og land Fjerne faciliteter kan eventuelt placeres på arealer i tilstødende anvendelseszoner 3-4-5 i forbindelse med f.eks. plantage, skov eller havn.
GATEWAY En havn med mulighed for en koncentration af servicefaciliteter, kommercielle oplevelses- og overnatningsmuligheder og gode forbindelser til rekreativ infrastruktur i nærområdet	Som anløbspunkt og derudover kan følgende være relevant: Omklædning Strøm Spisesteder Grejbank Overnatning Attraktioner	Anvendelseszone 5: Centerzone • Kan rumme en koncentration af faciliteter, der understøtter adgangen til oplevelser ved, på og i vandet. • Indpasning i områdets karakter og udtryk, men faciliteter må gerne have karakter af landmark eller reason-to-go attraktion. • Information om oplevelsesmuligheder og formidling af kommercielle oplevelsestilbud Fjerne faciliteter kan eventuelt placeres på arealer i tilstødende anvendelseszoner 3-4-5 i forbindelse med f.eks. plantage, skov eller havn.

EKSEMPEL: ANLØBSPUNKT VED NYMØLLE STRAND

Området er placeret i zone 2, og der skal derfor være et særligt hensyn til naturbeskyttelse. Nye faciliteter i dette område kræver flere dispensationer, herunder fra strandbeskyttelseslinje og beskyttet natur.

Området indeholder to beskyttede naturtyper: overdrev og strandeng. Overdrev er en forholdsvis robust naturtype, hvorfor der kan argumenteres for, at nye faciliteter kan placeres her i tilknytning til eksisterende faciliteter.

OBS: Enhver udvikling af området vil kræve dispensation fra gældende rammer. Det er op til de relevante myndigheder at vurdere en anmodning herom på baggrund af den overordnede plan og indsendte projektforslag.

EKSEMPEL: KAJAKBOKSE

Opstilling af mobile kajakbokse, hvorfra man kan leje en kajak, giver både lokale og turister større mulighed for at komme ud og opleve vandet. Samtidig kan en kajakboks, som drives af private aktører være afsæt for udvikling af kommercielle tilbud så som guidede ture med instruktør eller tematiserede oplevelser og ruter i kajak.

PLANLÆGNING INDEN FOR ANVENDELSESZONER

På havnene bør kajakbokse placeres i tilknytning til anvendelseszoner for rekreative havneaktiviteter (zone c), hvor der naturligt færdes mange mennesker med interesse for vandet.

Ved anløbspunkter i anvendelseszone 2 (naturzone) bør kajakbokse placeres i tilknytning til eksisterende faciliteter og ikke på steder med strandeng, eng eller mose.

I eksemplet er vist en kajakboks fra den norske virksomhed "Kajakkbox", hvor tre kajakker opbevares i en bænk. Kajakboksen har derfor flere funktioner og vil i kystlandskabet fremstå som en pausebænk, der inviterer til ophold ved vandet.

Kajakboksen er tænkt som en midlertidig facilitet, der stilles op i foråret og fjernes igen efter sensommeren.

Kajakboksene placeres på steder med god adgang til vandet, dvs. på havne og ved anløbspunkter.

Da de store havne ligger i byzone, kræver det ikke dispensation eller byggetilladelse at opstille en kajakboks. På øvrige placeringer kræver opstilling af en kajakboks en landzonetilladelse og dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Det skal desuden undersøges, om der er beskyttet natur, der vil blive påvirket negativt.

KAJAKBOKS VED GLYNGØRE HAVN

Placering ved Færgevej

Med en placering nær stranden ved Færgevej, kan en kajakboks nå et bredt publikum og indgå i en større sammenhæng:

- Synergi med aktiviteter i Glyngøre Maritime Center
- Boksen kan anvendes rekreativt som siddeelement for gæster ved stranden
- Nær parkering
- Nær vaskemuligheder
- Placering i zone til rekreative havneaktiviteter

Alternativ - Placering ved Kassehusvej

På sydsiden af Glyngøre havn kan en kajakboks placeres nært kysten ved Kassehuset. Her er kajakbokset placeret nært ved andre kommercielle funktioner, men væk fra de vandrelaterede aktiviteter.

- Nær kommercielle virksomheder.
- Placering mindre synlig
- Placering på 'bagside'

Fotos: Kajakbox, Tine Raisbæk

KAJAKBOKS VED PLAGEN

Plagen

En kajakboks i forbindelse med anløbsstedet ved Plagen kan placeres både kystnært og tæt ved parkering samt aktører inden for overnatning og beværtning, med potentielle brugere, der ønsker en oplevelse på vandet.

- Nær kommercielle virksomheder.
- Let tilgængelig placering
- Boksen kan anvendes rekreativt som siddeelement for gæster ved stranden

Området indeholder beskyttet natur (hede), men det vurderes muligt at indpasse en kajakboks, som ikke vil påvirke naturtypen negativt.

TILTAG 1.3 KYSTNÆR OVERNATNING

Den kystnære overnatningskapacitet skal styrkes og udvikles for at kunne tiltrække flere nye segmenter og kunne appellere til flere udenlandske turister.

I 2023 havde Destination Limfjorden 930.000 overnatninger, hvor størstedelen var danske turister. Det er i meget høj grad feriehus og campingpladser, turisterne besøger, og 3 ud af 4 overnattende turister er danskere.

Nye kommercielle overnatningsprodukter som flydende shelters, husbåde og kystnære autocamperpladser skal styrke det samlede overnatningsprodukt og tiltrække nye målgrupper.

De prioriterede målgrupper for Længe Leve Sallingsund kalder især på kystnær overnatningskapacitet af høj kvalitet og variation foruden de primitive overnatningsformer for shelters og teltpladser.

På begge sider af Sallingsund er der et ønske om at skabe bedre forhold for autocampere, ligesom flere projekter er undervejs for at kunne tilbyde særegne overnatningsformer, der har en højere appel over for segmentet af æstetikere. Dette omhandler bl.a.:

- Udvidet udlejningskapacitet i havnene så som husbåde og flydende shelters
- Glampingfaciliteter så som trætophytter eller luksusshelters
- Landskabshoteller og -ferieboliger med kystnær beliggenhed

MERE OM MÅLGRUPPERNE

Klassiske outdoorturister med komfortbehov

NATUREN SOM AKTIVITETSROM

Turisterne er udendørsmennesker, der vil føle naturen helt tæt på - dufte havet og høre vinden i træerne.

De vælger deres destination ud fra, hvilke aktiviteter, de kan lave i området. Efterspørger destinationer, hvor der er mulighed for f.eks. at surfe, vandre, cykle, sejle, stand-up paddle eller kigge på stjerner.

Turisterne er interesserede i at have kontakt til de lokale i området, men foretrækker at overnatte på steder, hvor de kan være for sig selv.

Overnatningsformer: **Autocamper, husbåd, sejlbåd, landskabshotel, flydende shelter mv.**

Æstetikerne

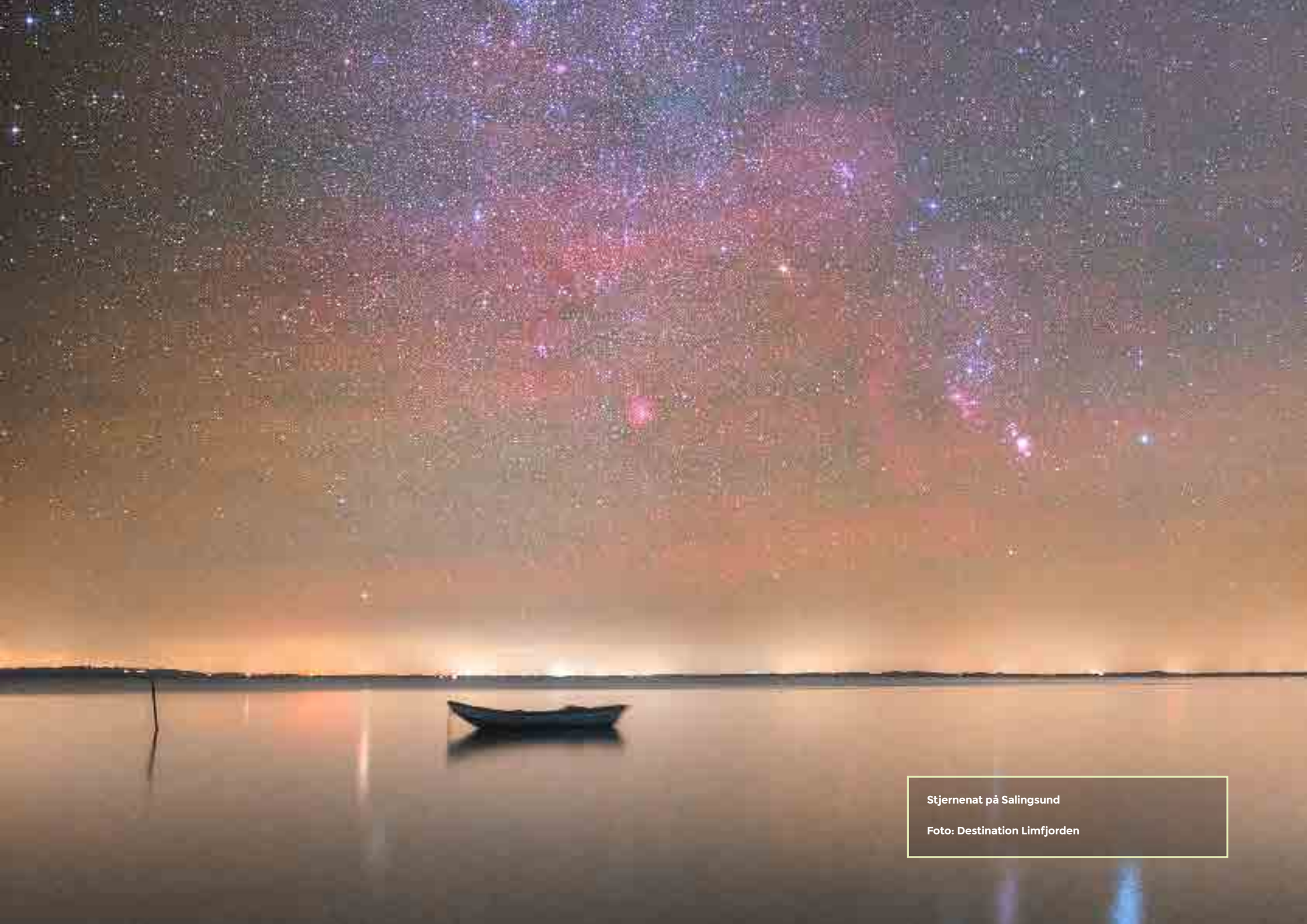
NATUREN SOM AFSLAPNING

Turisterne efterspørger naturens skønhed og ro iscenesat i ekstraordinære rammer med et vist niveau af den komfort, de kender fra hjemmet eller hotellet.

De sætter pris på at have adgang til nybagt brød om morgenen, vildmarksbad, en sauna og en god restaurant med lokale specialiteter.

Æstetikerne ønsker en høj grad af privatliv og betaler gerne for en unik og idyllisk oplevelse.

Overnatningsformer: **Glamping, trætophytter, flydende luksusshelters, husbåd.**

Stjernenat på Salingsund

Foto: Destination Limfjorden

EKSEMPEL: UDVIDET KAPACITET TIL AUTOCAMPERE

Autocamperturister foretrækker at overnatte nær natur og spændende oplevelsesmuligheder. Lovgivningen i Danmark tilgodeser kun denne turistform i begrænset omfang. Det kræver derfor flere forskellige tiltag at udvide kapaciteten og skabe bedre vilkår for autocampere.

Autocamperpladser kan etableres som campingpladser under campingreglementet eller som parkeringspladser under færdselsloven.

På dedikerede autocamperpladser betales et gebyr for parkering på et stabilt fundament med mulighed for opladning, toiletter/bad, spildevandshåndtering og evt. andre servicefaciliteter.

På både private og ikke-kommercielle rastepladser er det tilladt at tage et gebyr for anvendelse af services så som toilet, og opladning. Der skal dog være en tydelig adskillelse mellem parkeringspladser og services.

Inden for projektområdet er der i dag mulighed for overnatning i autocamper på lystbådehavnene og på enkelte campingpladser. Desuden er der en ny rasteplads med autocamperpladser på vej nord for Sallingsundbroen ved frakørslen til Sallingsundplads. Pladsen får toilet, autocamper- og ladefaciliteter.

Kapaciteten i Sallingsund kan styrkes gennem fire tiltag:

1. Udvidet kapacitet på lystbådehavne
2. Udvidet kapacitet på campingpladser
3. Dedikerede naturpladser (rastepladser)
4. Lokale værter

Fordelen ved at arbejde strategisk med autocamperkapaciteten er endvidere, at man ved dedikerede pladser til autocampere kan regulere trafikken bedre til og fra de populære områder.

KOMMERCIELLE AUTOCAMPER-PLADSER
For at drive en kommerciel autocamperplads, skal man have en udlejningstilladelse efter campingreglementet. Campingreglementet skelner ikke mellem autocamperpladser og campingpladser.

Ifølge campingreglementet skal nye auto- og campingpladser etableres med minimum 100 campingenheder.

KOMMERCIELLE STELLPLADSER*
En stellplads kan etableres under campingreglementets undtagelsesbestemmelser. Her kan der etableres pladser med mindre end 100 enheder, hvis der foreligger særlige omstændigheder så som ønsker om at udnytte eksisterende

faciliteter i tilknytning til f.eks. lystbådehavne, vandrerhjem, kroer og idrætshaller. Stellpladser kan drives kommercielt på samme måde som en campingplads.

AUTOCAMPERE PÅ RASTEPLADSER
Raste- og parkeringspladser kan anvendes af autocampere og andre køretøjer, såfremt formålet med overnatningen er at hvile for en kortere periode. Der findes ingen definition på, hvor lang denne periode er.

Hvis et område indrettes specifikt til autocampere, er det ejerens ansvar, at området ikke udvikler sig til en campingplads.

Kilde: Etablering af Overnatningsmuligheder for Autocampere, LandSyd Landinspektører

* En stellplads anses som en blanding mellem en parkeringsplads og en campingplads, da pladsens indretning kan minde om en parkeringsplads. Pladsen findes ofte ved havne, i byer eller ved attraktioner, og der opkræves betaling for at anvende pladsen til overnatning
- Definition fra "Etablering af Overnatningsmuligheder for Autocampere", LandSyd Landinspektører.

Autocampere foretrækker kystnære placeringer.

Foto: Sillerslev Havn, NIRAS

1

Lystbådehavne

Lystbådehavnene er særdeles attraktive for autocampister, da de her kan finde gode faciliteter og en placering ved vandet.

De tre havne (Nykøbing Mors, Glyngøre og Sillerslev) tilbyder allerede faciliteter for autocampere. Disse pladser bør opretholdes og formidles.

Anbefaling: Synliggør mulighederne for autocampersegmentet og skab gode rammer. Overvej om der er mulighed for at udvide kapaciteten.

2

Udvidet kapacitet på campingpladser

Campingpladserne er attraktive for autocampister, når de har behov for opladning, vaskeri, spildevandsfaciliteter, bedefaciliteter mv. i rolige omgivelser.

For at kunne modtage flere autocampister på de eksisterende campingpladser, kan der være behov for at udvide ladekapaciteten eller indrette pladsen anderledes. Vandrerhjem kan også have mulighed for at etablere autocamperpladser, såfremt der er hjemmel til dette i kommuneplan og/eller lokalplan.

Anbefaling: Hjælp campingpladserne med at håndtere eventuelle lokalplans- og ansøgningsprocesser.

3

Naturpladser (rasteplasser)

Primitive naturpladser er attraktive for autocampister, når de søger friheden tæt på kyst eller natur. Overnatning her kræver ingen særlige faciliteter - de har det hele med i camperen.

Nogle pladser egner sig bedre end andre. Det kan være nødvendigt at markere holdepladserne for at forbedre flow til og fra naturpladsen, og man kan opkræve et gebyr for parkering i et givents tidsrum. .

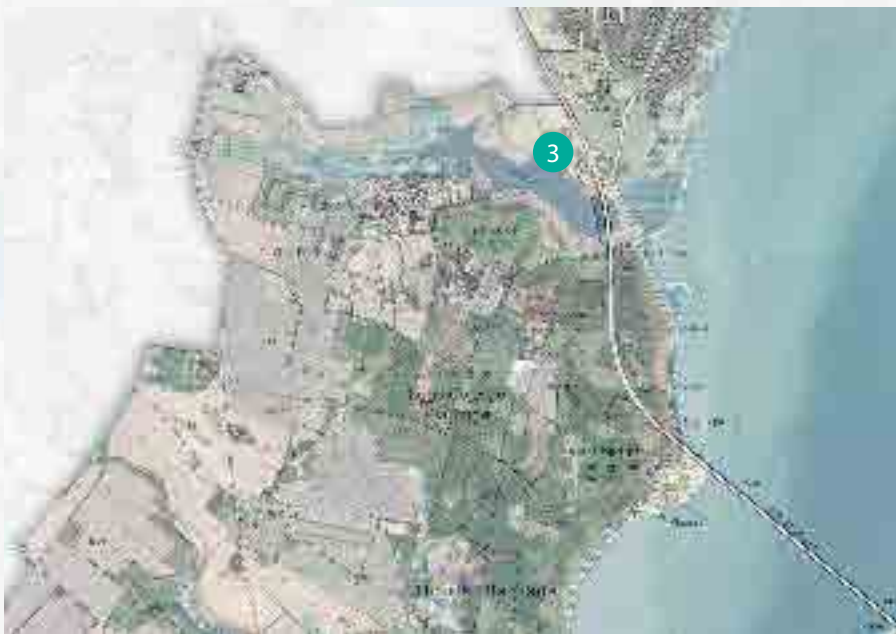
Anbefaling: Synliggør de pladser, der egner sig, med et "autocamper velkommen"-skilt og vær tydelig om regler for ophold og markering af pladser.

4

Lokale værter

I flere lande er det blevet populært at overnatte hos private, der f.eks. har et bed & breakfast eller en gårdbutik med lokale produkter. I Sallingsund findes et tilsvarende produkt, kaldet "Pintrip", der giver adgang til et netværk af mere end 300 værter i hele Danmark.

Anbefaling: Bak op om lokale værter, der vil tilbyde plads til 1-2 autocampere. Synliggør muligheder for potentielle værter såvel som autocampister.

Ved afkørsel 26 vil der blive etableret ladestandere og autocamperpladsen i forbindelse med en udvidelse af vejen. Her kan man med fordel arbejde på at skabe forbindelser f.eks. med en gangbro til Legind Bjerge og mod vandet.

Steder med potentiale for at etablere kapacitet for autocampere.

EKSEMPEL: NATURPLADS VED HARRE VIG

Eksemplet viser, hvordan den eksisterende parkeringsplads ved Harre Vig kan indrettes med dedikerede pladser til autocampere. Der er således tale om parkeringspladser under færdselsloven, hvorfor der ikke må være tale om camping, men man må gerne tage ophold for at hvile for en kortere periode.

For at skabe en god logistik henvises autocampere til den nederste del af arealet, hvor de desuden skjules af beplantning og dermed ikke er synlige i kystlandskabet.

Da der er tale om en naturplads på grusparkering bør der ikke terrænreguleres eller opstilles nye faciliteter.

De dedikerede pladser til autocampere bør dog markeres med pæle i sandet, så der er tydelighed om, hvor man kan parkere.

Eksempel på indretning af autocamperpladser ved Harre Vig

EKSEMPEL: FLERE MULIGHEDER FOR NATURNÆR OVERNATNING

Destination Limfjorden ønsker at tiltrække nye målgrupper til området ved at tilbyde flere former for naturnær overnatning - ikke mindst de mere særegne overnatningsformer, der appellerer til segmentet af æstetikere.

Inden for projektområdet er der flere initiativer på vej for at skabe nye former for overnatning. Det gælder bl.a. nye overnatningsformer på vand så som husbåde og flydende shelters i havnene samt trætophytter og shelters i Legind Bjerge eller ved Jesperhus Feriepark. Længere md nord er et nyt landskabs-hotel på vej ved Ejerslev Havn.

Opslaget her skal inspirere til nye overnatningsformer, som egner sig i landskabet ved Sallingsund.

Der vil altid skulle foretages en konkret vurdering af, hvorvidt en facilitet kan indpasses på en konkret lokation. Bl.a. er Legind Bjerge omfattet af en fredning, der dog også rummer undtagelsesmuligheder. Såfremt man vil opføre træhytter i skovbund eller skjult i træerne, kræver det således en tilladelse fra fredningsnævnet.

OPLEVELSESRIG OVERNATNING

Naturnær overnatning

Nye målgrupper for naturnær overnatning tiltrækkes især af idyllisk og særegne oplevelser, hvor arkitektur og æstetik udgør en stor del af oplevelsen. Det kan f.eks. være glamping, trætophytter, husbåde, arkitektoniske luksus shelters mv.

T.H. Ved Røsnæs Fyr er en primitiv shelter indbygget i skrænten helt ud til kysten.
Foto: Destination Sjælland.

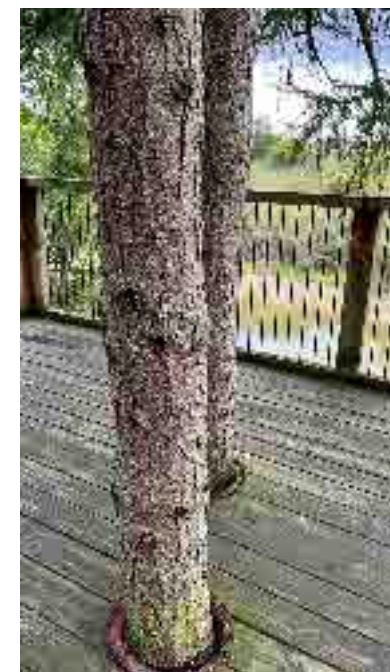
T.V. KFUM spejderne har i Gudsø Vig etableret et flydende dobbeltshelter, som hviler på en tømmerflåde. Shelteret kan bookes af grupper på 6-8 personer.

Kragensø Marina Lystcamp tilbyder luksuriøse husbåde til udlejning. Generelt er det nemmere at få tilladelse til at etablere nye former for overnatning på havnearealer, der ligger i byzone.

Ved Als Odde ligger virksomheden, Løvtag, der tilbyder trætophytter 8 meter over jorden. Foto: Løvtag.

Ved Skovtårnet på Sjælland er glampinghytterne integreret i de omkringliggende træer.

INDSATS 2: SIGNATURRUTER OG CERTIFICERING

INVESTERING I DEN REKREATIVE INFRASTRUKTUR

Sallingsunds vandre- og cykeloplevelser skal videreudvikles med konkrete tiltag, der styrker kvaliteten og formidling af egnens kvaliteter og de kystnære landskaber.

Det kan ske ved investering i signaturruter og certificerede vandruter, som løfter kvaliteten af den rekreative infrastruktur og appellerer til bl.a. tyske turister og besøgende til et kommende UNESCO område.

TILTAG 2.1 CERTIFICERING AF KYSTRUTEN MORS

Kystruten Mors har potentiale for at opnå en certificering af etaper eller strækninger på ruten, som har en særlig værdi. En europæisk certificering er et kvalitetsstempel, som i høj grad kan tiltrække et større udenlandsk vandresegment. En certificering kan også turistaktørerne et nyt fundament for markedsføring og oplevelsesudvikling.

For at opnå en certificering skal Kystruten opfylde en række kriterier. Det betyder bl.a. at dele af den eksisterende rute bør omlægges, så der skabes større variation, og så områdets stedbundne kvaliteter og attraktioner i højere grad sættes i spil som et aktiv langs ruten.

TILTAG 2.2 SIGNATURRUTER MED VAND SOM OPLEVEELSESELEMENT

Flere steder langs Sallingsund er der i den eksisterende rekreative infrastruktur udfodringer med oversvømmelse af stier og ruteforløb. Ud fra principper om tilgængelighed for forskellige målgrupper udvikles signaturruter, hvor vandet bliver et aktivt element i oplevelser og faciliteter.

Udvikling af nye signaturruter kan både tage afsæt i eksisterende forløb eller indtænkes i forbindelse med naturgenopretningsprojekter, hvor inddæmmede landbrugsjorde vådlægges.

TILTAG 2.3 DANMARKS NATURSTIER OG REKREATIVE CYKELNETVÆRK

Udvalgte cykel- og vandruter i Sallingsund skal knyttes op på de nationale tiltag, der pt. er undervejs for at styrke den samlede rekreative infrastruktur i Danmark.

Danmarks Naturstier under Naturstyrelsen arbejder med et nationalt netværk af smukke vandruter.

Det rekreative cykelnetværk forbinder cykelvenlige strækninger med fokus på gode oplevelser og adgang til kultur- og naturoplevelser samt kommercielle services.

Vandring på Kystruten på Mors

Foto: Destination Limfjorden

RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING

Indsatsområdet "Signaturruter og certificering" giver forslag til udvikling af ny og forbedre eksisterende rekreativ infrastruktur i form af ruteforløb og faciliteter til oplevelser, overnatning og ophold.

Det er væsentligt, at nye forløb og faciliteter forholder sig til landskabets oplevelsesmuligheder. En kortlægning af landskabets oplevelsesværdier viser de dele af landskabet, hvor landskabets stedbundne kvaliteter, herunder geologiske strukturer, kulturhistoriske fortællinger, rumlige og visuelle kvaliteter eller udsigtsmuligheder, der tilfører landskabet en særlig oplevelse.

De dele af landskabet, der er vurderet med en særlig stedbunden oplevelsesværdi, vurderes generelt ikke egnet til

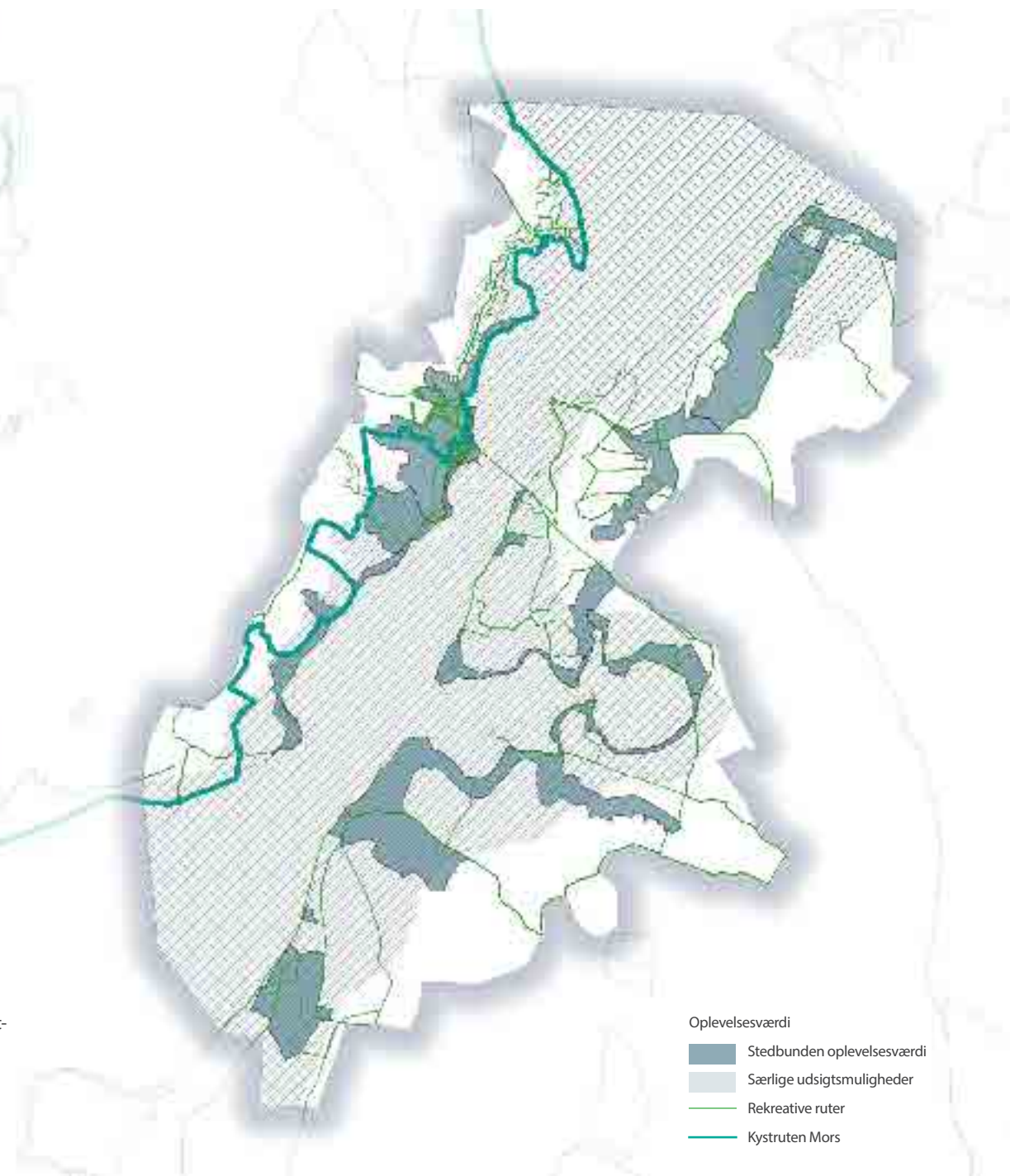
etablering af større fysiske anlæg eller en samling af mange faciliteter.

Derimod vurderes det muligt at indpasse enkelte faciliteter, der kan fungere som støttepunkter til oplevelser, attraktioner og aktiviteter. Det er dog vigtigt at disse anlæg indpasses med hensyn til landskabets oplevelsesværdi.

De kulturhistoriske spor i landskabet bør udgøre centrale elementer eller knudepunkter i den rekreative infrastruktur.

Dette gælder især:

- Banesporene fra de gamle lokalbaner
- De tidligere færgelejer ved Pinen og Plagen
- Det tidligere teglværk ved Nymølle Strand
- Slotte og herregårde: Højriis Slot, Spøtrup Borg og Østergård
- Oldtidsfund, typisk i form af gravhøje

**LANDSKABSOMRÅDE 1:
DET BY- OG HAVNEPRÆGEDE LAND-
SKAB**

I tilknytning til havnene i Nykøbing og Glyngøre er der potentiale for at styrke de rekreative forbindelser til især Kystruten Mors og Naturstien Salling. Kystruten Mors Etape 10 strækker sig langs kysten på Mors som en central vandrerute.

I baglandet til Glyngøre er der flere lokale rideruter, og der er potentiale for at styrke de rekreative forbindelser i og på tværs af ådalen.

Landskabsområdet vurderes generelt at være robust over for ændringer og nye tiltag.

**LANDSKABSOMRÅDE 2:
NORDVESTSALLING SØLANDSKAB**

Grynderup Sø udgør en stor oplevelsesværdi i området, og de oplevelsesmæssige og rekreative forbindelser kan styrkes yderligere i forbindelse med naturgenopretningsprojektet ved Nøreng.

Ved Nøreng er der især potentiale for at arbejde med vand som oplevelseselement i forbindelse med det kommende vådområde.

Området er ikke egnet til større faciliteter, men kan rumme få oplevelsesfaciliteter, der indpasser sig i det lave terræn.

**LANDSKABSOMRÅDE 3:
SYDVESTSALLING SØ- OG DALLAND-
SKAB**

På Salling er det særligt Lysen Bredning og de sammenhængende dalstrukturer, der er med til at formidle landskabets geologiske fortællinger om, hvordan smeltet vand fra isen blev ledt ud i fjorden.

I disse områder er højt vand ofte en udfordring, og der er derfor potentiale for at forbedre den rekreative infrastruktur med faciliteter eller ruteforløb, der tager højde for dette.

**LANDSKABSOMRÅDE 4:
SYDØST MORS KYST- OG FRITIDSLAND-
SKAB**

De geologiske fortællinger i området knytter sig særligt til det markante, storbakkede terræn, der kendetegner landskabet på Mors, herunder særligt det kuperede randmorænelandskab omkring Legind Bjerge, og de markante overgange til det flade marinforland langs kysten. Dette er med til at formidle landskabets særlige dannelseshistorie, herunder smeltetvandets formgivning af Sallingsund mellem de høje morænebakker.

Kystruten Mors Etape 9 strækker sig gennem området som en central vandrerute.

TILTAG 2.1 CERTIFICERING AF KYSTRUTEN MORS

Kystruten Mors er en etableret og kvalitetsfuld vandrerute, som vurderes at have potentiale for at opnå en europæisk certificering. Dette vil kræve investering i tiltag, der skal sikre, at ruten lever op til certificeringskriterierne hos f.eks. det tyske vandreinstitut.

Der findes flere forskellige certificeringsordninger, herunder Deutsche Wanderinstitut, der siden 2011 har certificeret Premium vandreruter i Europa med en særlig høj oplevelsesværdi, på baggrund af 34 kvalitetskriterier.

Målet er at fremme vandring som naturoplevelse og turismeaktivitet under hensyntagen til naturen, samt at forsyne turismesektoren med redskaber til markedsføring. Særligt tyske turister efterspørger de certificerede ruter. Premium vandreruter kan være både cirkulære ruter og lineære ruter fra A - B.

De cirkulære ruter starter og slutter samme sted, og har en længde der svarer til en halv til en hel dags vandring.

De lineære ruter består af flere dagsetaper og har en samlet længde fra 30 km til flere hundrede km.

Premium vandreruter er kendetegnet ved at være godt afmærket og have en stor oplevelsesværdi. Certificeringen er således garanti for en vandring, der er godt tilrettelagt, smuk og varieret. Gode stier er grundlaget sammen med mange detaljer som udsigter, skove, vandområder, klippeformationer samt kulturelle og historiske perler.

For at opnå denne certificering vurderes vandreruten på baggrund af en række kernekriterier (vist i boksen til højre) samt en lang række kvalitetskriterier. Kvalitetskriterierne er formuleret som anbefalinger til planlægning på modstående side.

UNDERLAG

Strækninger med asfalt, beton og brolægning må højst være 1.200 meter lange (i særligt smukke landskaber dog op til 1.500 meter). Samlet må de maksimalt være på 2.000 meter og højst 15 % af ruten.

TRAFIKSIKKERHED (f.eks. passage af hovedveje)

Max. 150 meter ad gangen og højst 3 % af den samlede rute.

STRÆKNINGER LANGS HOVEDVEJE

Må højst være 1.200 meter lange (i særligt smukke landskaber dog op til 1.500 meter). Samlet må de maksimalt være på 2.000 meter og højst 10 % af ruten.

STIER, DER ER BESVÆRLIGE AT GÅ PÅ

Max. 500 meter ad gangen og højst 5 % af den samlede rute.

BRUGERVENLIG MARKERING

Obligatorisk med markeringsskilte. Hvor retningen skifter, skal der være en let synlig markering. Sporet skal være nemt at identificere.

LANDSKABELIG AFVEKSLING

Mindst to markante ændringer af omgivelserne inden for en strækning på seks kilometer.

INTENSIVT UDNYTTEDE OMRÅDER

Må højst være 1.000 meter lange (i særligt smukke landskaber dog op til 1300 meter). Samlet må de maksimalt være på 1.500 meter og højst 8 % af ruten.

KERNEKRITERIER HOS DEUTSCHES WANDER INSTITUT

Anbefalinger til planlægning

For at sikre, at Kystruten Mors kan opfylde kvalitetskriterierne for en Premium vandrerute er der formuleret en række anbefalinger til, hvad der bør sikres/fremmes og hvad der generelt bør undgås. Anbefalingerne tager afsæt i de kvalitetskriterier, der er udviklet af Det Tyske Vandreinstitut.

Det er desuden en forudsætning for arbejdet med certificering af ruten, at de relevante lodsejere inviteres til en dialog om vilkår og tiltag, som gør det attraktivt for dem at være med.

	Generelt	Natur / landskab	Kultur	Ruteformat	Afmærkning
Sikres	- Der bør generelt planlægges for vandreruter, der skaber varierede oplevelser for vandreren, herunder varierende landskaber, forskellige kulturelle attraktioner, særlig geologi, særlige udsigtspunkter, mv.. - Det bør prioriteres at ruten strækker sig gennem områder med storslået og uspoleret sceneri. - Ruten bør generelt sammen-tænkes med krydsende ruter, holdepladser eller øvrige knudepunkter.	- Det bør vægtes højt at ruten strækker sig gennem landskaber af høj rumlig og visuel kvalitet og med stor landskabelig variation. - Det kan eksempelvis være gennem lysåbne skove, langs varierede skovbryn, via gamle hulveje, langs strandbredder, over åbne enge og heder, langs naturprægede vådområder og søer, mv. - Ruten bør strække sig forbi særlige geologiske interesseområder, eksempelvis høje kyststrænder, dybe slugter, mv.	- Ruten kan med fordel strække sig gennem historiske bykerner, der indeholder en koncentration af kulturoplevelser. - Ruten bør strække sig forbi historiske bygninger (f.eks. slotte og borge), monumenter, skulpturer, kroer mv. der kan understøtte en kulturel oplevelse langs vandreruten. - Det bør prioriteres at ruten strækker sig gennem områder præget af stilhed.	- Vandreruter bør overvejende følge smalle stier (single track), og med underlag i form af jord og/eller græs. - Der bør overvejende være grønne rabatter langs ruten.	- Ruten bør indeholde tydelige markeringspæle, der angiver afstande og anden information. - Der bør arbejdes for visuelle, tydelige markeringsskilte, der kan skabe tryk for vandreren. Disse bør indeholde information om stedsangivelse ved nødstilfælde, samt øvrig information om stedet. - Der bør sikres gode faciliteter for vandreren undervejs, f.eks. borde/bænke, vandposter, toiletforhold.
Undgås	- Det bør generelt undgås at ruten strækker sig gennem områder med manglende afveksling og tæt befolkning. - Dårligt vedligeholdte områder bør undgås.	Ruten bør kun i begrænset omfang strække sig gennem monotone landskaber, herunder intensive landbrugsområder, plantager mv..	Det bør undgås at ruten strækker sig gennem monotone byområder (f.eks. parcelhusområder), tekniske anlæg (lossepladser, højspændingsanlæg, mv.) samt områder med stor støj- og lugtpåvirkning.	- Vandreruter langs større, trafikerede veje, brede og lige vejstrækninger, cykelstier samt asfaltveje og grusveje bør så vidt muligt undgås eller begrænses til mindre strækninger. - Lange strækninger med besværligt underlag (f.eks. strand, grus, el. lign.) bør begrænses. - Strækninger langs hegn og mure bør begrænses.	Forvirrende og ukorrekte markeringspæle og -skilte bør generelt undgås.

PLANLÆGNING INDEN FOR ANVENDELSESZONER

For at understøtte en varierende og høj kvalitetsvandreoplevelse bør vandreruter overvejende strække sig igennem rekreative landskabszoner, naturzoner og potentialezoner.

Når vandreruter strækker sig gennem byområder og centerzoner bør det sikres, at ruterne føres forbi kulturhistoriske attraktioner, historiske bydele, havneområder, servicefaciliteter el. lign., som kan være med til at understøtte vandreoplevelsen.

Lange strækninger i åben land zone bør generelt undgås af hensyn til at opretholde en varieret vandreoplevelse.

Inden for potentialezoner kan der med fordel planlægges for udviklingstiltag, der er med til at understøtte en god og varierende vandreoplevelse.

Legind Bjerges unikke istidslandskab

Foto: NIRAS

EKSEMPEL: KYSTRUTEN MORS

Kystruten Mors er en 137 km lang afmærket vandrerroute der følger kyststrækningen af Mors, og som leder vandrerne gennem varierede landskabsoplevelser. Ruten er opdelt i 10 forskellige dagsetaper, hvoraf etape 9 og 10 strækker sig igennem projektområdet.

Etape 9 omfatter strækningen fra landsbyen Ørding i sydvest, langs vandet ved Vittrup Strøm, gennem landsbyen Ljøslev og videre gennem Lilleris og Legind Plantage, og slutter i området nord for Sallingsundbroen.

Ruten strækker sig således gennem landskabsområde 4, der er kendetegnet ved varierende landskaber, med lave, naturprægede strandenge langs kysten, dybe slugter, høje kystskrænter, storslåede hovedgårdslandskaber og storbakkede skovområder.

Etape 10 starter umiddelbart nord for Sallingsundbroen, og fortsætter langs Sallingsund til Nykøbing Mors i nord, hvor ruten strækker sig langs havnekanten og følger kysten langs Strandparken, til golfbanen nord for Nykøbing.

Ruten strækker sig således gennem landskabsområde 1, der kendetegnes ved en bypræget karakter med flere kulturelle attraktioner såsom den historiske bymidte, havneområdet, og ved den nære relation til vandet mod øst.

UDFORDRINGER

For at kunne opnå en Premium certificering er der behov for at arbejde med den eksisterende rute - her eksemplificeret for de to etaper, der strækker sig gennem projektområdet. Grundlæggende er der nogle forhold, hvor ruten ikke lever op til de kernekriterier, der er fastlagt af Deutsche Wanderinstitut, og som fremgår af side 74-75.

- Der er flere lange strækninger (1,5-2,5 km) på hårdt underlag (asfalt).
- Der er lange strækninger gennem intensivt udnyttede landbrugsområder med begrænset landskabelig variation.
- Enkelte strækninger langs strandkanten er underlaget besværligt at gå på (strækninger over 500 meter).

FORBEDRINGSPOTENTIALER

Illustrationen viser en række forbedrings tiltag til den eksisterende vandrerroute, der kan være med til at højne rutens kvalitet, så der dermed potentielt kan opnås en Premium certificering af de to etaper, der strækker sig gennem området. Illustrationen er til inspiration for arbejdet med certificering.

Foto: Gangbro i bunden af Fosdalen
(Premium vandrerrute). © Alleud

Styrk de kulturelle oplevelser

Ved Nykøbing Mors bør ruten føres gennem det historiske bycenter, så byens kulturelle udbud i højere grad sættes i spil som en attraktion langs vandrerruten.

Udnyt landskabets variationer

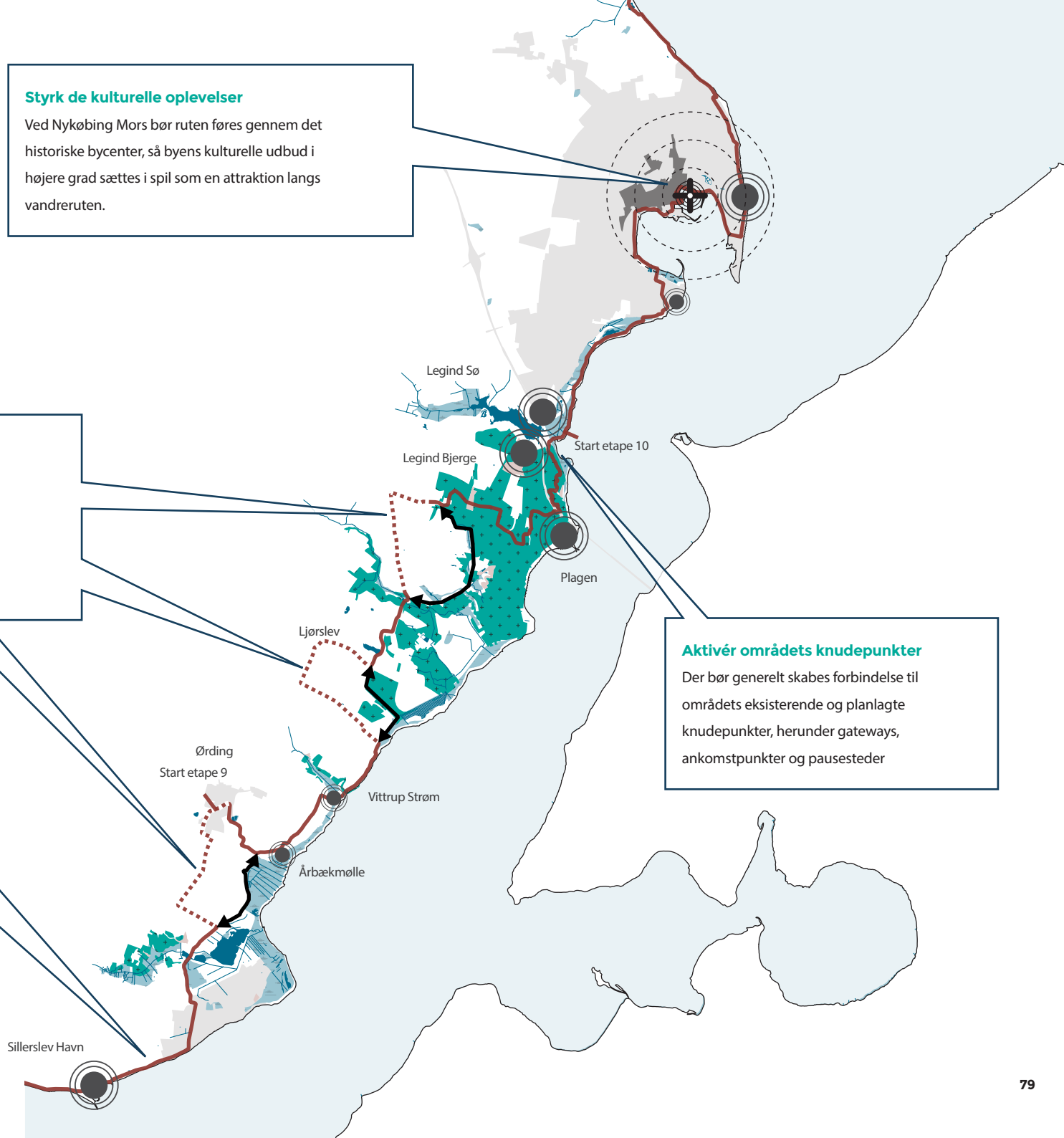
Der bør arbejdes med alternativer til lange lige strækninger på asfalterede eller grusveje. Ruterne kan med fordel ændres, så de strækker sig forbi områdets varierede landskaber, herunder de lysåbne strandegne, erosionsdale, skove og heder.

Styrk underlaget

Særligt langs kyststrækningen bør der arbejdes for at forbedre underlaget, så lange strækninger med eksempelvis sandstrand og sten undgås. Langs vådområderne ved kysten kan der ligeledes arbejdes for forbedringer der sikrer ruten ved højvande.

Aktivér områdets knudepunkter

Der bør generelt skabes forbindelse til områdets eksisterende og planlagte knudepunkter, herunder gateways, ankomstpunkter og pausesteder

TILTAG 2.2 SIGNATURRUTER MED VAND SOM OPLEVELSESELEMENT

Området langs Sallingsund er kendetegnet ved en lang kyststrækning og flere lavtliggende områder, hvor klimaforandringerne medvirker, at der ofte opleves oversvømmelse. Frem for at se vandet som en udfordring, skal det i fremtiden indtænkes som et aktiv og en signatur i områdets vandreruter.

Vandet kan inspirere til nye oplevelser ved kysten og inde landet, ligesom det også kan inspirere til nye formidlingsformer, hvor den globale klimaudfordring finder løsninger i en lokal kontekst. Der er mange forskellige måder at indtænke vand i oplevelser for forskellige målgrupper. Her er det væsentligt at indtænke tilgængelighed for både dem, der aktivt søger en udfordring, og dem, der har særlige behov for at kunne komme ud og opleve naturen.

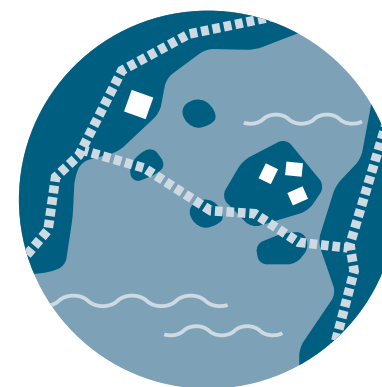
Principperne viser forskellige tilgange til at indtænke vand som oplevelselement i signaturruter.

VAND SOM OPLEVELSESELEMENT

SIKREDE RUTER VED HØJVANDE

Stranden er ikke altid tilgængelig. Det er derfor vigtigt at sikre alternative ruter, hvor man kan komme tørskoet frem. Ruter kan omlægges ind gennem land, eller der kan etableres gangbroer, trædesten eller lignende, der giver en aktiv oplevelse og kontakt til vandet.

NATURGENOPRETNING

Når områder vådlægges, bør rekreative ruter og elementer indtænkes som en del af det samlede projekt, der således kommer både lokalsamfund, natur, dyreliv og besøgende til gode. Vådområder indrettes med uforstyrrede områder til fugle- og dyreliv, mens fugletårne, gangstier mv. udformes i varierende elementer i periferien.

OVERNATNING

Vand har en særlig tiltrækningskræft, der også appellerer til nye overnatnings-segmenter. Eksempelvis kan flydende shelters eller shelters på pæle i et område, der periodevis oversvømmes, tiltrække æstetikere og være til glæde for lokale naturovernættere, der ønsker en helt særlig oplevelse.

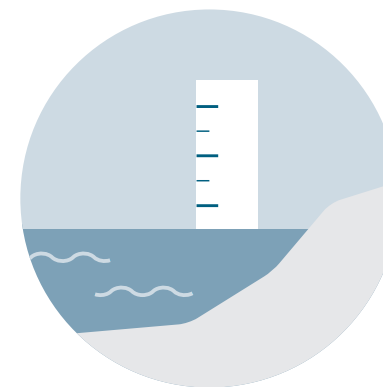
AKTIV KONTAKT TIL VANDET

Nærkontakt til vandet kan byde på ekstra oplevelser. Via trædesten, forhindringsbaner, pumper, trækfærger og lignende, gøres vandet til en aktiv legeplads.

OPLEVELSER PÅ VANDET

Oplevelsen af vandet kan udvides yderligere ved at indtage vandet til stille aktiviteter for hele familien. Man kan samles omkring et flydende borde-bænkesæt, når man har sanket østers, eller man kan leje en jolle med picnicbord.

FORMIDLING

Ved store regnhændelser og højvande forandres vores landskab. Ved at indarbejde elementer, der formidler det ændrede landskab, styrkes oplevelsen og læring om klimaforandringer. En simpel trappe kan f.eks. skabe kontakt til vandet og samtidig være nem aflæselig i forhold til den skiftende vandstand.

Tørskoet rute

Gangbroer kan skabe en tørskoet forbindelse gennem et vådområde. Samtidig giver ændringen af underlag en ekstra dimension til oplevelsen på ruten, naturen beskyttes for slid og sårbare arter kan friholdes.

Gangbroer kan laves på mange måder, eksempelvis som træbroer i simple eller luksuriøse udgaver eller som mere primitive løsninger såsom gitterbro - en vist nedenfor. Fotos. NIRAS

Aktiv kontakt til vandet

Ved Vestre Fjordpark i Aalborg (ovenfor) og Sønæs ved Viborg (th) har man indarbejdet elementer, der giver mulighed for at komme helt tæt på vandet på legende vis. Vandet bliver derved til en attraktion, der højner oplevelsen. Fotos: NIRAS

Oplevelser på vandet

Kommercielle aktører som f.eks. GoBoat udbyder forskellige typer af oplevelser på vandet, herunder gastronomiske cruises, firmaarrangementer, ture med hund etc. Foto: GoBoat

PLANLÆGNING INDEN FOR ANVENDELSSESZONER

Signaturruter, hvor vandet er et oplevelselement vil typisk have en beliggenhed i zone 2, hvor ådale og kyster rummer forskellige naturhensyn. Derudover vil der i potentialezonerne være mulighed for at arbejde med vandet i et fremtidigt vådområde.

I zone 2 skal der være et stort hensyn til den eksisterende natur og dyreliv. Det vil dog ofte være muligt at indpasse få elementer som f.eks. board walks eller formidlingspunkter, som i høj grad indpasser sig landskabet og kan bidrage til gæstestyring i området.

I zone 6 bør oplevelselementer indtænkes fra start, hvor områdets natur endnu ikke er udviklet. Her kan der således være større frihedsgrader i, hvilke faciliteter, der kan etableres under hensyntagen til områdets primære formål som naturgenopretning.

Anvendelseszoner på land

- Zone 2: Naturzone
- Zone 6: Potentialezone

EKSEMPEL: REKREATIVE TILTAG VED NØRENG

Nøreng ligger umiddelbart øst for Grynderup Sø og er under planlægning som naturgenopretningsprojekt. Det tidligere landbrugsområde skal udlægges til vådområde tilsvarende Grynderup Sø.

I eksemplet er det illustreret, hvordan vandet i den kommende sø kan aktiveres som oplevelseselement med forskellige tiltag, der skaber nye rekreative muligheder og respekterer de kommende levesteder for bl.a. ynglende fugle:

- Der etableres boardwalks på steder med periodevis oversvømmelse. Boardwalks trækkes tilbage fra søbredden, så der efterlades plads til at fugle kan opholde sig uforstyrret på større arealer
- Gangbroer forbinder stierne på tværs af søen og giver mulighed for at opdele ruterne i etaper af forskellig længde fra 2 til 8 km

- Aktive elementer som trædesten eller -pæle giver mulighed for at vælge alternative og mere udfordrende ruter
- Flydende shelters i periferien af området appellerer til æstetikersegmentet
- Klassiske shelters og bålsted udgør støttepunkter for lokale og klassiske outdoorturister
- Formidlingspunkter fortæller om den genskabte sø og dyreliv samt kulturhistoriske seværdigheder
- Ny stiforbindelse til Grynderup Sø binder områderne sammen på tværs

De enkelte elementer er vist på de næste sider.

Illustrationen er tænkt som inspiration til den kommende proces, hvor myndigheder, lokalsamfund og lodsejere sammen skal udforme det endelige projekt.

Grynderup Sø er genoprettet som naturområde med sø og engarealer. Foto: NIRAS

Ved Grynderup Sø er der et rigt fugleliv. Foto: NIRAS

I områder med fugtig- og våd eng etableres stierne på boardwalks. Der kan indpasses formidlingspunkter og fugleskjul eller fugletårne.

Ved brug af terrænregulering skabes nye øer, der kan give bedre mulighed for stiforbindelser på tværs eller til etablering af fredeliggjorte fugle-øer.

Nye overnatningsmuligheder i området kan etableres på pæle ude på søen.

Der indarbejdes mindre strækninger med oplevelsesruter, eventuelt med trædesten i vandet, tovbane eller lignende.
Formidlingspunkter kan placeres i forbindelse med oplevelser eller særlig natur og kulturarv.

Nær Fursundparken sommerhusområde etableres en grøn plads med bålhytte og shelter, der både kan anvendes af vandrere og være til gavn for sommerhusejerne.

Trækfærgen ved Grynderup Sø. Foto: NIRAS

TILTAG 2.3 DANMARKS NATURSTIER OG REKREATIVE CYKELNETVÆRK

Den rekreative infrastruktur ved Sallingsund skal styrkes ved en opkobling på de nationale indsatser, der har til formål at sammenbinde naturoplevelser på tværs af landet.

DANMARKS NATURSTIER

Naturstyrelsen vil i de kommende år udvikle og implementere et sammenhængende netværk af vandrerruter, kaldet Danmarks Naturstier.

Danmarks Naturstier skal være vandrerruternes svar på "Magueritruten". Ruterne udpeges på baggrund af nogle kvalitetsstandarder, der skal sikre, at ruterne lever op til en vis rekreativ værdi.

Ambitionen med Danmarks Naturstier er desuden at forbinde vandrerruter i hele Danmark i et rekreativt netværk.

Fra 2025-2028 bliver der mulighed for, at kommunerne kan byde ind med forslag til ruter og stier, der lever op til kvalitets-

standarderne, og der kan søges midler til implementering af konceptet eller til at forbinde to ruter på strækninger på steder, hvor den rekreative infrastruktur er mangelfuld.

LOKALE PROJEKTER

Ud fra en betragtning om, at ruterne i Danmarks Naturstier skal leve op til et vist kvalitetsniveau, foreslås det at ansøge om forbindelser i følgende, prioriteret rækkefølge:

1. Højkvalitetsvandrerruter med forbindelse til andre destinationer
2. Lokale vandrerruter med høj rekreativ værdi
3. Forbindelsesruter og ruter på tværs af Sallingsund

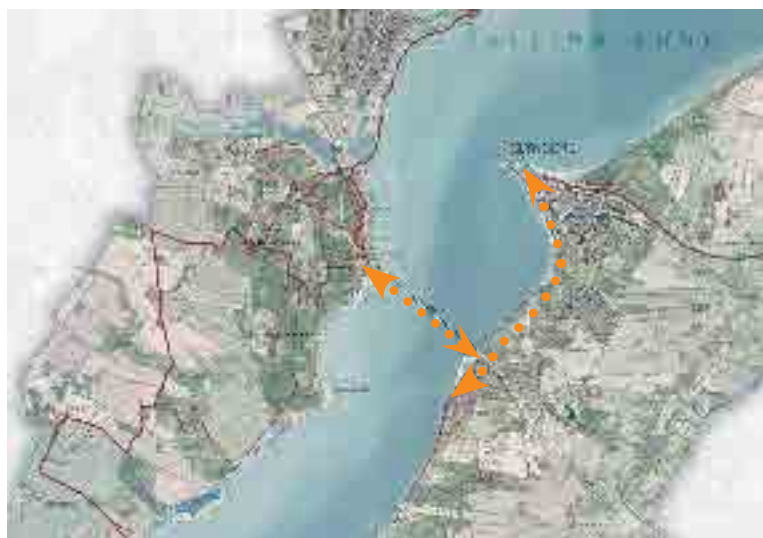
De primære ruter er således Kystruten Mors, Salling Natursti og Vestsalling Natursti, som alle har en udstrækning ud i den øvrige del af destinationen.

Dernæst er der forslag om at ansøge om lokale ruter i naturområderne Legind Bjerge, Sillerslev Øre, Harre Vig, Spøttrup Sø og Grynderup Sø.

Det vil også styrke sammenhængen på tværs af sundet, hvis der udvikles en vandrerrute via Sallingsundbroen, der knytter de to havnebyer sammen.

En rute omkring Harre Vig vil også kræve en forbindelsesrute via området "Over Hjerker", hvor der samtidig er potentiale for at anvende principper om vand som oplevelselement, idet området ligger lavt i terrænet og ofte er delvist oversvømmet.

En forbindelsesrute vil kræve en dialog med lodsejere og potentielle ruteejere om, hvilke vilkår og muligheder, der er for at medfinansiere de nye forbindelsessstier gennem projektet Danmarks Naturstier samt eventuelt øvrige fonde.

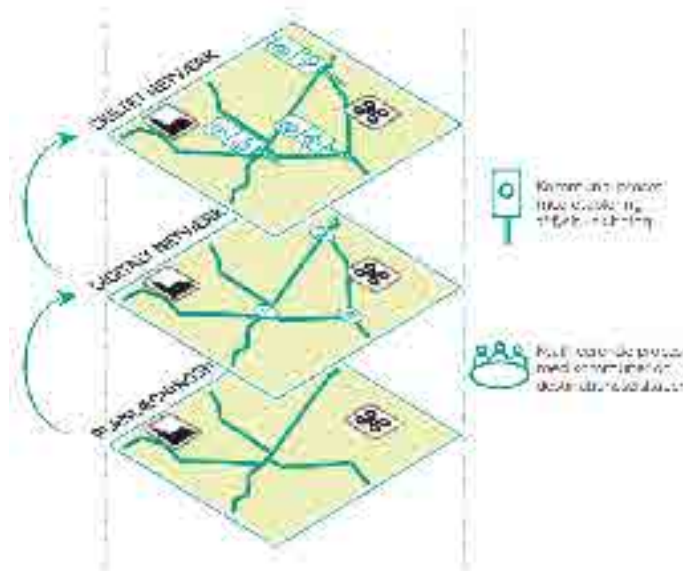
Forslag til ruter i Danmarks Naturstier

- Niveau 1: Høj kvalitets vandrerute med forbindelse til andre destinationer
- Niveau 2: Lokale vandreruter med høj rekreativ værdi
- ⬢⬢⬢ Niveau 3: Forslag til forbindelsesruter

Metodehåndbogen "Kommunal kvalificering af Danmarks Rekreative Cykelnetværk" beskriver trin for trin, hvordan man henter, kvalificerer og skilter cykelnetværket.

Netværksstrækning

En del af cykelnetværket, som forbinder to cykelknodepunkter via cykelvenlig infrastruktur.

Cykelknodepunkt

Et nummereret sted i netværket, hvor en cyklist kan foretage et valg mellem to eller flere forskellige netværksstrækninger, som hver fører til et nyt cykelknodepunkt.

Skiltning

Den fysiske skiltning af netværket består af skilte, der angiver et knodepunkt, skilte, der viser retning til andre knodepunkter samt generel informationskiltning.

Vejdirektoratet har i 2024 godkendt at nye cykeltavler til Rekreative cykelnetværket indarbejdes i bekendtgørelsen om vejafmærkning.

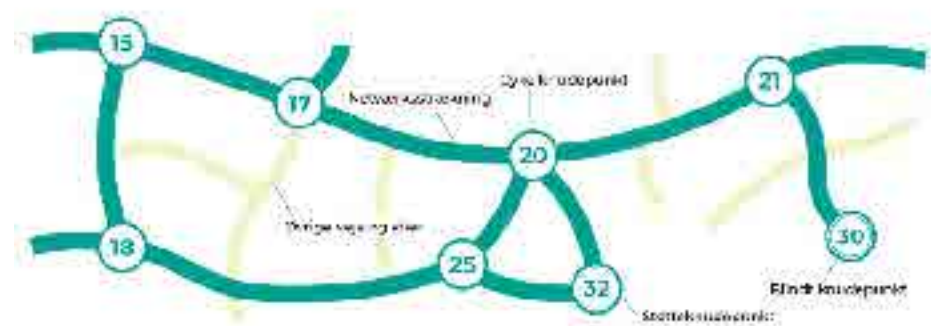
DET NATIONALE REKREATIVE CYKELNETVÆRK

Dansk Kyst- og Naturturisme har fået udarbejdet grundlaget for et rekreativt cykelnetværk for hele Danmark.

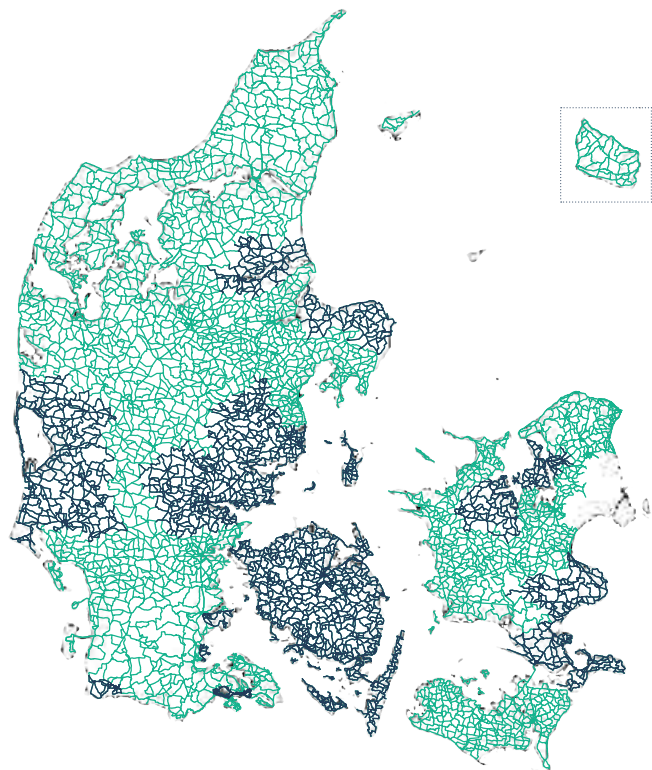
Knodepunktssystematikken blev opfundet i Belgien midt i 90'erne som en ny navigations- og skiltemetode til at imødekomme behovet for rundture på cykel, og hvor netværket af cykelvenlige strækninger indbyder til oplevelser og rekreation.

Netværket skal give cyklister bedre mulighed for at planlægge en rute hjemmefra og appellerer til cyklister på alle niveauer. Aktører kan ligeledes lave skræddersyede turforslag tilpasset bestemte sæsoner og målgrupper.

Der er udarbejdet et planlægningsnetværk for hele landet, som kommunerne har adgang til at kvalificere og offentliggøre i GeoFA, hvorfra det bliver tilgængeligt for markedsføring og skiltning.

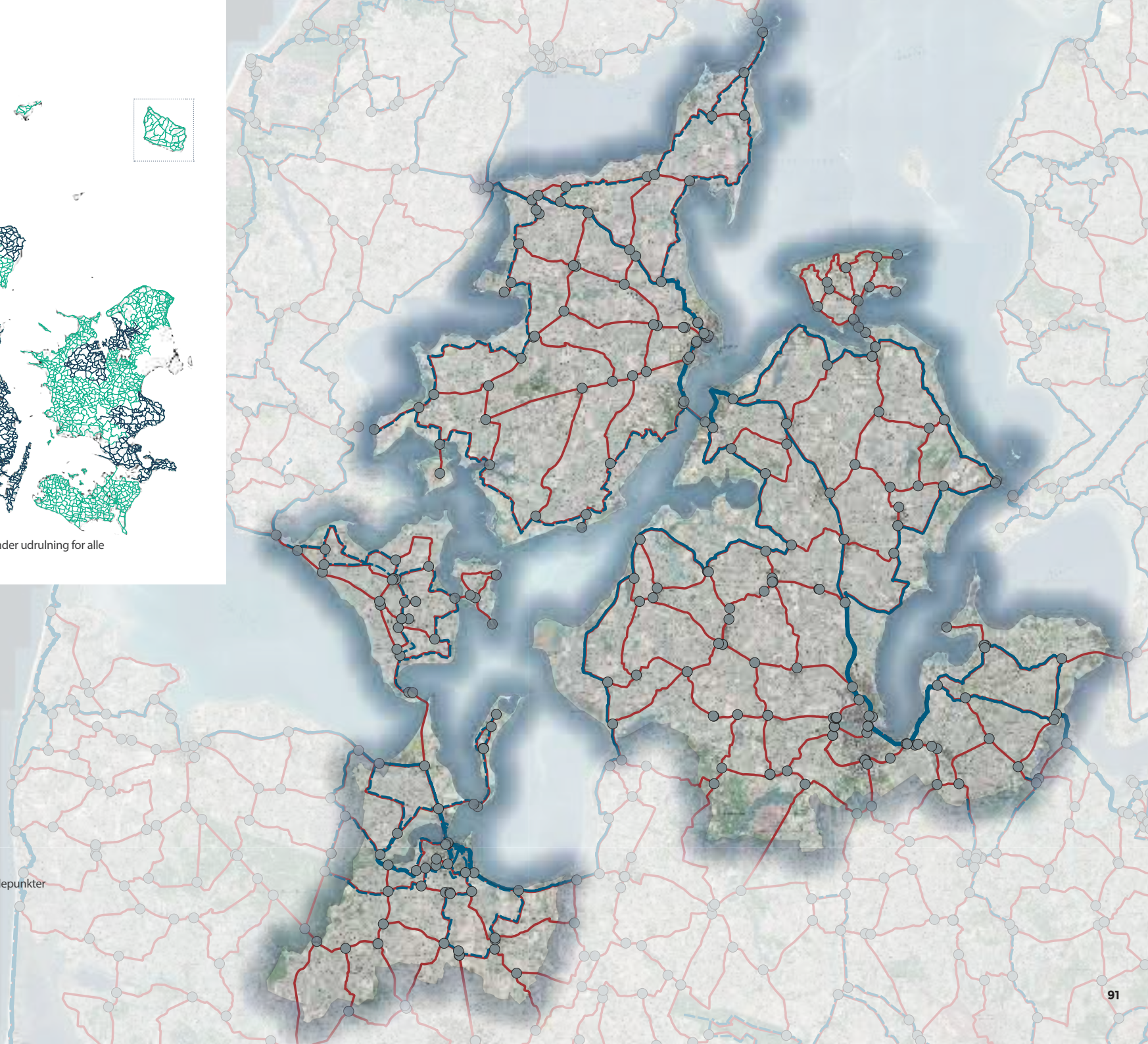
Det rekreative cykelnetværk består af tilknyttede strækninger og knodepunkter, som kommunerne kan kvalificere og offentliggøre.

På landsplan er cykelnetværket kvalificeret og under udrulning for alle de blå strækninger

Planlægningsnetværk med strækninger og knudepunkter

- Forslag til cykelknudepunkt
- Forslag til cykelrute
- Eksisterende cykelruter

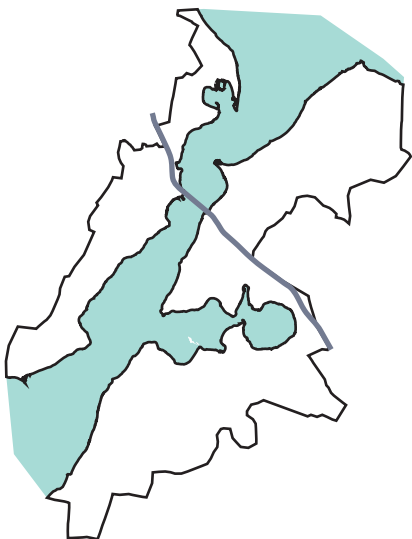

INDSATS 3: KULTURARVEN SOM ATTRAKTION

DEN FYSISKE KULTURARV SOM EN DEL AF NATUROPLEVELSEN

De lokale fortællinger skal fremhæves gennem den fysiske kulturarv og give området en stærkere identitet på tværs af sundet.

Kulturarven skal knyttes tættere på naturoplevelserne og derved tilbyde mere kvalitet og relevans for flere målgrupper - også uden for den klassiske turismesæson.

TILTAG 3.1 SALLINGSUNDBROEN SOM FORBINDELSSELED

Sallingsundbroen er en ikonisk del af den lokale kulturarv. Siden 1978 har broen forbundet Mors med Salling, og den fremgår endda af de danske 50 kroner sedler

Broen, der løber ved de gamle færgelejer, Pinen og Plagen, er med andre ord udtryk for forbindelse på tværs af sundet. Fornemmelsen af sammenhæng og identitet skal styrkes med formidlingsmæssige greb, events og eventuelt kunstneriske installationer.

TILTAG 3.2 KNUDEPUNKTER MED FYSISK KULTURARV

Knudepunkter er typisk steder, hvor folk på tur opholder sig over kort eller længere tid for at få en pause, et hvil, forplejning mv. Ved at prioritere udvikling af stærke knudepunkter på steder med en fysisk kulturarv, kan områdets lokale fortællinger stå stærkere og tænkes med ind i en mere ikonisk arkitektur og fysisk udtryk.

Formidling og udvikling omkring kulturarv har værdi både for lokalsamfundene, den lokale identitet - og værdi for turister, der søger en særlig æstetisk oplevelse med stærke fortællinger.

Sallingsundbroen

Foto: NIRAS

RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING

Indsatsområdet "Kulturarven som attraktion" indeholder tiltag, der iscenesætter, formidler og styrker steder med fysisk kulturarv.

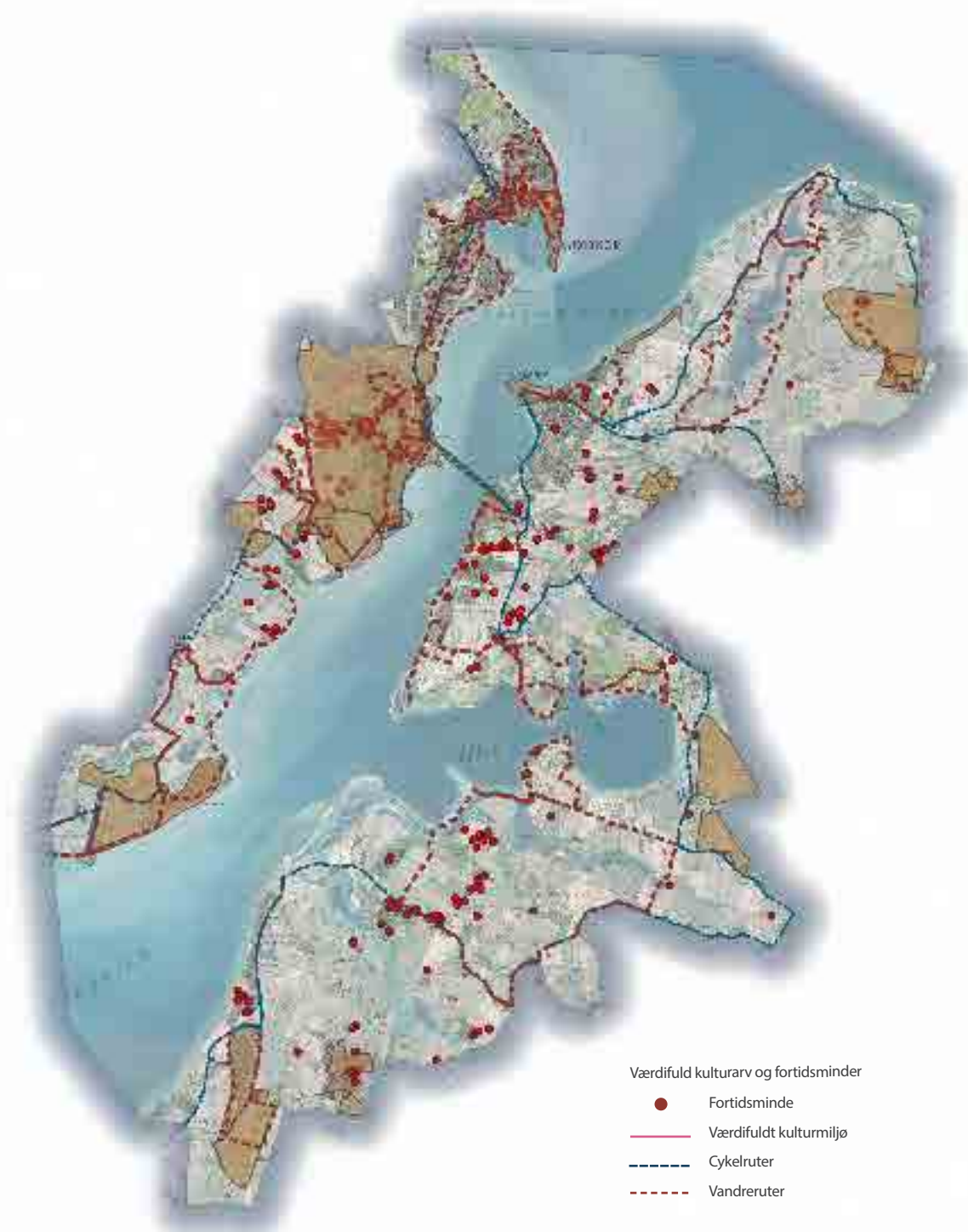
Inden for projektområdet er flere områder udpeget som særlig værdifuld kulturmiljø i kommuneplanerne.

Disse områder indeholder fortællinger, der kan styrke oplevelsen af landskabet med et historisk eller kulturelt lag.

Det er vigtigt at nye tiltag indpasses i en skala og visuelt udtryk, der understøtter den fysiske kulturarv i skala og karakter.

Steder, der med fordel kan udgøre værdifulde knudepunkter med fysisk kulturarv:

- Sallingsundbroen
- Spøttrup Borg
- Højris Slot
- Legind Bjerge
- De historiske bymidter
- Østegård Slot
- Gravhøje og jættestuer

LANDSKABSOMRÅDE 1: DET BY- OG HAVNEPRÆGEDE LAND- SKAB

I de to havnebyer, Nykøbing Mors og Glyngøre er der potentiale for at styrke formidlingen af de fysiske kulturmiljøer i de historiske bykerner. Det kan bl.a. ske ved at lægge vandre- og cykelruter forbi byernes historiske attraktioner.

Landskabsområdet vurderes generelt at være robust over for ændringer og nye tiltag med respekt for den fysiske kulturarv.

Byerne Durup og Nautrup er også udpeget med værdifuldt kulturmiljø, og lokale knudepunkter her kan styrkes med kobling til lokale udviklingsprojekter.

LANDSKABSOMRÅDE 2: NORDVESTSALLING SØLANDSKAB

I landskabsområde 2 fremstår Østergård som den mest tydelige markør for fysisk kulturarv. Gården er en tidligere middelalderborg, som i dag ligger ved et konventionelt landbrug.

Der er markerede ruter fra Østergård op til Skansehøj. På ruten er der flere markører af lokalhistorisk karakter f.eks. de lokale stenstøtter af Åsted Nisserne fra den gamle Nissum Bro.

Der er potentiale for at knytte Østergård sammen med nye rekreative stier ved Nøreng, når vådområdet etableres.

LANDSKABSOMRÅDE 3: SYDVESTSALLING SØ- OG DALLAND- SKAB

I landskabsområde 3 er Spøttrup Borg et kulturhistorisk element af national betydning. Borgen er veludviklet som attraktion og rummer potentiale for at udbrede historien til det omkringliggende areal via f.eks. formidlingsstationer eller ruter i landskabet.

Ved Nymølle Strand findes i dag en ikonisk skorsten fra det tidligere teglværksted. Der har i flere år været et stort ønske fra lokale foreninger om at etablere et attraktivt knudepunkt for oplevelser ved vandet med udgangspunkt i skorstenen.

Arealerne om Harre Vig indeholder et stort antal fortidsminder, ikke mindst i form af gravhøje og en tidligere jættestue.

LANDSKABSOMRÅDE 4: SYDØST MORS KYST- OG FRITIDSLAND- SKAB

Legind Bjerge er udpeget som værdifuld kulturarv med vægt på dets særlige landskabelige oplevelser og områdets mange gravhøje. Her er allerede flere rekreative ruter, hvor formidlingen af de lokale fortællinger med fordel kan styrkes.

Højris Slot er ligeledes udpeget på baggrund af slotsanlæggets historie og omkringliggende bygninger, der har hørt under herregården.

Ved Sillerslev er det særligt havnen, færgestedet og det aktive miljø, der rummer fortællinger fra dengang Limfjorden blev krydset med mange lokale færges, og færgekroerne tilbød ophold for de rejsende.

TILTAG 3.1 SALLINGSUNDBROEN SOM FORBINDELSLED

Sallingsundbroen udgør på mange måder et kulturelt bindeled og et visuelt pejlemærke på tværs af Salling Sund. Men broen har potentiale for at komme endnu mere i spil, så den i højere grad kan være med til at styrke sammenhængskraften på tværs og fremhæve områdets særlige visuelle kvaliteter.

Sallingsundbroen rummer en helt særlig historisk og kulturel fortælling om området, som bindeled på tværs af sundet, ligesom den udgør et særligt arkitektonisk, visuelt element på den åbne vandflade. Den vurderes dog at have potentiale for i højere grad at blive fremhævet som en helt særlig del af området.

STYRK BROEN SOM ET ARKITEKTONISK OG KULTURHISTORISK ELEMENT

Sallingsundbroen åbnede i 1978 og er bygget på 14 store betonpiller, der hæver broen ca. 17 m over vandets overflade på en strækning af ca. 1,7 km.

Den høje og langstrakte bro optræder med stor synlighed fra store dele af området, og er den eneste fysiske forbindelse på tværs af Salling Sund. Derfor har broen også potentiale for at blive sat endnu mere i spil som et vigtigt forbindelsesled og som et arkitektonisk element i landskabet.

Der kan eksempelvis arbejdes med en kunstnerisk belysning af broen, som kan være med til at styrke broen som et visuelt pejlemærke på den åbne vandflade, som en styrket visuel signatur i området.

Belysning som visuel signatur

I Skive anvendes belysning i alle regnbuens farver på Jernbanebroen, der er en del af Banestien.

Belysning på Sallingsundbroen kan eksempelvis opsættes, så broen belyses nedefra og op ad betonpillerne og på undersiden af kørebanen. Herved kan broen få et let og arkitektonisk udtryk på de mørke tider af døgnet/året. Belysning kan ligeledes anvendes til at afspejle forskellige begivenheder, stemninger, årstider

eller lignende, og kan således være med til at understøtte området som attraktion på forskellige tider af året.

Belysning bør være periodevis, så der også værnes om kvaliteten ved mørke uden lysforurening.

Foto: Big Blue Skive, Thomas Køser

Brug broen som ramme om særlige events

Broen kan udnyttes som ramme for særlige events, der både kan styrke sammenhængskraften på tværs af sundet, og som samtidig kan være en attraktion for områdets turister. Det kan eksempelvis være løb, cykelløb, bungee jump, udspring, rappelling el.lign.

Skab pausesteder med formidling

Styrk oplevelsen undervejs på den lange brostrækning med nye pausesteder med mulighed for ophold til at nyde udsigten over sundet. Opsatte skilte kan være med til at formidle områdets særlige kulturhistorie og landskab.

Iscalesæt broen med belysning

Ved at belyse broens betonkonstruktion kan broen styrkes som et visuelt arkitektonisk element på den åbne vandflade. Belysningen kan ligeledes være med til at afspejle særlige events, stemninger, årstider eller lignende, og kan således blive en attraktion hele året rundt.

SKAB EN TRYK CYKEL- OG VANDREFORBINDELSE

Sallingsundbroen har en bredde af 16m, og er inddelt med en kørebane, en cykelbane og et fortov i hver side af vejen. Selvom trafikkanterne har separate kørebaner er der ingen fysisk adskillelse mellem dem, og det kan ofte føles utrygt at færdes, særligt som fodgænger, over den lange bro.

Der kan derfor arbejdes med at skabe en tryggere forbindelse for fodgængere og cyklister, eksempelvis ved at optegne stier eller arbejde med belysning langs strækningen, der øger trygheden i de mørke tider.

Foto: Cyklistforbundet

Foto: Big Blue Skive, Thomas Køser

Foto: NIRAS

SKAB PAUSESTEDER MED FORMIDLING AF OMRÅDET

For at bryde broens lange og lige forløb, kan der eksempelvis etableres små, afskærmede "lommer" langs brostrækningen, med mulighed for ophold, med storslået udsigt over Salling Sund og det omkringliggende landskab.

Pausestederne kan suppleres med skilte eller andre elementer, der formidler udsigten over landskabet.

Foto: Pxhere

UDNYT BROEN SOM SAMLINGSSTED FOR SÆRLIGE EVENTS

For at udnytte broen som bindeled og samlingssted på tværs af Salling Sund kan broen anvendes til særlige events, der tager afsæt i områdets særlige kultur og landskab.

Pinen og Plagen løbet kan eksempelvis genoptages og der kan arrangeres nye sportsevents som eksempelvis cykelløb, triatløn el. lign.

Der kan også arrangeres events som eksempelvis bridge dining, der tager afsæt i områdets lokale muslingehøst, mens udsigten over sundet kan nydes.

Bridge dining med udsigt

Nye events kan være med til at tiltrække turister og fremhæve områdets særegenheder. Billedet er fra Limfjordsbroens 90 års fødselsdag, hvor der i forbindelse med Nordjysk Madfestival blev afholdt langbordsmiddag for 200 gæster på broen.

Foto: Louise Dybbro

TILTAG 3.2 KNUDEPUNKTER MED FYSISK KULTURARV

Kulturarven udgør en vigtig del af den lokale forståelse, og i området findes flere bygningsværker og fysiske mærker, som rummer fortællinger tilbage fra 2500 fvt. og frem til middelalderen, moderne tid og industrialiseringen. Derudover findes der 55 millioner år gamle fossiler i molergrave på Nordmors og på Fur samt en række andre geologiske spor i og omkring Sallingsund.

Ved at fremhæve de lokale fortællinger gennem den fysiske kulturarv, får området en stærkere identitet, kvalitet og relevans for flere målgrupper - også uden for den klassiske turismesæson.

De lokale interessenter har især ytrøst ønske om at styrke de rekreative knudepunkter omkring Nymølle Strand (tidl. teglværksgrund) og Legind Bjerger.

Det er derfor væsentligt at bygge på de lokale foreningers engagement og drive i realisering af konkrete kulturarvsprojekter og sikre, at faciliteter også kommer lokalsamfundet til gode.

Desuden kan et samarbejde med museerne om formidlingsmæssige tiltag bidrage til at fremhæve de lokale fortællinger, som f.eks. kan iscenesættes gennem nye formidlingspunkter eller i andre arkitektoniske greb.

Spøttrup Borg er en markant kulturhistorisk institution i området. Foto: NIRAS

EKSEMPEL: TEGLVÆRKSGRUNDEN, NYMØLLE STRAND

På den tidligere teglværksgrund ved Nymølle Strand er der i dag kun den store skorsten fra teglovnen tilbage. Skorstenen vidner om den tidligere travle fabrik med egen udskibningshavn.

Teglværk blev anlagt 1852 ved Rødding å's udløb i Sallingsund og lukkede i 1966. Gennem mange år har lokale ildsjæle arbejdet på at etablere et rekreativt rum omkring skorstenen med mulighed for foreningsaktiviteter så som vinterbadning og andre vandaktiviteter.

Den kystnære placering inden for strandbeskyttelseslinjen har gjort det svært at realisere nye tiltag. Det er derfor nødvendigt at sikre en høj grad af indpasning i kystlandskabet, herunder minimere byggeri og så vidt muligt udnytte de eksisterende faciliteter og beplantning. Lokale borgere har gennem flere år arbej-

det for at skabe et rekreativt knudepunkt ved Nymølle strand, men projektforslaget er afvist bl.a. på grund af dets omfang og indgriben i kystlandskabet.

Eksemplet på de næste sider skal ses som inspiration til, hvordan Nymølle Strand kan udvikles med enkle greb, der indpasser sig i kystlandskabet og med klare referencer til kulturhistorien.

Indhent rettigheder ved museet
eller Arkiv.dk

Skorstenen fra det tidligere teglværk. Foto: NIRAS

Kunst

På Arkitektskólen i Aarhus er arbejdet med tegl, der både viser teglets egenskaber og fremstår som en skulptur i gadebilledet.

Belægninger

Teglet kan anvendes som belægningsmateriale til stier, markerede forløb og pladser. Teglets farvespil og form giver mulighed for mange smukke mønstre og former.

Facademateriale

Kannikegaarden i Ribe er et eksempel på en teglfacader der underordner sig omgivelserne på en måde, hvor den moderne arkitektur spiller sammen med de historiske bygninger. Facaderne er beklædt med rødbrune teglskaller, der er tilpasset byens farveskala

Illustrationsplanen viser, hvordan den tidligere teglværksgrund ved Nymølle Strand med nogle enkle greb kan styrkes som rekreativt knudepunkt med skorstenen som områdets vartegn.

Illustrationeplanen viser et forslag til nye faciliteter og stiforbindelser, som placeres sammen med eksisterende faciliteter og undgår arealer med strandeng. Det nye stiforløb knytter områdets funktioner sammen, og de gamle bygninger genoplives med nye funktioner.

Stierne i området er udformet med cirkelslag, der både fremhæver bakken omkring skorstenen og leder de besøgende rundt i et forløb, hvor blikket ledes mod skorstenen og de smukke omgivelser.

En ny bebyggelse med madpakkehus og sauna til vinterbadeklubben er lagt som et cirkelslag omkring skorstenen, så fokus på denne bevares. Med den rette arkitektur kan bygningen spille sammen med skorstenen og blive et ikonbyggeri for området, der fremhæver stedets kulturhistorie.

Tegl som gennemgående materiale fortæller om stedets historie. Tegl kan

bruges på flere måder og i mere eller mindre grad:

- Stier belagt med tegl
- Trædesten omkring skårstenen og som mere naturprægede stier
- Pladser som samlingssteder, og omkring bygninger og funktioner i området.
- Siddemøbler og afskærmende halvmure
- Byggemateriale på facader og tag.

Der er tidligere etableret tre små huse på grunden, der i dag står tomme. De kan med fordel udnyttes til foreningsrum eller kommercielle services så som grejbank, bagageopbevaring, kaffeshop eller bike stations.

På illustrationsplanen er desuden vist den eksisterende toiletbygning, en opradering af den eksisterende shelterplads med yderligere 2 shelters og en smule beplantning, der skaber et privat rum omkring shelterområdet. De eksisterende bade- og bådebroer bevares ligeledes.

Det viste forslag kræver dispensation fra strandbeskyttelseslinjen. Her vægtes især påvirkning af kystlandskabet, natur og rekreative interesser.

TILPASSET ARKITEKTUR

Flerfunktionalitet

Arkitekturen kan anvendes til at understrege et områdes karakter, fremhæve historiske træk eller elementer og materialer.

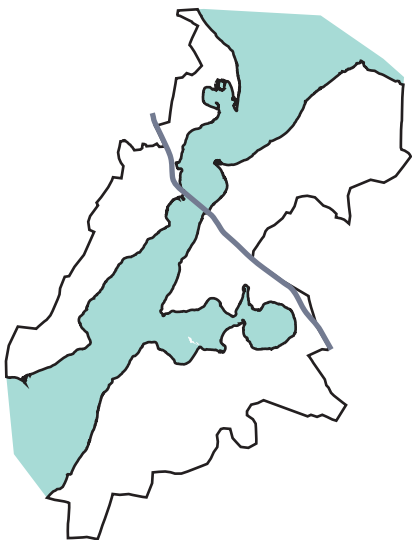

Eksisterende træskure. Foto: NIRAS

INDSATS 4: SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF SUNDET

EN ATTRAKTIVT UDBUD AF AKTIVITETER PÅ TVÆRS AF SUNDET

Sallingsunds attraktionskraft skal især løftes ved at skabe et markant udbud af aktiviteter på vand i et strategisk samarbejde mellem aktører fra Nykøbing Mors havn (særligt OPHAV) og Glyngøre Havn (særligt Glyngøre Maritime Center).

TILTAG 4.1 ORGANISERING

Med to nye maritime oplevelsescentre på vej i henholdsvis Nykøbing Mors og Glyngøre, er det oplagt at styrke samarbejdet mellem de to gateways til Sallingsund. Det er vigtigt, at de to centre og deres faciliteter og aktivitetsudbud supplerer hinanden (og ikke konkurrerer med hinanden). På den måde skabes en kritisk masse af tilbud, og de kommende faciliteter kan udnyttes både i en kommerciel og foreningsdrevne kontekst.

TILTAG 4.2 WAYFINDING

Et fælles koncept for wayfinding skal bidrage til en samlende fælles identitet i Sallingsundområdet. Wayfinding er - foruden vejvisning - kendetegnet ved et lokalt, karakteristisk udtryk i de skilte, faciliteter og services, man møder som gæst.

God wayfinding kan styrke det lokale brand og identitet, og samtidig virke imødekommende og hjælpe gæsten til at finde rundt til områdets aktiviteter.

Temagruppe 1: GMC & OPHAV Det by- og havneprægede landskab

Fælles dialog - efter ferierne og i slutningen af kortet

Hvad er hovedspørgsmålet ved GMC og OPHAV? Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

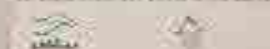
Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

Hvad er det vigtigste i det by- og havneprægede landskab?

TLRISTWA GRUPPER

TILTAG 4.1 ORGANISERING

De to oplevelsescentre, OPHAV og GMC er begge i en udviklings- og tilpasningsfase, der kræver en konsolidering, før der kan udvikles en endelig samarbejdsmodel.

Der er dog allerede en række forslag på bordet, og tovholderne på de to projekter har tilkendegivet en interesse for at holde hinanden orienteret og på sigt udvikle et tættere samarbejde.

Skive og Morsø Kommuner vil sammen med Destination Limfjorden tage initiativ til at igangsætte et samarbejde mellem foreninger og kommercielle aktører på de to havne. Hensigten er, at samarbejdet på sigt kan være selvkørende.

Samarbejdsmodellen bør både indeholde et kommercielt spor med samarbejde mellem lokale aktører som fx Onadventure og Limfjordsoplevelser og et foreningsspor med samarbejde mellem søsports-

foreninger, ungdomsskoler og andre ikke-kommercielle aktører i de to centre.

AKTIVITETER

Det vil naturligvis være aktørerne i de fremtidige centre, som skal være med til at identificere hvilke aktiviteter, det giver mening at samarbejde om. Der er dog allerede kommet en række bud til de to workshops.

Umiddelbart vil det give mening for foreningerne, at samarbejde omkring noget, som gør det nemmere for dem at være søsportsforening, og hvor det er en fordel med synergien mellem de to centre, idet man kan være flere om at løfte en indsats eller aktivitet. Det kan f.eks. være:

- uddannelse af instruktører
- sikkerhedskurser
- andre kurser og uddannelse
- fælles grej
- fælles konkurrencer og events

- fælles indsats ift. at styrke og løfte børne- og ungdomssporten i de lokale søsportsforeninger

I en kommerciel kontekst kunne der etableres samarbejde om f.eks.:

- udlejning af sejlbåde, kajaker, andet grej (fx lej en kajak i GMC og aflever den i Nykøbing)
- opdyrke og tilbyde nichér indenfor søsport
- kombinerede pakketure – cykling, vandring, sejlads hvor begge centre kommer i spil
- Sociale outdoor arrangementer (Broløbet, Mors100Miles etc)
- fælles markedsføring af Sallingsund som søsports HUB

Workshop i Kassehuset på Glyngøre Havn.
Foto: NIRAS

TILTAG 4.2 WAYFINDING

Et fælles koncept for wayfinding skal samle området med en fælles identitet og fortælling om Sallingsunds kultur, natur og vand. Samtidig skal det være med til at sikre en god gæstestyring, så turisterne ledes rundt i hele området.

SALLINGSUNDBROEN SOM MARKØR

Et koncept for wayfinding skal tage udgangspunkt i det, der er særligt for Sallingsund og udtrykkes i en markør, som går igen i forskellige skiltetyper og på digitale medier samt et genkendeligt skilte-design. Sallingsundbroen er et oplagt ikon som afsæt for dette, da den er udtryk for den fælles forbindelse på tværs af vandet.

Sallingsundbroen kan også tænkes som fysisk forbindelsesled i nye ruter, der går på tværs af sundet, f.eks. i forbindelse med ansøgning om ruter til Danmarks Naturstier.

GÆSTESTYRING

Et godt wayfinding koncept bør desuden fokusere på at forbinde steder og fordele de besøgende rundt i området.

Dette kan bl.a. være ved skiltning videre til andre ruter og attraktioner i område på centrale steder som f.eks. havnene og på mindre knudepunkter.

WAYFINDING SOM ARKITEKTONISK ELEMENT

Områdets identitet kan forstærkes gennem fysiske faciliteter, der får et fælles arkitektonisk udtryk - f.eks. kajakbokse, bænke med udsigt til vand etc.

Det væsentlige er, at gæsterne genkender faciliteten og oplever området som en helhed.

DESIGNMANUAL

Et godt wayfinding koncept skal udvikles med en designmanual, der samler de visuelle og strategiske greb.

Et wayfinding koncept er et centralt strategisk element i en destination, og man kan derfor med fordel overveje, om konceptet bør udbredes til hele Destination Limfjorden.

Shelters i Nationalpark Skjoldungernes Land

Nationalpark Skjoldungernes Land har fået tegnet en række shelters, der nu står som markører for nationalparkens historiske referencer. De nye shelters har flere referencer til vikingskibe og fremstår bl.a. med skibsskrog og klinkbyggede brædder.

Foto: Nationalpark Skjoldungernes Land

Fotograf: Martin Kundendorf

Wayfinding på Vestkysten

Partnerskab for Vestkysten har fået udarbejdet et komplet wayfinding koncept, hvor bl.a. bænke fremstår som gennemgående og genkendelige elementer på alle Vestkystens havne.

Foto øverst: Dansk Kyst- og Naturturisme

Foto t.h.: Vestkysten Viser Vejen, Partnerskab for Vestkystturisme

Inspiration: Fra lokale erfaringer til nationale principper

Dansk Kyst- og Naturturisme har iværksat et arbejde med at samle danske og internationale erfaringer med wayfinding og udvikle fælles principper, som kan etableres i danske kommuner og destinationsselskaber.

De samlede erfaringer og anbefalinger forventes udgivet i foråret 2025.

Mødested, Stedmarkør og Vestkystmarkør, Thyboren

FRA PLAN TIL REALISERING

TRINVIS REALISERING

Den strategisk-fysiske udviklingsplan realiseres i et tæt samarbejde mellem Destination Limfjorden, Skive og Morsø Kommune samt det lokale foreningsliv og private aktører i turisterhvervet. Åbningsgrebet er en realisering af nye kajakbøksse på havnene.

I den strategisk-fysiske udviklingsplan er der beskrevet fire indsatsområder med i alt ni konkrete tiltag. Realiseringen vil ske over en længere periode med aktiviteter på kort, mellem og længere sigt.

KORT SIGT: FORANKRING, FUNDING OG LANCERING AF ÅBNINGSGREB

Den strategisk-fysiske udviklingsplan skal forankres hos Destination Limfjorden med opbakning fra de to kommuner. Dette kan ske ved en politisk godkendelse af planen med efterfølgende indarbej-

delse af planens forslag i kommunernes planlægning og ved løbende at genbesøge planen i de politiske fora og lokalsamfundsudvalg.

Næsten hele projektområdet ligger i kystnærhedszonen, ligesom der flere steder gælder forskellige bindinger. Etablering af nye tiltag kræver derfor i mange tilfælde, at der opnås tilladelse eller dispensation, hvilket den samlede planlægning kan være baggrund for. Det er derfor væsentligt, at den forankres og godkendes politisk hos de to kommuner.

Den strategisk-fysiske udviklingsplan vil også danne afsæt for fondsansøgninger til GMC og OPHAV, hvorfor det bliver muligt at sammentænke offentlige og private investeringer i udviklingen af outdoorturismen ved Sallingsund.

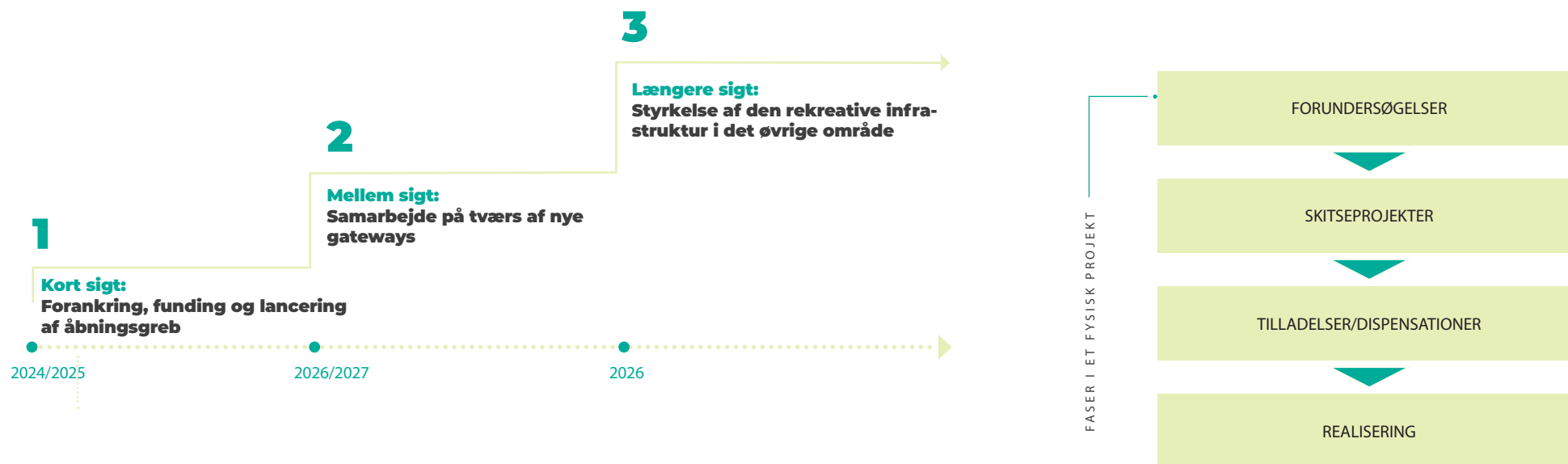
Et anbefalet åbningsgreb er realisering af nye kommercielle kajakbøksse på havnene i Sallingsund samt evt. ved Sallingsund Færgetro eller Nymølle Strand. Konceptet vil give mulighed for at små aktører kan komme i gang med at udvikle nye oplevelsesprodukter baseret på de nye faciliteter.

MELLEM SIGT: SAMARBEJDE PÅ TVÆRS AF NYE GATEWAYS

Efterhånden som de to oplevelsescentre falder på plads, bør man begynde at se de to havne som gateways til oplevelser på vandet. Her skal der især være fokus på at finde en samarbejdsmodel på tværs af sundet, og man kan sideløbende med dette få udviklet et fælles koncept for wayfinding.

Derudover søges kommercielle overnatningskoncepter realiseret i havnene, herunder husbåde og ferieboliger, så de to gateways styrkes og udbygges med

relevante funktioner. I det hele taget bør fokus i den mellemliggende periode være på at sikre et sammenhængende og attraktivt udbud fra de to gateways, og derfra lede gæster ud i den øvrige del af området.

LÆNGERE SIGT: STYRKELSE AF DEN REKREATIVE INFRASTRUKTUR

Udviklingsplanen indeholder også større initiativer, der kræver et længere tilløb i form af lodsejerdialog, planlægning og myndighedsbehandling. Det gælder

eksempelvis certificering af Kystruten Mors, etablering af rekreative elementer ved Nøring eller etablering af et nyt facilitetspunkt ved det tidligere teglværk på Nymølle Strand.

Det indledende arbejde med planen skal ses som et afsæt for den videre lodsejerdialog og investordialog, hvor planens forslag og eksempler kan virke som inspiration og vejledning i processen..

Projekter skal screenes for, om de kræver én eller flere af følgende:

- Dispensation fra strandbeskyttelseslinje og kystnærhedszone
- Tilladelse til anlæg på vand (kystdirektoratet)
- Dispensation fra fredning
- Beskyttede naturtyper (§3)
- Bilag IV arter undersøgelse
- Tilladelser fra vejmyndighed
- Landzonetilladelse til ændret anvendelse, bygninger og anlæg
- Andre

ORGANISERING

Med den strategisk-fysiske udviklingsplan er der skabt et fælles grundlag for udvikling af natur- og outdoorturisme ved og på tværs af Sallingsund.

Samarbejdet mellem kommuner og destinationsselskabet skal fremadrettet drive realiseringen af planens indsatser.

Dette samarbejde skal ikke mindst sikre, at der sker en koordinering af indsatser og sikres dialog mellem private aktører, lodsejere og myndigheder.

FORANKRING

Destination Limfjorden vil indarbejde planen i destinationens strategi for 2025, mens Skive og Morsø kommuner ønsker at vedtage planen politisk i de to kommuner.

Morsø Kommune ønsker at drøfte planen på regelmæssig basis med landdistriktsrådene, og Skive Kommune vil tilsvarende tage planen med som fast punkt på dialogmøder med de frivillige foreningers repræsentanter og Business Skive.

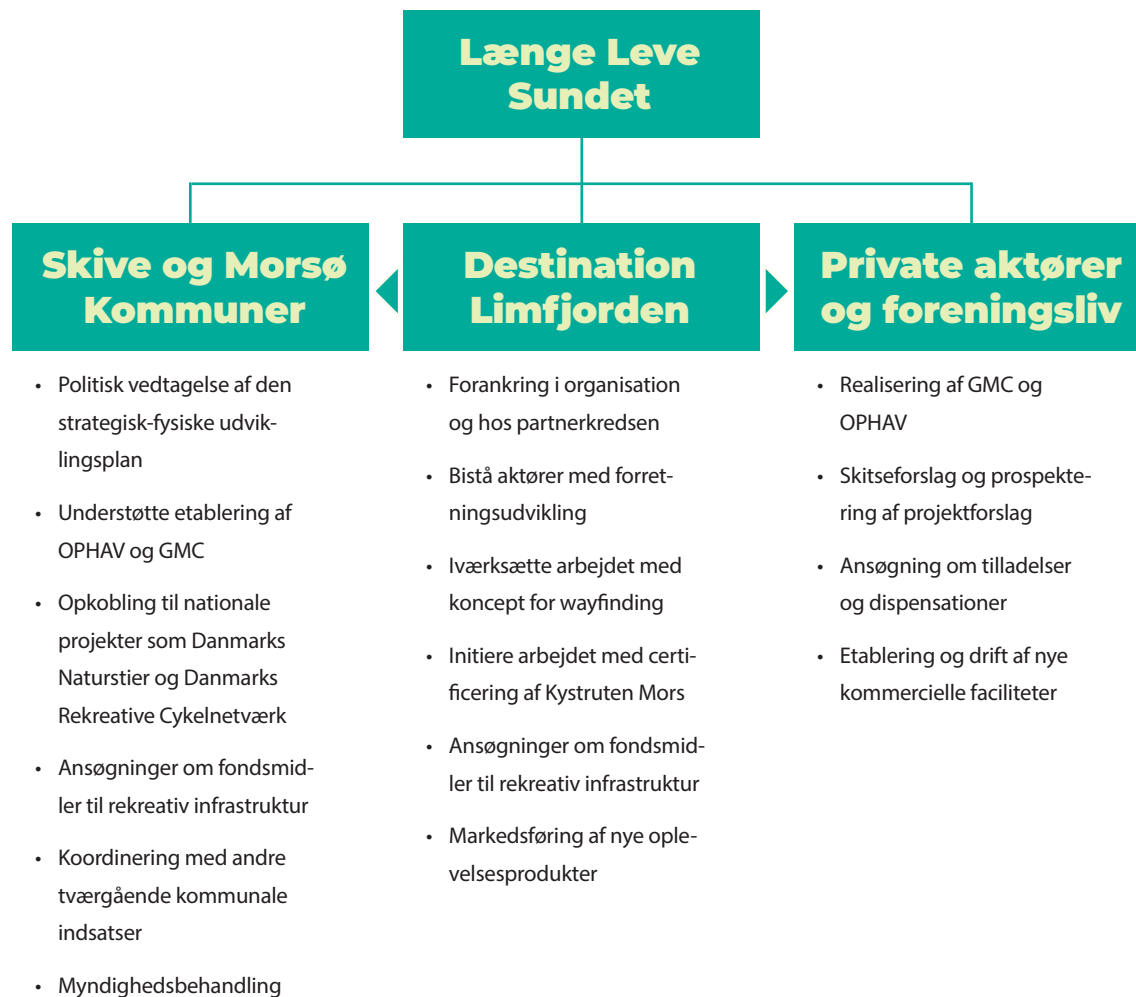
Illustrationen viser et forslag til en fremtidig organisering og arbejdsfordeling.

Dansk Kyst- og Naturturisme kan desuden bidrage med viden og sparring inden for tiltrækning af investeringer, udvikling af overnatningstilbud- og koncepter, rekreativ infrastruktur samt udvikling af kommercielle outdoor-produkter.

REDSKABER OG INSPIRATION

Der findes flere inspirationsmaterialer og håndbøger, som kan være en hjælp i det videre arbejde med realisering, f.eks.:

- Metodehåndbog for Danmarks Rekreative Cykelnetværk (DKNT)
- Inspirationshåndbog for autocampere på lystbådehavnene (DKNT)
- Drift af danske outdoorfaciliteter (DKNT)

RÆKKEFØLGEPLAN

Rækkefølgeplanen er opdelt i fire spor, der relaterer sig til planens fire indsatsområder.

1. Fra vand ind over land
2. Signaturruter og certificering
3. Kulturarven som attraktion
4. Samarbejde på tværs af sundet

Samarbejdet på tværs af sundet ses i rækkefølgeplanen som en forudsætning for realisering af de øvrige indsatser.

PROCESMÆSSIGE TILTAG

Realiseringen kræver en række procesmæssige tiltag som eksempelvis projektering, funding, borgerinddragelse, ansøgning fra dispensationer, konceptudvikling etc. Procesmæssige tiltag er markeret med en gul cirkel.

KONKRETE TILTAG

Konkrete tiltag, hvor der eksempelvis etableres en autocamperplads eller skilt-

ning af nye ruter er markeret med en gul plet.

UNDERSTØTTENDE UDVIKLING

Destination Limfjorden vil som en del af realiseringen arbejde med forretningsudvikling inden for oplevelser på vandet.

Det bør især prioriteres at finde en eller flere aktører, som kan servicere den blå rekreative infrastruktur fra de to gateways med oplevelsestilbud, udlejning af kajakker og andet vandsportsudstyr, kommerciel sejlads, hop on/hop off mv.

På tværs af hele Destination Limfjorden bør der desuden være fokus på at udvikle et samlet koncept for wayfinding, der kan udrulles i takt med at nye faciliteter og koncepter etableres.

Procesmæssige tiltag

Konkrete tiltag

METODEHÅNDBOGEN ”LÆNGE LEVE LANDSKABET”

Metoden for den strategisk-fysiske udviklingsplan ved Sallingsund er beskrevet i håndbogen ”LÆNGE LEVE LANDSKABET”, som er udgivet af Dansk Kyst- og Naturturisme i 2022.

LÆNGE LEVE SUNDET er en del af et samlet projekt ”Bæredygtig udvikling af outdoor-turismen”, hvor Dansk Kyst- og Naturturisme udarbejder 6 strategisk-fysiske udviklingsplaner for attraktive natur- og outdoorområder.

Find LÆNGE LEVE LANDSKABET på www.kystognaturturisme.dk

**DANSK
KYST & NATUR
TURISME**

Skeelslundevej 99, 1.
DK-9440 Aabybro
info@kystognaturturisme.dk

www.kystognaturturisme.dk

